

Powiatowa Stacja Sanitarno–Epidemiologiczna
w Koszalinie

Informacja
Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego
o stanie bezpieczeństwa sanitarnego
miasta Koszalina za rok 2019

Spis treści

1. WSTĘP	3
2. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŹNYCH.....	4
2.1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	4
2.2. Realizacja szczepień ochronnych	7
2.3. Stan sanitarno-techniczny podmiotów działalności leczniczej	10
3. STAN SANITARNO-PORZADKOWY.....	19
3.1. Zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia	19
3.2. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej.....	23
3.3. Stan sanitarny środków transportu publicznego	27
3.4. Gospodarka odpadami	28
4. BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA	28
4.1. Zakłady produkcji żywności.....	30
4.2. Zakłady obrotu żywnością i materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami	36
4.3. Zakłady żywienia zbiorowego otwartego.....	37
4.4. Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego.....	37
4.5. Wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	42
4.6. Zakłady produkcji kosmetyków	42
4.7. System wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach RASFF.....	43
4.8. Tytoń.....	48
4.9. Nadzór nad obrotem grzybami świeżymi i przetworami grzybowymi	48
4.10. Współpraca z innymi inspekcjami, instytucjami i środkami masowego przekazu..	48
5. ŚRODOWISKO PRACY I CHOROBY ZAWODOWE	50
5.1. Charakterystyka ogólna.....	50
5.2. Narażenie zawodowe na czynniki szkodliwe w środowisku pracy	51
5.3. Ocena narażenia zawodowego na czynniki rakotwórcze lub mutagenne w środowisku pracy	52
5.4. Ocena narażenia zawodowego na czynniki biologiczne w środowisku pracy	52
5.5. Substancje i mieszaniny chemiczne, w tym produkty biobójcze, leki cytostatyczne i prekursorzy narkotyków	53

5.6. Nadzór nad wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych	54
5.7. Epidemiologia chorób zawodowych	54
5.8. Działania profilaktyczne	55
6. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY.....	57
6.1. Uczestniczenie w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko ...	57
6.2. Uzgadnianie dokumentacji projektowej	58
6.3. Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytku obiektu budowlanego	58
7. HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY.....	59
7.1. Działalność kontrolna	60
7.2. Postępowanie administracyjne	64
7.3. Ocena stanu sanitarnego nadzorowanych placówek	66
7.4. Ocena warunków sanitarno-higienicznych w żłobkach i klubach dziecięcych	73
7.5. Profilaktyczna opieka zdrowotna	74
7.6. Wypoczynek dzieci i młodzieży na terenie miasta	75
8. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA	76
8.1. Główne programy prozdrowotne	77
8.2. Główne akcje	84

2. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH

2.1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

W 2019 roku na terenie Koszalina zarejestrowano 1476 przypadków zachorowań na choroby zakaźne i zatrucia, o 633 zachorowania więcej niż w roku 2018. Zgłoszono 11386 przypadków grypy i zakażeń grypopodobnych, stanowi to wzrost o 1641 zachorowań w odniesieniu do roku 2018. Odnotowano 3 zachorowania wywołane wirusem grypy A/H1N1/. Z powodu zachorowań na choroby zakaźne hospitalizowano ogółem 143 osoby.

Rejestracja zgłoszonych przypadków zachorowań na choroby zakaźne odbywała się w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych opracowane na potrzeby nadzoru epidemiologicznego.

Występowanie zachorowań na choroby zakaźne nie stanowiło zagrożenia, a sytuacja w zakresie chorób zakaźnych była korzystna. Zwiększona liczba zarejestrowanych zachorowań na niektóre jednostki chorobowe może świadczyć również o znacznej poprawie zgłaszalności przez podmioty lecznicze rozpoznanych podejrzeń i zachorowań. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Koszalinie na swoim terenie prowadzi rejestr zakażeń HIV i zachorowań na AIDS. Zarejestrowano 9 przypadków nowo wykrytego zakażenia HIV i jeden przypadek AIDS. Hospitalizowano 3 osoby.

W ramach prowadzonego nadzoru nad zachorowaniem na gruźlicę zarejestrowano 11 osób, u których rozpoznano gruźlicę.

Odnotowano cztery zachorowania na choroby przenoszone drogą płciową.

Stwierdzono 2 zgony, których przyczyną była: w jednym przypadku gruźlica płuc, a w drugim opryszczkowe zapalenie mózgu

Spadła liczba zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki Salmonella do pięciu sporadycznych zachorowań. Nie odnotowano ogniska zbiorowego zatrucia pokarmowego wywołanego pałeczką Salmonella.

Zatrucia i zakażenia pokarmowe.

W nadzorze nad chorobami zakaźnymi zaobserwowano spadek zachorowań w jednostkach chorobowych przenoszonych drogą pokarmową z 267 przypadków do 257. Nie odnotowano bakteryjnych zatruc pokarmowych, duru brzuszego i czerwoni bakteryjnej.

Znaczny spadek zachorowań odnotowano na wirusowe zakażenia jelitowe z 75 przypadków w roku ubiegłym do 56. W 36 przypadkach czynnikiem etiologicznym były rotawirusy, w 7 przypadkach adenowirusy, w 2 przypadkach norowirusy, natomiast w pozostałych 11 przypadkach nie określono czynnika etiologicznego. Na ogólną liczbę 56 zachorowań, 36 przypadki dotyczyły dzieci do lat 2. Hospitalizowano 40 osób w tym 24 dzieci do lat 2.

Wśród zatruc pokarmowych wywołanych pałeczką Salmonella zaobserwowano spadek z 14 przypadków w 2018 roku do 5 zachorowań w 2019 roku.

Czynnikiem etiologicznym była pałeczka Salmonella z różnej grupie serologicznej w tym;

- w 3 przypadkach Enteritidis,
- po jednym Kentucky i z grupy D.O.

Zmniejszyła się liczba rejestrowanych nosicieli z 16 w 2018 roku, do 6 czasowych nosicieli pałeczek Salmonella w 2019 roku.

O trzy przypadki wzrosła liczba zachorowań na bakteryjne zakażenie jelitowe. Zarejestrowano 6 przypadków zachorowań. Hospitalizowano 5 osób.

W 4 przypadkach jako czynnik patogenny wyizolowano bakterie Clostridium difficile, w dwóch przypadkach bakterię Yersinia enterocolitica. Jeden przypadek dotyczył dziecka do lat 2.

Nastąpił niewielki wzrost liczby zachorowań na biegunki i zapalenia żołądkowo – jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, z 167 przypadków w 2018 roku do 190 zachorowań w roku 2019. W 36 przypadkach dotyczyły dzieci do lat 2. W żadnym przypadku nie przeprowadzono badania w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych. Hospitalizowano jedno dziecko do lat 2.

Ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową.

Nie zarejestrowano ognisk zbiorowego zachorowania z objawami ze strony przewodu pokarmowego. Jest to spadek o 4 ogniska w stosunku do roku ubiegłego.

Wystawiono jedną decyzję dotyczącą natychmiastowego odsunięcia od pracy w kontakcie z żywnością osoby, u której stwierdzono zakażenia pałeczką Salmonella. Odsunięto jedno dziecko od uczęszczania do placówek opiekuńczej i wychowawczej (przedszkola) ze względu na zagrożenie przeniesienia czynnika chorobotwórczego na inne osoby do czasu uzyskania ujemnych wyników wymazów w kierunku pałeczek schorzeń jelitowych. Dziecko powróciło do placówki. Razem wystawionych zostało 2 decyzje.

Wirusowe zapalenie wątroby.

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 6 przypadków zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A. Były to zachorowania pojedyncze o nieustalonym źródle narażenia na zakażenia.

Odnotowano 15 przypadków wirusowego zapalenia wątroby typu C, – zachorowania potwierdzono obecnością we krwi kwasu nukleinowego RNA wirusa zapalenia wątroby typu C.

Zarejestrowano 11 zachorowań na przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby typu B, zachorowania potwierdzono obecnością kwasu DNA wirusa w surowicy krwi u chorych.

Grypa sezonowa i grypa wywołana wirusem A/H1N1/

W porównaniu do roku 2018, nastąpił wzrost liczby zachorowań na grypę o 1641 przypadków. Ogółem zarejestrowano 11386 przypadków grypy sezonowej. Zachorowania na grypę sezonową dotyczyły osób w następujących przedziałach wiekowych: 0-4 lat – 2465 przypadków,

5-14 lat – 2406 przypadków, 15-64 lat – 5324 przypadki, powyżej 65 lat – 1191 przypadków. Z powodu potwierdzonej grypy hospitalizowano 5 osób.

W 7 przypadkach czynnikiem etiologicznym był wirus grypy typu A, a w 3 przypadkach wirus grypy A/H1N1/. Typy potwierdzono w badaniach laboratoryjnych. Nie odnotowano zgonów.

Choroby wieku dziecięcego.

Świnka- obowiązkowe podstawowe szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce dzieci w 13 miesiącu życia i zastosowanie dawki przypominającej w 10 roku życia przyczyniły się do poprawy sytuacji epidemiologicznej świnki powodując spadek liczby zachorowań. Jednak co roku rejestruje się pojedyncze przypadki. W 2018 roku zarejestrowano jedno zachorowanie tj. o 3 przypadki mniej niż w roku poprzednim. Zachorowanie dotyczyło osoby dorosłej.

Różyczka - nie rejestrowano zachorowań na różyczkę.

Ospa wietrzna- szczepienie przeciw ospie wietrznej jest szczepieniem obowiązkowym u dzieci z grup ryzyka oraz zalecanym dla pozostałych dzieci. Zarejestrowano znaczny wzrost liczby zachorowań, z 283 przypadków w roku 2018, do 860 przypadków w roku sprawozdawczym. Z powodu powikłań hospitalizowano 3 osoby. Najwięcej zachorowań odnotowano wśród dzieci w grupach wiekowych 1- 4 lata i 5-9 lat. W 585 przypadkach zachorowania dotyczyły osób nie szczepionych p/ospie.

Krztusiec- zarejestrowano 3 przypadki zachorowania na krztusiec.

Odra- w stosunku do lat poprzednich w 2019 roku pojawiły się zachorowania na odrę. Zarejestrowano 3 przypadki potwierdzone badaniami laboratoryjnymi. Dwie osoby hospitalizowano.

Płonica- zaobserwowano znaczny wzrost liczby zachorowań na szkarlatynę z 32 przypadków w roku 2018 do 120 zachorowań w roku sprawozdawczym. Bez hospitalizacji.

Zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu.

Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i /lub mózgu.

Zarejestrowano dwa przypadki zachorowania na bakteryjne zapalenie opon mózgowych, natomiast w roku 2018 odnotowano trzy zachorowanie.

W jednym przypadku czynnikiem etiologicznym była bakteria *Escherichia coli* natomiast w drugim przypadku nie określono czynnika etiologicznego.

Wirusowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych- odnotowano spadek zachorowań na wirusowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych z 9 zachorowań w roku 2018 do dwóch przypadków w roku sprawozdawczym.

Wirusowe zapalenie mózgu- odnotowano jedno zachorowanie na wirusowe zapalenie mózgu. Określono czynnik etiologiczny jako wirus opryszczki. Nastąpił zgon pacjenta.

Inwazyjna choroba meningokokowa- nie odnotowano zachorowania.

Inwazyjna choroba *Haemophilus influenzae*- nie rejestrowano zachorowań.

Inwazyjna choroba wywołana przez *Streptococcus pneumoniae*- zarejestrowano dwa zachorowania, przebiegające pod postacią bakteriemii.

Encefalopatie gąbczaste-choroba Creutzfelda-Jakoba- nie odnotowano zachorowania.

Borelioza z Lyme.

W roku 2019 liczba zachorowań na boreliozę dotyczyła 18 przypadków, o sześć więcej w stosunku do roku ubiegłego. Bez hospitalizacji. Zachorowania sklasyfikowano, wg definicji Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie, jako przypadki potwierdzone 17 zachorowań i jedno jako przypadek zachorowania prawdopodobny.

Pokąsania.

Zmalała o 8 przypadków liczba pokąsanych osób przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę. Zarejestrowano 93 osoby pokąsane, w tym 18 dzieci do lat 14. Szczepieniom p/ wściekliznie poddano 25 osób, w tym 3 dzieci do lat 14. Hospitalizowano trzy osoby dorosłe pokąsane przez psa.

Gruźlica i choroby przenoszone drogą płciową.

Gruźlica- Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Koszalinie rejestruje i sprawuje nadzór nad tymi chorobami od 8 lat. W roku 2019 zarejestrowano 11 przypadków zachorowań, o 9 przypadków mniej w porównaniu do roku 2018. W jednym przypadku rozpoznano gruźlicze zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, natomiast jeden przypadek określono jako gruźlicę innych narządów. Pozostałe zachorowania rozpoznano jako gruźlicę płuc. Z powodu gruźlicy prątkującej hospitalizowano 10 pacjentów w Specjalistycznym Zespole Gruźlicy i Chorób Płuc w Koszalinie. Pozostałe osoby diagnozowano ambulatoryjnie w Poradni Gruźlicy Specjalistycznego Zespołu Gruźlicy i Chorób Płuc w Koszalinie. Odnotowano jeden zgon. W związku z kontaktem z osobami chorymi na gruźlicę 8 osób objęto nadzorem epidemiologicznym w Poradni Gruźlicy i Chorób Płuc.

Choroby przenoszone drogą płciową- podobnie jak w roku poprzednim odnotowano 4 nowe zachorowania na choroby przenoszone drogą płciową. Rozpoznano kiłę potwierdzoną badaniami laboratoryjnymi. Hospitalizowano jednego pacjenta.

Zakażenie HIV/choroba AIDS- odnotowano 9 przypadków nowo wykrytego zakażenia wirusem HIV. Wzrost o 6 zachorowań w porównaniu do 2018 roku. Zarejestrowano jedno zachorowanie na AIDS.

2.2 Realizacja szczepień ochronnych

W roku sprawozdawczym 2019 szczepienia ochronne realizowało 20 świadczeniodawców w 28 punktach szczepień. Zgodnie z rocznym planem w podległych podmiotach leczniczych przeprowadzono 29 kontroli. Zakres kontroli obejmował „ Ocenę w zakresie szczepień ochronnych” zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U z 2019 roku, poz. 1239 ze zm.), która dotyczyła dystrybucji preparatów szczepionkowych, wykonawstwa obowiązkowych szczepień ochronnych, zgłaszanie niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz środowisk opornych. Stwierdzono ogółem 19 uchybień, dotyczące między innymi;

- opóźnienia w realizacji szczepień ochronnych,
- nieprowadzenia 24 godzinnego monitorowania temperatury w urządzeniu chłodniczym w którym przechowywano preparaty szczepionkowe,
- braku bieżącej aktualizacji przepisów prawnych,
- niepoddawania walidacji termometrów do pomiaru temperatury w urządzeniu chłodniczym,
- prawidłowego ustawienia progów alarmowych temperatury powiadamiana sms w urządzeniu chłodniczym,

- wprowadzenia w formie papierowej raz w tygodniu wydruku temperatury systemu Efento-
- prowadzenia prawidłowo rejestru rozchodu preparatów szczepionkowych,
- aktualizacja obowiązujących procedur.

Wzorem lat ubiegłych nadal propagowano szczepienia zalecane. Profilaktycznie zaszczepiono przeciw tężcowi ogółem 3404 osób / mniej o 242 niż w roku ubiegłym/, w tym w poszczególnych grupach wiekowych: 0-19 lat – 13 dzieci i młodzieży, 20-30 lat– 382 osoby, 30 lat i powyżej – 3009 osób.

Przeciwno grypie ogółem zaszczepiono 5998 osób, o 470 więcej w stosunku do roku 2018, w tym w poszczególnych grupach wiekowych: 0-4 lat – 50 dzieci, 5-14 lat – 128 dzieci, 15-64 lat– 1372 osób, 65 i powyżej – 4448 osób.

Urząd Miasta Koszalina tak jak w latach poprzednich, finansował zakup szczepionek przeciwko grypie, zaszczepiono 3818 osób powyżej 65 roku życia, o 125 osób mniej w porównaniu do roku 2018. Szczepienia przeprowadziły wytypowane podmioty lecznicze.

Liczba osób zaszczepionych wg choroby /szczepienia obowiązkowe w grupach ryzyka lub zalecane/, przeciw której wykonywano szczepienie i wieku szczepionych przedstawia się następująco:

- błonica - 148 osób, o 51 więcej niż w roku 2018. W grupach wiekowych; 20-29 lat – 4 osoby, 30 i powyżej– 144 osoby.
- krztusiec- 18 osób, w grupach wiekowych; 20-29 lat– 2 osoby, 30 i powyżej– 16 osób.
- poliomyelitis- 140 osób, w grupach wiekowych; 20-29 lat– 2 osoby, 30 i powyżej– 138 osób.
- dur brzuszny - ogółem 175 osób, mniej o 10 w stosunku do ubiegłego roku, w grupie wiekowej: 0 -19 lat– 21 osób, 20 i powyżej– 154 osoby.
- kleszczowe zapalenie mózgu - 270 osób / więcej o 33 osoby niż w roku 2018/ w tym: 0-19 lat – 75 osób, 20 i powyżej – 195 osób.
- ospa wietrzna – 404 osoby / więcej o 86 osób w stosunku do roku ubiegłego/ w grupach wiekowych; 0-11 lat –377dzieci, 12-19 lat-17 osób, 20 i powyżej- 10 osób.
- zakażenie Neisseria meningitidis – 268 osób / więcej o 74 osoby w porównaniu do 2018 roku/ w tym; 0-19 lat – 233 dzieci, 20 i powyżej – 35 osób
- wirusowe zapalenie wątroby typu A- 295 osób / o 156 więcej niż w roku 2018/w tym; 0-19 at –32 dzieci, 20 i powyżej –263 osoby.
- biegunka rotawirusowa- 380 niemowlęta, mniej o 32 w porównaniu do roku 2018.
- zakażenie wirusem brodawczaka ludzkiego – ogółem 271 osób /w tym 8 osób dorosłych/,

258 dziewczynki z rocznika 2006, zostały zaszczepione w ramach kolejnej realizacji programu zdrowotnego pod nazwą „Szczepienia profilaktyczne przeciwko rakowi szyjki macicy – wirus HPV, finansowanego przez Urząd Miasta Koszalina. Szczepienia przeprowadziły wytypowane podmioty lecznicze.

Procentowość wykonania obowiązkowych szczepień ochronnych przeciw chorobom zakaźnym, w analizowanych rocznikach, kształtuje się następująco:

Gruźlica – szczepienie podstawowe. Rocznik 2019-2018- stanowi 97,93%.

Wirusowe zapalenie wątroby typu b- szczepienie podstawowe (pierwotne + uzupełniające). Rocznik 2019-2015- stanowi to 95,77%.

Błonica, tężec, krztusiec, polio – szczepienie podstawowe.

Rocznik 2018-2015- Stanowi to 97.52 %.

Rocznik 2014 i 2013 – 6 latki – szczepienie przypominające – I dawka. Stanowi to 84,20 %.

Błonica, tężec, krztusiec

Rocznik 2006 i 2005 – 14 latki – szczepienie przypominające – II dawka. Stanowi to 89,69 %.

Błonica, tężec

Rocznik 2001 i 2000 – 19 latki – szczepienie przypominające – III dawka .Stanowi to 85,34 %.

Odra, świnka, różyczka.

Rocznik 2018- szczepienie podstawowe. Stanowi to 98,85 %.

Rocznik 2014 – 6 – latki – szczepienie przypominające. I dawka - Stanowi to 34,53 %.

II dawka - Stanowi to 62.94 %.

Rocznik 2013 – 6 – latki – szczepienie przypominające. I dawka - Stanowi to 48,50 %.

II dawka - Stanowi to 49,48 %.

Rocznik 2010 – 10 – latki – szczepienie przypominające. I dawka - Stanowi to 19,12 %.

II dawka - Stanowi to 79,66 %.

Rocznik 2009 – 10 – latki – szczepienie przypominające. I dawka - Stanowi to 4,41 %.

II dawka - Stanowi to 94,75 %.

Roczniki 2018-2006- stanowi 96,57%.

Szczepienia ochronne (obowiązkowe i zalecane) realizowane są przez podmioty lecznicze na podstawie Komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie Programu Szczepień Ochronnych zawartego w Dzienniku Urzędowym nowelizowanym corocznie. Na rok 2020 Dz.U z roku 2019, poz.87.

Wykonawstwo obowiązkowych szczepień ochronnych utrzymuje się na zadowalającym poziomie, pomimo 107 ogółem środowisk opornych zgłoszonych i zarejestrowanych w tutejszej Stacji. W roku 2019 przybyło 34 nowych. Nadal wpływ na taką sytuację ma bardzo agresywna działalność ruchów antyszczepionkowych w Internecie. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Koszalinie polegały na przestaniu do osób uchylających się od obowiązkowych szczepień: 36 pism edukacyjnych, 28 pism nakazów, 39 upomnień, jedno postanowienie. Wystawiano do Wojewody Zachodniopomorskiego 20 tytułów wykonawczych celem prowadzenia przez niego dalszego postępowania egzekucyjnego. Udzielono 10 informacji publicznych pisemnych oraz 27 telefonicznych. Odpowiadano na pytania, które powtarzały się w roku 2018 ponieważ kopiowano je z Internetu. Dotyczyły;

- prawdopodobieństwa wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych u dziecka po podaniu szczepionek,
- wystąpienia problemów zdrowotnych po podaniu szczepionki oraz poniesienia kosztów leczenia,
- składu proponowanych szczepionek,
- zawartości thimerosalu, mertiolatu, formaldehydu lub fenolu w szczepionkach,
- celu stosowania szczepienia przeciwko niektórym chorobom, które praktycznie już nie

- występują- np. poliomyelitis.
- zasadności stosowania szczepienia na daną chorobę, skoro jedyne zachorowania
- pochodzą ze szczepionek,
- bezpieczeństwa szczepionek stosowanych w Polsce,
- liczby i charakteru odnotowanych Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych po podaniu szczepionki,
- sposobu ustalania sytuacji epidemiologicznej na terytorium Polski, w oparciu o , którą jest opracowywany Program Szczepień Ochronnych na dany rok,
- przeprowadzania badań nowonarodzonych dzieci w celu stwierdzenia czy dziecko urodziło się z wrodzoną obniżoną odpornością,
- sposobu przechowywania szczepionek,
- posiadania przez kontrolowane podmioty agregatu zabezpieczającego przerwanie dostaw energii elektrycznej oraz elektronicznego, całodobowego monitoringu temperatury przechowywania szczepionek,
- ustalania listy przeciwwskazań do szczepień w Polsce,
- utrzymywania się odporności po podaniu szczepionki przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, polomyelitis, inwazyjnemu zakażeniu Haemophilus Influenzae, gruźlicy, wirusowemu zapaleniu wątroby, odrze, śwince, różyczce oraz pneumokokom,
- wpływu szczepień na tworzenie się zbiorowej odporności,
- przymuszania do wykonywania szczepień ochronnych przez Światową Organizację Zdrowia.

Niepożądane odczyny poszczepienne.

W roku sprawozdawczym, podległe podmioty lecznicze zgłosiły ogółem 16 przypadków niepożądanych odczynów poszczepiennych, które zakwalifikowano jako odczyny łagodne. Hospitalizowano jedno dziecko. Hospitalizacja trwała 4 dni. Nastąpił pełny powrót do zdrowia.

Niepożądane odczyny poszczepienne wystąpiły u dzieci po podaniu pojedynczej szczepionki lub po jednoczasowym podaniu kilku preparatów szczepionkowych.

2.3 Stan sanitarny podmiotów działalności leczniczej.

Rejestr podmiotów działalności leczniczej w roku 2019 obejmował 411 placówek, w tym:

- 6 - Szpitali
- 1- Hospicjum
- 2 - Zakłady Pielęgnacyjno – Opiekuńcze zlokalizowane przy:
  - Śródkowopomorskim Centrum Zdrowia Psychicznego MEDISON Koszalin ul. Sarzyńska 9
  - Specjalistycznym Zespole Gruźlicy i Chorób Płuc Koszalin ul. Niepodległości 44-48,
- 72 podmiotów leczniczych ambulatoryjnych

- 260 praktyk lekarskich w tym:
  - 85 indywidualnych praktyk lekarzy dentyków,
  - 144 indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarskich
  - 1 grupowa praktyka lekarska
  - 50 innych placówek, w tym (gabinety medycyny naturalnej, gabinety rehabilitacyjne, gabinet higieny jamy ustnej, gabinety protetyczne, punkty poboru materiału).

Wydano ogółem 24 decyzje w tym:

- 8 decyzji merytorycznych na poprawę stanu technicznego
- 10 decyzji płatniczych
- 2 decyzje przedłużające termin ich wykonania
- 3 decyzje umarzające
- 1 decyzję opinię

Przeprowadzono 176 kontroli sanitarnych, mandatów karnych nie nałożono. W stosunku do jednego podmiotu leczniczego nadal trwa postępowanie administracyjno- egzekucyjne.

Stan techniczny podmiotów działalności leczniczej.

Szpitala

a) Szpital Wojewódzki

W maju rozpoczęto modernizację Oddziału Chirurgii Urazowej i Ortopedycznej. Na czas remontu pacjentów przeniesiono do pomieszczeń, po byłym Bloku Operacyjnym Chirurgii Ogólnej i Naczyniowej zlokalizowanym na I piętrze. Zakończenie remontu planowano do końca 2019 roku. Nadal trwa modernizacja oddziałów wraz z zapleczem w pionie dziecięcym.

Do końca czerwca przeprowadzono niewielkie remonty i naprawy, wynikające z wydanych decyzji przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Koszalinie.

Drobne remonty dotyczyły:

- Poradni Neonatologicznej Oddziału Położnictwa i Neonatologii - odmalowano gabinet lekarski,
- Sali Opatrunkowej Oddziału Laryngologii - wymieniono tapicerkę na fotelach zabiegowych i taboretach obrotowych oraz doprowadzono do należytego stanu technicznego metalowe części taboretów obrotowych.
- Poradni Specjalistycznych – zlikwidowano skorodowane stelaże pod umywalkami w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych na I piętrze,
- Oddziału Chirurgii Ogólnej z Pododdziałem Chirurgii Naczyniowej- naprawiono odbojnice i ścianę pod odbojnicą w pokoju chorych nr 5,
- Pododdziału Chirurgii Naczyniowej- doprowadzono do należytego stanu technicznego drzwi wejściowe do oddziału.

Przychodnia Onkologiczna przy ul. Orlej 2 w Koszalinie:

- Gabinet Dziennego Oddziału Chemioterapii podzielono na dwa pomieszczenia, z których jedno to gabinet diagnostyczno - zabiegowy z 4 stanowiskami przeznaczonymi dla pacjentów otrzymujących wlewy kroplowe – kwasy zoledronowe w przebiegu choroby nowotworowej układu kostnego oraz do płukania portów, drugie to gabinet lekarski.

- Odnowiono poprzez malowanie poczekalnię dla pacjentów, korytarz na pierwszym piętrze oraz sufity w dwóch gabinetach lekarskich i w sekretariacie.
- W budynku częściowo wymieniono na nową instalację kanalizacyjną.
- Wymieniono lampy przysufitowe na korytarzu, w rejestracji i pomieszczeniu mammografii.
- W Poradni Ginekologii Onkologicznej został wymieniony na nowy fotel ginekologiczny, a z jednego z gabinetów lekarskich utworzono gabinet opatrunkowy.
- Założona została klimatyzacja w gabinetach - zabiegowym chirurgicznym, nowo utworzonym diagnostyczno-zabiegowym 4- stanowiskowym i lekarskim, lekarskim ginekologicznym, pacjentów onkologicznych (DILO) oraz poczekalni na I piętrze.

Z uwagi na rozpoczęcie modernizacji zgodnie z zaakceptowanym programem dostosowawczym w grudniu przeniesiono Oddział Obserwacyjno - Zakaźny do części pomieszczeń Oddziału Dermatologii.

Poradnia Chorób Zakaźnych została przeniesiona na I piętro do pomieszczeń Poradni Specjalistycznych.

W obrębie obszaru laboratoryjno - diagnostycznego SOR-u zorganizowano poradnię stomatologiczną dla osób niepełnosprawnych / dwa pomieszczenia, w tym jedno to sala wybudzeń/.

b) Specjalistyczny Zespół Gruźlicy i Chorób Płuc

Przeprowadzono remonty w:

- Zakładzie Pielęgnacyjno -Opiekuńczym poprzez odnowienie gabinetu zabiegowego, gabinetu kierownika, kuchni i korytarza oraz wymianę opraw świetlnych na LED. Odnowiono drzwi wejściowe do pomieszczenia kąpielowego.
- Oddziale Pulmunologii z Pododdziałem Chemioterapii w trzech pokojach chorych wymieniono na nową instalację elektryczną, instalację punktów poboru tlenu, wykładziny podłogowe oraz odbojnice i rolety wewnętrzne.
- Szatni pracowników Rtg - zamontowano nowe drzwi oraz odnowiono pomieszczenie poprzez malowanie i założenie terakoty.
- Pracowni rentgenodiagnostyki ogólnej - przebudowano pracownię wraz z wymianą aparatu Rtg na cyfrowy,
- Rejestracji głównej - pomieszczenie odnowiono, wymieniono oprawy świetlne na LED, wykonano nową zabudowę meblową.
- Gabinetcie spirometrii - wymieniono oprawy świetlne na LED, pomieszczenie odnowiono oraz został założony klimatyzator.
- Poradni Medycyny Pracy - odnowiono gabinet lekarski i pielęgniarski /ściany i sufity/, wymieniono osprzęt elektryczny i oprawy oświetleniowe oraz drzwi wraz z ościeżnicami a gabinet lekarski doposażono dodatkowo w nowe meble. Odnowiono pomieszczenia higieniczno-sanitarne dla pacjentów zlokalizowane przy Poradni poprzez wymianę terakoty, armatury, malowanie ścian i sufitów. W jednym z nich zamontowano przewijak dla niemowląt.

W Izbie Przyjęć odnowiono drzwi wejściowe do pomieszczenia higieniczno-sanitarnego personelu.

W ramach dostosowania pomieszczeń /zgodnie z programem dostosowawczym/ do zgodnych z przepisami wykonano zadanie podjazdu dla karetek wraz z wymianą drzwi na automatyczne /przesuwne/.

c) AFFIDEA ONKOTERAPIA Sp. z o.o. w Warszawie ul. Mokotowska 49 –Szpital w Koszalinie.

Placówka zlokalizowana jest w budynku wolno stojącym, dwu kondygnacyjnym. Na poziomie parteru znajduje się radioterapia wraz z gabinetami lekarskimi, na piętrze oddział szpitalny. Pomieszczenia poradni odnowiono poprzez pomalowanie ścian i wymianę stolarki drzwiowej.

W poczekalni wymieniono krzesła, ladę recepcyjną. Położono nowe panele podłogowe. W części ochrony radiologicznej wymieniono na nowe akceleratory w bunkrach nr 1 i 3. Bunkier nr 2 zadapowano na pomieszczenie brachyterapii. Bunkry odnowiono poprzez odmalowanie ścian i położenie nowej podłogi.

W Oddziale, w związku reorganizacją nastąpiła zmiana ich funkcji pomieszczeń:

- w miejscu magazynu sprzętu medycznego zorganizowano sterylizatornię z zachowanym ciągiem technologicznym (wcześniej mieściła się na parterze),
- pomieszczenie działu farmacji przekształcono na magazyn bielizny czystej,
- dział farmacji przeniesiono do pomieszczenia po byłym pokoju odwiedzin,
- magazyn sprzętu jednorazowego zaadaptowano na szatnię dla pracowników.

Podmiot nie posiada stacji/urządzenia do uzdatniania wody.

d) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „UROMED” - Podmiot obejmuje ambulatoryjne świadczenia zdrowotne oraz stacjonarne i całodobowe świadczenia szpitalne. W stosunku do roku sprawozdawczego nie zmieniła się funkcjonalność pomieszczeń ani ich stan techniczny. Podmiot nie posiada stacji /urządzenia do uzdatniania wody.

e) Prywatna Lecznica Chirurgiczna “PRAXIS”- Zakład obejmuje ambulatoryjne świadczenia zdrowotne oraz stacjonarne i całodobowe świadczenia szpitalne. Odnowiono wszystkie pomieszczenia. Podmiot nie posiada stacji bądź urządzenia do uzdatniania wody.

f) Pro-Beauty Sp. z o.o. Parnowo 2, gm. Biesiekierz Oddział Szpitalny Koszalin ul. Głowackiego 7

Na bazie pomieszczeń Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej “UROMED” w Koszalinie przy ul. Głowackiego 7, utworzono nowy podmiot, działający w ramach:

- PRO BEAUTY – świadczący ambulatoryjne procedury medyczne,
- PRO BEAUTY SURGERY - Oddział Chirurgiczny działający w zakresie stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych – szpitalnych.

Placówka korzysta z pomieszczeń Oddziału i Bloku Operacyjnego należących do NZOZ „UROMED”.

Blok operacyjny znajduje się na poziomie drugiego piętra, z dwiema salami operacyjnym, w tym jedną przeznaczoną dla Oddziału Chirurgicznego PRO BEAUTY SURGERY i wspólnymi - służą, pomieszczeniem przygotowawczym personelu, podręczną sterylizatornią przeznaczoną wyłącznie na potrzeby bloku oraz salą pooperacyjną - intensywnego nadzoru /dwu łózkową/ i dyżurką pielęgniarek. Pokój dwu łózkowy posiada własny węzeł sanitarny / wyposażony w kabinę prysznicową, miskę ustępową i umywalkę/. Z uwagi na małą ilość wykonywanych zabiegów przez NZOZ „UROMED”. Placówka korzysta z pozostałych pokoi chorych – trzech jednoosobowych, każdy z własnym węzłem higieniczno-sanitarnym.

g) Stacja Dializ FRESenius NEPHROCARE POLSKA - zlokalizowana jest na parterze budynku. Wyposażona w zespół pomieszczeń ze stanowiskami do hemodializ – jedno pomieszczenie 19 stanowiskowe i drugie 4 stanowiskowe przeznaczone dla pacjentów zakażonych wirusami

przenoszonymi drogą krwiopochodną oraz pomieszczenie do dializ otrzewnowych. Placówka posiada stację uzdatniania wody.

h) Hospicyjny Zakład Opieki Zdrowotnej- Placówka zlokalizowana jest w wolno stojącym budynku. Na przełomie marca/kwietnia oddano do użytku nowy trzykondygnacyjny budynek, połączony z istniejącym poprzez łącznik. Parter budynku obejmuje:

Osiem pokoi chorych, gabinet diagnostyczno- zabiegowy, dyżurkę pielęgniarek, dwa pomieszczenia higieniczno-sanitarne dla pacjentów i odrębne dla odwiedzających i personelu, podręczną kuchnię, brudownik, poczekalnię/hol.

W nowej części na parterze zlokalizowanych jest pięć pokoi chorych, w tym dwa jednoosobowe traktowane jako pokoje/izolatki posiadające wspólny węzeł sanitarny dostępny poprzez służbę umywalkowo-fartuchową i jeden odrębny pokój również posiadający własny węzeł higieniczno-sanitarny z umywalką, natryskiem i miską ustępową. Ponadto na parterze znajduje się pomieszczenie pro morte, kaplica, pomieszczenie higieniczno-sanitarne wyposażone w natrysk, umywalkę i miskę ustępową.

Poziom piętra obejmuje:

Poradnię Medycyny Paliatywnej, pokój chorych, gabinet lekarski, dział farmacji, pomieszczenia administracyjne - pokój dyrektora, sekretariat, brudownik.

Pomieszczenie higieniczno-sanitarne odrębne dla kobiet i mężczyzn z przedsionkami, pomieszczenie porządkowe na sprzęt do sprzątania, korytarz, szatnię personelu, jadalnię/świetlicę i pomieszczenie socjalne.

Trzecia kondygnacja to poddasze z wydzielonymi siedmioma pomieszczeniami oraz pomieszczeniem higieniczno-sanitarnym. Strefa ta stanowi wydzieloną rezerwę pod przyszłe potrzeby hospicjum. W 2019 roku poddasze wykorzystano jako magazyn sprzętu jałowego, środków czystości i dezynfekcyjnych, higienicznych oraz łóżek, koncentratorów i archiwum.

Placówka przeznaczona jest na 21 miejsc/łóżek/.

d) Środkowopomorskie Centrum Zdrowia Psychicznego MEDISON

Placówka świadczy usługi zdrowotne stacjonarne i całodobowe inne niż szpitalne.

W maju wpłynęła interwencja rodziny pacjenta na złe warunki higieniczno-sanitarne panujące w Oddziale Psychiatrycznym. Interwencja była zasadna. W trakcie kontroli stwierdzono:

- brudne, ze śladami zalania, ciemnymi plamami i ubytkami farby oraz napisami ściany we wszystkich pokojach chorych,
- zniszczony laminat odbojnic przy łóżkach pacjentów,
- zniszczoną wykładzinę podłogową przy wejściu do palarni,
- niesprawne kosze pedałowe w gabinetach zabiegowych,
- niewłaściwe oznakowanie pojemników na odpady medyczne.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Koszalinie wszczął postępowanie administracyjne zakończone wydaniem decyzji, która została wykonana w całości.

Odnowiono ściany i sufity w wszystkich pomieszczeniach zlokalizowanych na I i II piętrze, wymieniono na nowe odbojnice przy łóżkach chorych na I i II piętrze, gruntownie wyremontowano dwa pomieszczenia higieniczno-sanitarne na I piętrze, trzecie

pomieszczenie jest w trakcie remontu. Dalsze remonty pomieszczeń higieniczno-sanitarnych będą prowadzone sukcesywnie. W pierwszej kolejności obejmowały I piętro.

Podmiot nie posiada stacji/urządzenia do uzdatniania wody.

Przychodnie, poradnie i ambulatoria:

W 2019 zewidencjonowano podmioty lecznicze:

- Centrum Medyczne Beta Tarnowski Sp. z o.o. utworzyło Filię w Koszalinie przy ul. Cypryjskiej 12.
- Zakład Leczniczy „Genus” Ośrodek Medycznie Wspomaganej Prokreacji w Koszalinie ul. Jachtowa 2.
- Zakład Leczniczy Prywatny Gabinet Stomatologiczny w Koszalinie ul. Drzymały 9.
- Sanatus Sp. z o.o. Sp. Komandytowa utworzył Filię przychodni przy ul. Sucharskiego 2 w Koszalinie.
- Synevo Sp. z o.o. Laboratorium Medyczne otworzyło dwa punkty poboru materiału do badań przy ul. Władysława IV 33D oraz ul. Zwycięstwa 204A.
- Pro Beauty Koszalin, ul. Głowackiego 7.

W budynku przy ul. Kościuszki 7 przeprowadzono remont pomieszczeń ogólnodostępnych. Wymieniono instalację elektryczną. Pomieszczenia higieniczno-sanitarne zlokalizowane na pierwszym piętrze dostosowano dla osób niepełnosprawnych. Wymieniono stolarkę drzwiową we wszystkich gabinetach. Pomieszczenia higieniczno-sanitarne na drugim piętrze odmalowano.

- NZOZ „Rodzina” przy ul. Lelewela 7 w Koszalinie - w dwóch gabinetach wymieniono na nowe wyposażenie, odnowiono ściany i podłogi .
- ZOZ „Medical Beta” przy ul. H. Modrzejewskiej 15 przeprowadzono remont i modernizację przychodni.

W lutym wpłynęła interwencja pacjenta dotycząca nieprawidłowego postępowania personelu medycznego w przypadku skażenia powierzchni materiałem biologicznym oraz braku stosowania środków ochrony indywidualnej w NZOZ „VITA” w Koszalinie Al. Monte Cassino 13. W trakcie przeprowadzonej kontroli sprawdzono znajomość personelu w zakresie obowiązujących procedur. Pielęgniarki nie znały procedury dekontaminacji powierzchni skażonej materiałem biologicznym oraz procedury postępowania z odpadami medycznymi - dotyczącej właściwego oznakowania pojemników na odpady medyczne.

W kwietniu wpłynęła interwencja pacjenta dotycząca Lekarskiej Spółdzielni Pracy w Koszalinie przy ul. Zwycięstwa 97. Dotyczyła niewłaściwego przestrzegania przez jednego z lekarzy procedury higieny rąk w trakcie wykonywania zabiegów stomatologicznych. Nieprawidłowości w trakcie kontroli nie stwierdzono. Wydano jednak doraźne zalecenie bezwzględnego bieżącego przestrzegania zasad higieny rąk zgodnie z opracowanymi procedurami.

W przychodniach wyjaławianie narzędzi wielorazowego użycia odbywało się w sterylizatorach parowych, będących głównie na wyposażeniu podmiotów leczniczych o specjalności stomatologicznej, laryngologicznej i okulistycznej.

Większość podmiotów leczniczych usługi medyczne świadczyła w oparciu o jałowy sprzęt jednorazowego użycia. Sprzęt ten, po użyciu usuwano do pojemników BOM w przypadku odpadów ostrych i do worków czerwonych odpady nieostre. Każdy pojemnik i worek

oznakowywano kodem wytwarzanych odpadów, datą otwarcia i zamknięcia pojemnika, nazwą podmiotu leczniczego. Najczęściej odpady medyczne odbierały dwa razy w tygodniu firmy zewnętrzne. Na terenie działania tut. Stacji odpady odbierały firmy: „MEDIMAR” Marcin Józwiak Łekno 13 gm. Będzino; HYGEA Lubasz Czesław Golik; EMKA S.A. Żyrardów, EKO ABC Bełchatów i EKOSPALMED z Kołobrzegu.

Skontaminowane narzędzia wielorazowego użycia dezynfekowano w oparciu o preparaty typu: 2% Lysoformin 3000, Aldesan E+aktywator, 2% Sekusept pulower+ aktywator, Sekudrill, 0,8% 2,0 % Viruton, 1% Prima Dent Protect Aniosyme DD1, 3% Prosept Instru.

Dekontaminację powierzchni dotykowych i trudno dostępnych wykonywano preparatami w aerosolu: Aerodesin 2000, Incides Spray, Incidur Spray, Velox Spray, Javel-in, Desprej, Propano AF oraz 2% Virkon, 2% Incidin, 0,25% Surfanios Lemon Fresh.

Do powierzchni bezdotykowych i skażonych materiałem biologicznym stosowano: 2% Virkon, 2% Incidin, 0,25% Surfanios Lemon Fresh, roztworami Medicarine odpowiednio w stężeniach 0,18%; 0,36%; 1,08 oraz 1,80 %; Suma Tab D4. Do pomieszczeń sanitarnych stosowano dezynfektanty oparte na bazie chloru - Suma Tab D4, Medicarine, Laudamonium. Stężone preparaty przechowywano w pomieszczeniach porządkowych i gabinetach zabiegowych, w wydzielonych szafkach. Pojemniki na preparaty robocze odpowiadały pojemnością w stosunku do ilości dezynfekowanych narzędzi. Stosowano antyseptyki do rąk: AHD 2000, AHD 1000, Desderman N, Spitaderm.

Indywidualne praktyki lekarskie

Na koniec 2019 roku zewidencjonowano 260 praktyk lekarskich, w tym jedną grupową. Ponadto 22 obiekty o różnej działalności: medycyny naturalnej, rehabilitacji, higieny jamy ustnej, protetyki. Stan sanitarno- techniczny praktyk lekarskich pozostawał bez uwag.

Indywidualne praktyki lekarskie i inne gabinety świadczące usługi medyczne posiadały opracowane procedury wynikające z zakresu ich pracy. Kontrole wewnętrzne prowadzono we własnym zakresie, dotyczyły realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w tym wprowadzenia do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej, prawidłowego postępowania z odpadami medycznymi, a w przypadku stomatologów dodatkowo kosmetyków stosowanych do wybielania zębów. Poprawił się system gromadzenia i oznakowania pojemników na odpady medyczne kodem wytwarzanych odpadów i nazwą praktyki zawodowej. Nadal problemem było wyegzekwowanie od lekarzy prowadzenia monitoringu procesów sterylizacji metodą biologiczną. Gabinety o profilu zabiegowym, korzystały z własnych sterylizatorów parowych lub z usług Centralnych Sterylizatorni zlokalizowanych w Prywatnej Lecznicy Chirurgicznej "PRAXIS", bądź Szpitala MSW w Koszalinie. Placówki te, pracowały w systemie zarządzania jakością (ISO). Monitoring w postaci zakładania pasków chemicznych w dwóch reprezentatywnych pakietach oraz w każdym pakiecie z narzędziami chirurgicznymi, prowadzono dla każdego cyklu. Wyniki tych kontroli odnotowywano w rejestrach.

Dezynfekcję narzędzi prowadzono w oparciu o preparaty typu: 2% Lysoformin 3000, Aldesan E+aktywator, 2%Sekusept pulower+ aktywator Sekudrill, 0,8% Pera Med, 4% Sekusept Forte,

1.62 % Pera Safe, 3% Medisan 2000, 0,5% Aniosyme DD1, 1% Prima Dent Protect Prima Dent Drill, 3% Prosept Instru, Prosept Burs.

Preparaty robocze przygotowywano w gabinetach, w pojemnikach o odpowiedniej wielkości, zamykane, oznakowane nazwą preparatu dezynfekcyjnego oraz datą jego sporządzenia. W większości do systemów ssących w gabinetach stomatologicznych stosowano Prima Dent Clean Jet, Prosept Jet Forte. Dekontaminację powierzchni prowadzono dezynfektantami: Aerodesin 2000, Incides Spray, Incidur Spray, Propano AF stęż., Despray, 50% ACE, 2% Virkonem, 0,5% i 1,50% Jawe-in, Prosept Spray, Prosept Wipes. Domestos stosowano w WC. Na wyposażeniu stanowisk do mycia i dezynfekcji rąk znajdowały się antyseptyki: AHD 2000, AHD 1000, Spitaderm, Manusan.

Utrzymanie bieżącej czystości i porządku.

Szpital Wojewódzki w Koszalinie przy ulicy Chałubińskiego 7.

System sprzątnania nie uległ zmianie. Oddziały sprzątał personel własny, podlegający bezpośrednio poszczególnym pielęgniarkom koordynującym lub oddziałowym. Personel Zespołu Higieny Szpitalnej nadal zabezpieczał:

- nocne dyżury dla oddziałów w tym: Kardiologii, Bloków Operacyjnych, Pomocy Dziecięcej Doraźnej.
- Zakład Radiodiagnostyki sprzątał w soboty, niedziele i święta oraz po godz. 14:30
- Przychodnię Onkologiczną w Koszalinie przy ul. Orlej 2 – zastępstwa na czas nieobecności pracownika Przychodni,
- Zakład Patomorfologii, Pomieszczenia pracowni endoskopowych, rehabilitacyjnych, medycyny pracy, magazyny bielizny brudnej i rzeczy chorych, pracownia laserowa, poradnia chorób naczyń, ciągi komunikacyjne, łączowisko, dźwigi osobowe, mycie sal w Oddziale Neonatologicznym po godz. 22:00 oraz gipsowni w Oddziale Chirurgii Urazowo - Ortopedycznej w przypadku przyjmowanych pacjentów z SOR. Zespół posiadał wydzielone pomieszczenia, wyposażone w pralnię automatyczną do prania mopów oraz ścierek preparatem piorąco - dezynfekującym ELTRA. Mopy i ściereki prano wyłącznie na potrzeby przedmiotowego zespołu. W brudownikach lub pomieszczeniach porządkowych oddziałów szpitalnych zamontowano pompy samo dozujące dla 2% roztworu Incidin Plus. Urządzenia te, jeden raz na kwartał, poddawano przeglądowi. Mopy i ściereki, stosowane przez personel oddziałów przekazywano do Konsorcjum Pralniczego w Gdyni.

Szpital posiada opracowany plan higieny oraz procedury dekontaminacji, osobne dla oddziałów, w tym; sal zabiegowych, opatrunkowych, porodowych, bloków operacyjnych oraz izolatek.

W Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej "UROMED", Prywatnej Lecznicy Chirurgicznej "PRAXIS" oraz Pro Beauty Sp. z o.o. sprzątał personel zatrudniony przez te placówki. Sprzęt do sprzątnania przechowywano w pomieszczeniach porządkowych. W Affidea Międzynarodowe Centrum Onkologii w Koszalinie utrzymaniem czystości zajmowała się firma zewnętrzna Easy Clean z Koszalina. Posiada wydzielone pomieszczenie porządkowe, zlokalizowane na parterze, gdzie po zakończonej pracy przechowywano sprzęt do sprzątnania.

Pomieszczenie wyposażone jest w wodę bieżącą oraz aparaturę samo dozującą. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Sterylizacja.

W Szpitalu Wojewódzkim w Koszalinie wyjaławianie narzędzi i materiału opatrunkowego odbywało się w Centralnej Sterylizatorni metodą pary wodnej w nadciśnieniu w trzech przelotowych autoklawach i jednym sterylizatorze plazmowym. Dezynfekcję narzędzi dostarczanych do sterylizatorni prowadzono w przelotowych myjniach –dezynfektorniach. Narzędzia sterylizowano w pakietach i rękawach papierowo-foliowych oraz kontenerach sterylizacyjnych, zestawami narzędzi i jednostkowo. Pakiety, rękawy i kontenery oznakowywano etykietą z kodem paskowym, na którym umieszczono informacje: datę sterylizacji, datę ważności, kod oddziału, kod osoby pakującej i nazwę sterylizowanego materiału oraz numer wsadu. Oprócz Centralnej Sterylizatorni wyjaławianie narzędzi w autoklawach na Bloku Operacyjnym Ocznym i w Aptece szpitalnej metodą suchego ciepłego powietrza. Na bieżąco prowadzono wewnętrzną kontrolę procesów sterylizacji. Przebadano wszystkie urządzenia.

Specjalistyczny Zespół Gruźlicy i Chorób Płuc posiada dwa autoklawy zlokalizowane w pracowni endoskopowej i laboratorium analitycznym. Awarii nie odnotowano.

W Prywatnej Lecznicy Chirurgicznej "PRAXIS", Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej "UROMED" oraz w AFFIDEA Międzynarodowe Centrum Onkologii przeprowadzono systematyczne badania biologiczne. We wszystkich szpitalach wykonujących sterylizację każdy cykl badano testami chemicznymi. Pro Beauty Sp. z o.o. pracuje w oparciu o sprzęt medyczny należący do NZOZ UROMED.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "MEDI SON" Oddział Psychiatryczny pracował wyłącznie w oparciu o sprzęt jednorazowy.

Dezynfekcja

W stosunku do roku ubiegłego nie zmienił się sposób dezynfekcji sprzętu zarówno w pracowniach endoskopowych jak i gabinetach zabiegowych zlokalizowanych w oddziałach oraz w centralnej sterylizatorni. Sprzęt wielorazowego użycia dezynfekowano tylko na Bloku Operacyjnym Oddziału Okulistyki w preparacie Aniosept Activ 1% w czasie 30 minut. W pozostałych oddziałach przed upływem 2 godzin od użycia narzędzi, przekazywano do Centralnej Sterylizatorni. Sporadycznie, na niektórych oddziałach narzędzia poddawano wstępnej dezynfekcji preparatem Aniosyme First /pianka/. Narzędzia po zabiegach z bloków operacyjnych, transportowano w kontenerach do Centralnej Sterylizatorni, gdzie poddano procesom dekontaminacji i sterylizacji. W większości Oddziałów stosowano sprzęt jałowy jednorazowy. Dezynfekcję powierzchni wykonywano preparatami o szerokim spektrum działania z podziałem na dezynfektanty do stosowania w przypadku powierzchni skażonych materiałem biologicznym - 1,08% Suma Tab D 4 - 2% Surfa Safe używano dekontaminacji powierzchni i wyposażenia przede wszystkim w oddziałach pediatrycznych w tym do dezynfekcji inkubatorów; 0,25% Surfianos Lemon fresh - do wszystkich powierzchni zarówno dotykowych jak i bezdotykowych, Meliseptol Foam Pure lub Mikrozid- do powierzchni trudno dostępnych. Stosowano antyseptyki do rąk: Desderman N, Sterisol, Sensiva, AHD 2000 - w systemie zamkniętym.

W pozostałych stacjonarnych placówkach dekontaminację powierzchni prowadzono 0,25% roztworem Surfanios fresh, stężonym dezynfektantem Incidin, 1,08% roztworem Medicarine. Z kolei narzędzia roztworami: 2 % Sekusept Activ, 2 % Sekusept Pulwer + 0,5% aktywator. Do dezynfekcji rąk stosowano antyseptyki typu: Spitaderm, AHD 2000 lub AHD 1000.

3. STAN SANITARNO - PORZĄDKOWY

3.1. Zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi

Zbiorowe zaopatrzenie w wodę na terenie Koszalina realizowane jest z wodociągu, którego zarządcą są Miejskie Wodociągi i Kanalizacja sp. z o. o. w Koszalinie.

Jest to wodociąg o produkcji 10.000 – 100.000 m³/d.

Wpływ na jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi ma:

- sposób jej uzdatniania. W nadzorowanych wodociągach prowadzi się przede wszystkim tradycyjne procesy uzdatniania wody takie jak napowietrzanie, filtrację i okresowo dezynfekcję w przypadku wystąpienia zanieczyszczenia mikrobiologicznego i/lub przeciwko wtórnemu zanieczyszczeniu wód. Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi dostarczana przez wodociągi nie wymaga prowadzenia stałego procesu jej dezynfekcji.
- sposób dystrybucji wody, a zwłaszcza stan techniczny sieci wodociągowej, okres eksploatacji i rodzaj materiałów. Stan sieci wodociągowej nie do końca jest znany ich zarządcom, jest to infrastruktura miejscami powojenna, dla której brak jest dokumentacji. Sieci wodociągowe wykonane są z żeliwa, stali, PE-HD i PVC.
- jakość, stanu sanitarno-technicznego i właściwa eksploatacja instalacji wodociągowej w budynkach mieszkalnych, w tym armatura w punktach pobierania wody. Brak jest uregulowań prawnych, które określałyby obowiązki zarządców budynków w zakresie prawidłowego utrzymania instalacji wodociągowej w budynkach. Jakość wody u konsumenta szczególnie w przypadku interwencji badana jest z punktów poboru wody w lokalach mieszkalnych, choć na jej jakość wpływ może mieć stan wewnętrznej instalacji wodociągowej. Przykładowo niewielkie zużycie wody u konsumenta wpływa na pogorszenie się jakości wody pod względem mikrobiologicznym, badania kontrolne wówczas wykazują zawyżoną ogólną liczbę mikroorganizmów.

Infrastruktura zaopatrzenia ludności w wodę

Dobowe zużycie wody z przedmiotowego wodociągu wynosi 21011,01 m³/d. Zaopatruje on w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi 112 500 osób. Stacje uzdatniania wody i sieć wodociągowa znajdują się w Koszalinie i na terenie gminy Manowo. Sieć wodociągowa wykonana jest głównie z żeliwa, stali i PCV.

Stacje wodociągowe posiadają wydzieloną strefę ochrony sanitarnej bezpośredniej i pośredniej. W strefie bezpośredniej znajdują się urządzenia i zabudowa związana z pracą stacji wodociągowych. Obszar ten jest zamknięty i oznakowany.

Analiza przekroczeń dopuszczalnych parametrów jakości wody.

W 2019r. jakość wody przeznaczonej do spożycia odpowiadała stawianym jej wymaganiom i była bezpieczna dla konsumentów.

Ocena jakości wody.

Na terenie Koszalina występują studnie głębinowe, z których ujmowana jest woda do zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Ujmowana woda charakteryzuje się stabilnym składem fizykochemicznym. Podstawowym zanieczyszczeniem tej wody jest ponadnormatywna zawartość żelaza i manganu. W związku z powyższym procesami w technologii uzdatniania wody jest jej filtracja i napowietrzanie, w celu usunięcia zawyżonej zawartości związków żelaza i manganu w wodzie. Analiza jakości wody w Koszalinie, pod względem mikrobiologicznym, nie nakłada obowiązku na zarządcę, stosowania procesu stałego chlorowania wody, gdyż badania te nie wykazują obecności bakterii powyżej dopuszczalnej normy.

W 2019r. Powiatowa Stacja Sanitarно - Epidemiologiczna w Koszalinie, do badań laboratoryjnych z wodociągu koszalińskiego pobrała ogółem 4 próbki wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (4 próbki na cez). Inspekcja sanitarna nie podejmowała działań związanych z poborem próbek wody z nadzoru. Działania takie prowadzone są w chwili wystąpienia przekroczeń mikrobiologicznych czy fizykochemicznych badanych parametrów. Na koniec 2019 roku, jakość wody przeznaczonej do spożycia odpowiadała stawianym jej wymaganiom i była bezpieczna dla zdrowia konsumentów.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 07 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r., poz. 2294) zarządca wodociągów, realizował kontrolę wewnętrzną jakości wody dostarczanej przez siebie, a sprawozdania z badań prowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej przekazywane były Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Koszalinie w terminie 30 dni od dnia ich sporządzenia.

Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o. o. w Koszalinie w roku 2019 pobrały 73 próbki wody do badań w zakresie parametrów z grupy A lub B oraz w ramach potrzeb własnych zakładu. Wyniki te przekazano do oceny Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Koszalinie. Oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dokonywano w formie wydania orzeczenia po uzyskaniu sprawozdań z badań.

Inspekcja Sanitarna w Koszalinie kontrolowała częstotliwość prowadzonych badań przez zakład, przeanalizowano wyniki z badań próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi i stwierdzono, że częstotliwość tych badań jest większa od wymaganej, a jakość próbek

wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi badana w ramach kontroli wewnętrznej nie była kwestionowana.

Badania prowadzono w laboratorium zakładowym Miejskich Wodociągów i Kanalizacja Sp. z o. o. w Koszalinie ul. Żwirowa 14, posiadającym decyzję Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Koszalinie, do prowadzenia badań jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w ograniczonym zakresie. Parametry jakości wody, które nie mogą być badane w miejscowym laboratorium zlecano innemu laboratorium zewnętrznemu.

Awarie.

Zarządca wodociągu zgłaszał awarie, jednakże odcięcia były krótkotrwałe. Odcięcia występowały głównie podczas modernizacji sieci, dokonywania nowych przyłączy lub awarii na sieci wodociągowej.

Ważniejsze zmiany, modernizacje.

Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o. o. w Koszalinie nie prowadziły prac modernizacyjnych na ujęciu w Koszalinie oraz Mostowie.

Badania jakości ciepłej wody.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wykonuje badania jakości ciepłej wody w kierunku obecności bakterii z rodzaju Legionella sp. z częstotliwością wynikającą z rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z dnia 07 grudnia 2017r. (Dz. U. z 2017r., poz. 2294).

Kontrola jakości ciepłej wody obejmuje zazwyczaj pobór czterech próbek wody w jednym obiekcie i są to ściśle określone miejsca instalacji wewnętrznej. Punkty czerpalne w danym budynku, zlokalizowane są: na wyptywie ze zbiornika ciepłej wody, w punkcie czerpalnym najdalej położony od zbiornika ciepłej wody, w miejscu powrotu wody do podgrzewacza, oraz punkty pośrednie (ilość punktów czerpalnych zależna jest od wielkości, długości instalacji wewnętrznej w budynku). Częstotliwość pobierania tych próbek określona została w załączniku nr 5 rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z dnia 07 grudnia 2017r. (Dz. U. z 2017r., poz. 2294). Jednakże w przypadku stwierdzenia przekroczeń dla obecności bakterii Legionella w sieci, częstotliwość tych badań jest wzmożona i dąży się do jej redukcji, w jak najkrótszym czasie.

W roku 2019 kontrolą objęto sześć szpitali na terenie Koszalina (Szpital Wojewódzki w Koszalinie, Specjalistyczny Zespół Gruźlicy i Chorób Płuc w Koszalinie, NZOZ UROMED, Prywatną Lecznicę Chirurgiczną Praxis, Affidea Polska i Środkowopomorskie Centrum Zdrowia Psychicznego Medison) oraz cztery obiekty zbiorowego zamieszkania jak: Dom Pomocy Społecznej w Koszalinie, Domy Studenta Politechniki Koszalińskiej w Koszalinie, hospicjum i internat Szkoły Muzycznej w Koszalinie.

Pobrano ogółem 103 próbki ciepłej wody do badania w kierunku bakterii z rodzaju Legionella sp. z czego 19 próbek było kwestionowanych. Analiza jakości ciepłej wody wykazały średnie skażenie instalacji wewnętrznej bakteriami z rodzaju Legionella sp.

Jakość ciepłej wody kwestionowana była w 6 obiektach na 10 objętych kontrolą. Miało to miejsce w: trzech szpitalach (Szpital Wojewódzki w Koszalinie, NZOZ „UROMED” w Koszalinie oraz Specjalistyczny Zespół Gruzlicy i Chorób Płuc w Koszalinie), oraz w Domu Pomocy Społecznej w Koszalinie, a także w Domach Studenta Politechniki Koszalińskiej w Koszalinie.

W 2019 roku nie pobrano próbek ciepłej wody w Szpitalu Wojewódzkim w Koszalinie na Oddziale Dziecięcym, ze względu na prowadzone tam remonty, które obejmowały m.in. wymianę instalacji wewnętrznej, odstąpiono od poboru próbek ciepłej wody. Przeprowadzona analiza nie byłaby miarodajna. Oddział Dziecięcy w Szpitalu Wojewódzki został wyłączony z użytkowania.

Do czerwca 2019r. szpital Affidea Polska w Koszalinie przy ul. Chałubińskiego, prowadził remonty, które obejmowały m.in. wymianę instalacji wewnętrznej, na ten czas odstąpiono od poboru próbek ciepłej wody. Próbkę wody pobrano w grudniu 2019r., po zakończonych pracach. Badania jakości ciepłej wody nie wykazały obecności bakterii Legionella, woda nie był kwestionowana.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Koszalinie, prowadził postępowania administracyjne na obecność bakterii Legionella sp. w 6 obiektach, z czego 1 postępowanie kontynuowane było z roku 2018, dotyczyło to Szpitala Wojewódzkiego w Koszalinie. Badanie jakości ciepłej wody, po upomnieniu, nie wykazało przekroczeń dla bakterii Legionella. Kolejne badanie przeprowadzone już zgodnie z harmonogramem na początku rok 2019, potwierdziło, że system jest pod kontrolą i nie wymaga podjęcia specjalnych działań.

Na koniec roku 2019 prowadzone było postępowania administracyjne tylko w jednym obiekcie w Specjalistycznym Zespole Gruzlicy i Chorób Płuc w Koszalinie, na poprawę jakości ciepłej wody z instalacji wewnętrznej budynku.

W związku z kwestionowaną ciepłą wodą, zarządcy obiektów dokonywali, w ramach działań naprawczych, przeglądu instalacji, wymiany baterii prysznicowych ich czyszczenia oraz dezynfekcję instalacji ciepłej wody.

Na podstawie analizy czynników technicznych ryzyka skażenia wody w instalacjach wodociągowych stwierdzono, że najważniejszym czynnikiem sprzyjającym namnażaniu się bakterii z grupy Legionella sp. w instalacji wody ciepłej jest stagnacja wody w przewodach doprowadzających, środowisko tlenowe, osady, szlam, rdza, zgorzeliny i materiały organiczne. W takich przypadkach wskazane są procedury uruchamiania przepływu z odpowiednią częstotliwością w punktach czerpalnych, które są nieużytkowane dłużej niż 7 dni. Przy takiej eksploatacji mimo zapewnienia wysokiej temperatury wody ryzyko skażenia bakteriami Legionella sp. jest wysokie.

Natomiast głównym czynnikiem ograniczającym namnażanie się bakterii jest zapewnienie, w każdym punkcie czerpalnym temperatury wody 55 °C po 30 sekundach wypływu. Prowadzenie działań naprawczych jak szokowa dezynfekcja termiczna zapewnia eliminację bakterii, ale nie zapobiega ich powtórnemu namnażaniu.

3.2. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Domy pomocy społecznej:

W okresie sprawozdawczym skontrolowano placówkę zapewniającą całodobową opiekę tj. Dom Pomocy Społecznej „Zielony Taras” w Koszalinie przy ul. Leonida Teligi 4. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z harmonogramem i nie wykazała złego stanu sanitarno-higienicznego obiektu.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu:

W roku 2019 nadzorem sanitarnym objęto 31 zakładów fryzjerskich, 22 zakłady kosmetyczne, 3 zakłady tatuażu, 9 zakładów odnowy biologicznej i 4 zakłady, w których są świadczone inne usługi, czyli łącznie więcej niż jedna z wyżej wymienionych usług. Bieżący stan sanitarno- porządkowy w większości obiektów był zachowany. Ogółem w sześciu przypadkach, nałożono na osoby odpowiedzialne za zły stan sanitarno- higieniczny mandaty karne na łączną kwotę 1350,00 zł. Nieprawidłowości dotyczyły głównie braku dezynfekcji narzędzi fryzjerskich, nieprawidłowego postępowania z bielizną oraz braku środka do dezynfekcji narzędzi. Natomiast w salonach kosmetycznych uchybienia dotyczyły nieprawidłowego postępowania z odpadami niebezpiecznymi oraz brak sterylizacji narzędzi wielokrotnego użytku. W pozostałych obiektach stan sanitarno- porządkowy był zachowany. Zakłady fryzjerskie i kosmetyczne korzystają głównie z bielizny jednorazowego użytku, odstępuje się już od bielizny wielokrotnego użytku. Narzędzia oraz powierzchnie gładkie i zmywalne dezynfekowane były preparatami o szerokim spektrum działania (roztwór przygotowywany był przez personel). Wymagana sterylizacja narzędzi wielokrotnego użytku coraz częściej jest prowadzona przez zakłady kosmetycznych i tatuażu we własnym zakresie, w autoklawach znajdujących się na stanie obiektu (stanowisko do sterylizacji). Zakłady które nie posiadały autoklawu, korzystały z usług Centralnej Sterylizatorni Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej MSW Koszalin ul. Szpitalna 2. Podczas przeprowadzanych kontroli analizowano karty przekazywania odpadów do utylizacji. Odpady medyczne z gabinetów kosmetycznych i tatuażu odbierane były przez firmy wyspecjalizowane i spalane w spalarni w Gryficach lub Chojnicach. W zakładach odnowy biologicznej oraz tatuażu nie stwierdzono uchybień sanitarno – porządkowych.

Baseny kąpielowe

Na terenie Koszalina działają dwie pływalnie zarządzane przez Zarząd Obiektów Sportowych Sp z o.o. Koszalin z siedzibą przy ul. Rolnej 14. Pływalnie usytuowane są w Koszalinie przy

ul. Jedności 4 „Pływalnia miejska” i przy ul. Rolnej 14 „Park Wodny”. Obowiązujące rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 poz. 2016) nakłada obowiązek na zarządców pływalni poprzez:

- dokonywanie oceny jakości wody w nieckach basenowych,
- prowadzenie bieżącej obserwacji jakości wody na pływalni,
- prowadzenie zapisów ze stwierdzonych widocznych zanieczyszczeń i innych nieprawidłowości, oraz okresu wyłączenia z użytkowania pływalni,
- udokumentowanie nadzoru pracy urządzeń oraz rejestrowania wyników pomiaru jakości wody,
- systematycznych i udokumentowanych badań jakości wody zgodnie z przyjętym harmonogramem.

Niezależnie od powyższego, zarządzający pływalnią mają obowiązek zamieścić komunikat o ostatniej ocenie jakości wody basenowej, spełnieniu przez wodę na pływalni wymagań określonych w rozporządzeniu.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Koszalinie, w 2019r. prowadził nadzór sanitarny nad jakością wody basenowej w pływalniach z częstotliwością raz na pół roku. Pobrano w sumie 20 próbek wody basenowej z nadzoru, z pływalni i w żadnej z nich nie stwierdzono przekroczeń obowiązujących norm. Pobrano także do badania laboratoryjnego 7 próbek ciepłej wody z natrysków zamontowanych przy basenie. Zakwestionowano jedną próbkę ciepłej wody na pływalni miejskiej w Koszalinie. Podjęte działania naprawcze przez zarządcę obiektu były skuteczne, badanie powtórkowe nie potwierdziły przekroczeń.

Obowiązujące rozporządzenie w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach nie wprowadza obowiązku systematycznego kontrolowania jej jakości przez organy inspekcji sanitarnej. Zarządca pływalni z początkiem roku 2019 opracował harmonogram badań jakości wody basenowej z uwzględnieniem zakresu badań i uzgodnił go z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Koszalinie.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Koszalinie w 2019r. nie wszczął postępowania administracyjnego na jakość wody w nieckach basenowych zlokalizowanych na pływalni oraz co do stanu sanitarnego zaplecza tych pływalni. Kontrole nieprawidłowości nie wykazały. W okresie ferii zimowych, w związku ze zwiększoną liczbą osób korzystających z kąpeli basenowych, inspekcja sanitarna wzmożyła kontrole sanitarne.

W okresie sezonu letniego zarządca pływalni miejskiej zlokalizowanej w Koszalinie przy ul. Jedności 4 prowadził prace modernizacyjne, wyłączając przemiennie z użytkowania niecki basenowe.

Kąpieliska.

W 2019r. zorganizowane było jedno kąpielisko do kąpeli, którego zarządcą był Zarząd Obiektów Sportowych w Koszalinie.

Zgodnie z ustawą „Prawo Wodne” Rada Miejska w Koszalinie podjęła uchwałę o utworzeniu Kąpieliska „Wodna Dolina” na zbiorniku retencyjnym w Koszalinie przy ulicy Sybiraków.

Harmonogram poboru próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej realizowany przez organizatora kąpieliska uzgodniony został z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Koszalinie.

Harmonogram pobierania próbek uwzględnił terminy pobierania i zakres analizy dla nie mniej niż trzech próbek w sezonie kąpielowym w okresie funkcjonowania kąpielisk. Uzgodnienie to obejmowało również wyznaczenie punktów poboru wody w kąpieliskach. Przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Koszalinie, w ramach urzędowej kontroli jakości wody, dokonał poboru próbek wody do badań laboratoryjnych z kąpieliska „Wodna Dolina” utworzonego na zbiorniku retencyjnym w Koszalinie przy ulicy Sybiraków.

W ramach kontroli wewnętrznej pobrano 7 próbek wody do badania z kąpieliska „Wodna Dolina” w Koszalinie.

Jedną z nich była kwestionowana, gdzie stwierdzono obecność bakterii enterokoków kałowych w ilości 442 jednostki w 100 ml wody, przy najwyższej dopuszczalnej wartości do 400 jednostek/100 ml. Wówczas Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Koszalinie, orzekł o braku przydatności wody do kąpiel. Badanie powtórkowe przeprowadzone z urzędu, przez inspekcję sanitarną nie potwierdziło utrzymujących się przekroczeń bakterii enterokoków kałowych. Było to zanieczyszczenie krótkotrwałe.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Koszalinie, na podstawie pozytywnych wyników z badań wody w kąpielisku, dokonywał bieżącej oceny jakości wody o spełnieniu wymagań. Badania jakości wody do kąpiel realizowane były zarówno przez zarządcę kąpieliska (w ramach wewnętrznej kontroli jakości wody) jak i przez przedstawicieli inspekcji sanitarnej z urzędu.

Systematyczną bieżącą, wizualną ocenę jakości wody w kąpieliskach prowadzono na stanowiskach ratowniczych, pod kątem występowania zanieczyszczeń niekorzystnie wpływających na jakość wody i stanowiących zagrożenie zdrowia kąpiących się osób. Informowanie kąpiących się osób o jakości wody w kąpielisku odbywało się na tablicach informacyjnych ustawionych przy wejściu na kąpielisko.

W sezonie letnim 2019r., dokonywano kontroli sanitarnej kąpieliska w obecności przedstawiciela organizatora kąpieliska. Kontrolą objęto zagospodarowanie plaży, zabezpieczenie zaplecza sanitarnego dla osób korzystających z kąpieliska, oznakowanie kąpieliska i aktualizację zawartych w niej danych. Uwag nie wniesiono.

Stanowiska ratownicze wyposażone były w leki i środki opatrunkowe zgodnie z zał. do rozporządzenia Ministra Spraw wewnętrznych z dnia 27 lutego 2012r.

Organizator kąpielisk zrealizował wszelkie środki zarządzania przy ich organizowaniu wynikające z zapisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 08 kwietnia 2011r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieliska (Dz. U. z 2019r. poz. 255).

W ramach działań zapobiegawczych w trakcie sezonu letniego dokonano czyszczenia dna zbiornika z narastającej roślinności.

Kąpielisko ujęte jest w ogólnokrajowym serwisie kąpieliskowym, zaś jego dane aktualizowane są na bieżąco, w trakcie trwania sezonu letniego.

Podsumowując z analizy jakości wody w kąpielisku „Wodna Dolina” wynika, że należy dążyć do jej poprawy, ponieważ przeprowadzona wstępnie klasyfikacja jakości wody (za dwa lata) wskazuje na ocenę niedostateczną. Oceny tej dokonano zgodnie z §5.3 punkt 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli, który mówi, że właściwy państwowy inspektor sanitarny może dokonać klasyfikacji jakości wody w kąpielisku na podstawie próbek wody obejmujących mniej niż cztery sezony kąpielowe, jeżeli wystąpiły zdarzenia, które mogą mieć wpływ na klasyfikację jakości wody w kąpielisku. W przypadku sklasyfikowania kąpieliska jako niedostateczna (ocena przeprowadzona na podstawie co najmniej 16 próbek) kąpielisko może funkcjonować pod warunkiem podjęcia szczególnych działań.

Dworce kolejowe i autobusowe:

W grupie tej znajduje się jeden dworzec autobusowy i jeden dworzec kolejowy w Koszalinie. Dworzec PKS w Koszalinie posiada poczekalnię, toaletę ogólnodostępną, która nie jest przystosowana dla osób niepełnosprawnych oraz miejsca postojowe dla podróżnych. Kontrole przeprowadzone w ustępie ogólnodostępnym, w przedmiotowym obiekcie, nie wykazały nieprawidłowości co do stanu sanitarno- porządkowego. Ustęp ten dzierżawiony jest przez osobę prywatną.

Pomieszczenia dworca sprzątane są na bieżąco przez pracowników Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej Sp. z o.o. Krupy 77, 76-150 Darłowo.

Dworzec PKP w Koszalinie przystosowany jest dla osób niepełnosprawnych (posiada zamontowane dwie windy ułatwiające dotarcie pasażerom na perony). Ustęp ogólnodostępny zlokalizowany w pomieszczeniach dworca PKP, dzierżawiony jest przez osobę prywatną. W trakcie kontroli nie stwierdzono zastrzeżeń do stanu sanitarno- porządkowego toalet. Pomieszczenia dworca sprzątane całodobowo przez wyspecjalizowaną firmę sprzątającą.

Stan sanitarny bazy noclegowej:

Hotele

W 2019r. pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Koszalinie były 4 hotele. Hotel zlokalizowany w Koszalinie przy ul. Św. Wojciecha 45 (Hotel Monika) zakończył swoją działalność z końcem roku. W hotelu Gromada przeprowadzony został remont całego parteru. Wymieniono posadzkę, oświetlenie, meble, przerobiono recepcję. W pozostałych obiektach nie odnotowano pogorszenia standardu wyposażenia i prowadzenia usług. Stan sanitarno- porządkowy i sanitarno- techniczny był zachowany.

Motele

Pod nadzorem inspekcji sanitarnej był jeden obiekt - Motel „Victoria” w Koszalinie. Podczas kontroli nie stwierdzono zastrzeżeń do stanu sanitarno- porządkowego obiektu.

Ustępy publiczne

Na terenie Koszalina nadzorowanych jest 5 ustępów publicznych i ich liczba od ostatniego roku nie uległa zmianie. Ustęp publiczny zlokalizowany w tunelu przy ulicy Dworcowej po zakończonych pracach remontowych jeszcze nie wznowił swojej działalności, w związku z czym jeden ustęp był nieczynny. W pozostałych skontrolowanych ustępach zapewniono środki higieny, bieżącą ciepłą i zimną wodę oraz środki do dezynfekcji. Za czystość bieżącą toalet odpowiadają pracownicy Spółdzielni Socjalnej „Albert” w Koszalinie przy ul. Zwycięstwa 137-139. Ustęp zlokalizowany na terenie podożynkowym, prowadzony przez osobę prywatną jest po generalnym remoncie. Podczas kontroli nie stwierdzono zastrzeżeń do stanu sanitarno- porządkowego ustępów.

Kontrolą objęto również cztery ustępy ogólnodostępne zlokalizowane w centrach handlowych. Stan sanitarno- porządkowy był w nich zachowany.

Cmentarze i przewóz zwłok:

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Koszalinie był jeden cmentarz w Koszalinie. Na terenie cmentarza znajduje się jeden ustęp murowany (przy kaplicy) oraz biotoalety typu TOI- TOI i sprzątane są przez pracowników etatowych. Odpady komunalne gromadzone w pojemnikach i kontenerach. Na terenie cmentarza znajduje się krematorium. W zakresie świadczenia usług przewozu zwłok, czynności te wykonują firmy świadczące usługi pogrzebowe. Działające na naszym terenie zakłady pogrzebowe posiadają środki transportu przystosowane zgodnie z obowiązującymi wymaganiami. W Koszalinie działają trzy zakłady pogrzebowe i są pod stałym nadzorem. Wszystkie powyższe zakłady pogrzebowe posiadają krematoria, chłodnie i stosują się do obowiązujących procedur postępowania ze zwłokami ludzkimi. Odpowiedzialność za prawidłowość przewozu zwłok ponoszą zakłady pogrzebowe świadczące usługę.

3.3. Stan sanitarny środków transportu publicznego

W okresie sprawozdawczym kontrolą objęto 6 środków transportu publicznego. Były to samochody specjalistyczne z przeznaczeniem na przewóz zwłok. Podczas kontroli nie stwierdzono zastrzeżeń do stanu sanitarno- porządkowego.

3.4 Gospodarka odpadami

Odpady stałe na terenie miasta Koszalina gromadzone były głównie w pojemnikach o pojemności 1100 litrów i 240 litrów usytuowanych na utwardzonym terenie. Niektóre spółdzielnie mieszkaniowe, zarządzające lokalami na terenie Koszalina zainwestowali w nowe rozwiązanie, czyli tzw. podziemne kosze na śmieci.

Na terenie miasta Koszalin, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Koszalinie, odpowiedzialne jest za wywóz odpadów oraz porządek w miejscu ich gromadzenia, tylko bezpośrednio po ich odebraniu. Za stałe utrzymanie, we właściwym stanie sanitarno - porządkowym, miejsca gromadzenia odpadów, osłon śmietnikowych i terenu wokół nich, odpowiedzialny jest właściciel nieruchomości (często zarządca wspólnoty/spółdzielni). Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Koszalinie, w 2019 roku odnotował znacznie większą liczbę wniesionych interwencji, właśnie na stan sanitarno - porządkowy wokół osłon śmietnikowych jak i brak segregacji odpadów komunalnych, po mimo odpowiednich, oznakowanych pojemników. Obowiązek właściwego postępowania z odpadami ciąży na właścicielach nieruchomości, na których powstają te odpady, którzy wskazali działkę, jako miejsce składowania odpadów.

4. BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA

W roku 2019 r. nadzorem sanitarnym na terenie Koszalina objętych było **1177** obiektów żywieniowo - żywnościowych w tym:

- **47** zakładów produkcyjnych (wytwórnice lodów, automaty do lodów, piekarnie, ciastkarnie, browary, wytwórnice wyrobów cukierniczych, zakłady garmażeryjne, zakład konfekcjonowania grzybów suszonych, wytwórnice koncentratów spożywczych i rozlewnia oleju, produkcja w warunkach domowych),
- **638** zakładów obrotu (sklepy spożywcze, kioski spożywcze, hurtownie spożywcze, sklepy zielarskie, sklepy internetowe, ruchome obiekty obrotu żywnością – nie licząc środków transportu, apteki),
- **239** zakładów żywienia zbiorowego otwartego (bary i drink-bary, restauracje, kawiarnie, punkty małej gastronomii, pijalnie piwa),
- **161** zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego (stołówki szkolne, stołówki w bursach i internatach, stołówki przedszkolne, stołówki w żłobkach, stołówki w zakładach specjalnych oraz w szpitalach),
- **92** środków transportu służących do przewozu żywności

oraz:

- **3** wytwórnice materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością,
- **13** zakładów obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością,
- **1** zakład produkcji i konfekcjonowania kosmetyków,

- 7 zakładów obrotu kosmetykami

W sumie wszystkich nadzorem objętych było **1201** obiektów z zakresu żywienia, żywności i przedmiotów użytku.

W nadzorowanych zakładach przeprowadzono łącznie **1204** kontrole sanitarne. Za stwierdzone nieprawidłowości w trakcie kontroli sanitarnych osoby winne zaniedbań karano mandatami karnymi. Nałożono **105** mandatów karnych na sumę **25.650zł**.

Najczęściej powtarzające się nieprawidłowości / uchybienia sanitarne, w wyniku których nakładano mandaty karne to:

- wprowadzanie do obrotu lub używania do produkcji żywności po upływie terminu przydatności do spożycia albo po upływie daty minimalnej trwałości oraz żywności niewłaściwej jakości,
- brak utrzymania czystości i porządku w pomieszczeniach zakładów,
- brak skuteczności przeprowadzonych procesów mycia i dezynfekcji,
- brak utrzymania w czystości wyposażenia, sprzętu, urządzeń zakładu,
- niehigieniczna sprzedaż żywności nieopakowanej, brak zabezpieczenia środków spożywczych przed wpływem czynników zewnętrznych,
- niewłaściwe warunki przechowywania środków spożywczych,
- brak wdrożenia procedur opartych na zasadach systemu HACCP,
- nieprawidłowości w przebiegu procesów technologicznych.

W 2019 roku wydano **108** decyzji zatwierdzających oraz **49** decyzji administracyjnych w tym **10** decyzji umarzających, **dwie** decyzje uchylające, **dwie** decyzje z rygorem natychmiastowej wykonalności (dot. min. zakazu wprowadzania do obrotu / wycofania z obrotu środków spożywczych i ich utylizacji), **35** decyzji administracyjnych na poprawę stanu technicznego oraz dotyczących opracowania dokumentacji HACCP.

Decyzjami najczęściej egzekwowano:

- poprawę stanu technicznego urządzeń i sprzętu;
- poprawę stanu technicznego pomieszczeń, w tym ścian, posadzek, sufitów, drzwi;
- uzupełnienie zakładowej dokumentacji HACCP;
- uzupełnienie badań właścicielskich produkowanej żywności.

W okresie sprawozdawczym do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Koszalinie wpłynęło **155** interwencji konsumenckich oraz **36** powiadomień w ramach funkcjonowania systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych i środkach żywienia zwierząt RASFF.

Interwencje konsumenckie dotyczyły między innymi: niewłaściwych warunków sprzedaży żywności nieopakowanej, niewłaściwej jakości środków spożywczych, braku porządku i czystości w zakładach, sprzedaży żywności po upływie daty minimalnej trwałości lub terminu przydatności do spożycia, obecności zwierząt w pomieszczeniach żywnościowych oraz sprzedaży internetowej produktów niespełniających wymagań zawartych w obowiązujących przepisach. Potwierdziło się **71** interwencji konsumenckich, a osoby winne karano mandatami karnymi.

Stan sanitarny i techniczny kontrolowanych obiektów w porównaniu z rokiem ubiegłym utrzymywał się na tym samym poziomie.

W roku 2019 w ramach urzędowej kontroli żywności, zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego oraz w ślad za złożonymi interwencjami, pobrano do badań laboratoryjnych **441** próbek. Zakwestionowano **jedną** próbkę zmiotek pobranych z magazynu mąki z uwagi na obecność żywych szkodników. Właściciel piekarni wyłączył pomieszczenie z produkcji i przeprowadził zabiegi dezynsekcji pomieszczenia. Skuteczność tych zabiegów sprawdzono poprzez ponowne pobranie i zbadanie próbki zmiotek. Badania nie wykazały nieprawidłowości.

4.1. Zakłady produkcji żywności

Wytwórnice lodów

Według ewidencji pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Koszalinie w 2019 r. znajdowało się **cztery** wytwórnie lodów, w tym jedna produkująca na skalę przemysłową. Produkcja w pozostałych zakładach była prowadzona wyłącznie na potrzeby własnych punktów gastronomicznych. W kilku punktach produkcja lodów prowadzona była na bazie naturalnych surowców: masy jajowej (żółtek pasteryzowanych), śmietany, mleka, cukru, dodatków owocowych. W pozostałych zakładach lody wytwarzano w oparciu o gotowe pasty smakowe, tzw. „bazy do produkcji lodów” oraz mleko płynne, mleko w proszku, dekstrozę, cukier, śmietanę. W okresie sprawozdawczym skontrolowano wszystkie zakłady.

W jednej z wytwórni na terenie Koszalina wskutek pobrania w ramach urzędowej kontroli żywności, pięciu próbek produktu lodów do badań laboratoryjnych, w wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono obecność chorobotwórczej *Listeria monocytogenes*. Zgodnie z oświadczeniem właściciela zakładu partia kwestionowanych lodów nie trafiła do obrotu. W związku z powyższym PPIS w Koszalinie decyzją zakazał wprowadzania wyrobu do obrotu oraz nakazał jego natychmiastową utylizację. Ponadto decyzją administracyjną nałożono na stronę obowiązek wstrzymania działalności produkcyjnej i przeprowadzenie działań naprawczych w zakładzie, mających na celu wyeliminowanie zagrożenia, a także przekazania informacji o terminie przeprowadzenia produkcji próbnej lodów. Jednocześnie pobrano do badań laboratoryjnych w zakresie obecności *L. monocytogenes* próbki dwóch kolejnych asortymentów lodów. Po uruchomieniu produkcji w zakładzie pobrano pięć próbek lodów pochodzących z produkcji próbnej oraz cztery wymazy sanitarne z powierzchni urządzeń produkcyjnych. W próbkach lodów pochodzących z produkcji próbnej oraz próbkach wymazów sanitarnych nie stwierdzono obecności *L. monocytogenes*, co wiązało się z wykonaniem obowiązku decyzji przez stronę i możliwością wznowienia produkcji. Równolegle pobrano z obrotu próbki dwóch innych asortymentów lodów, a przeprowadzone badania nie wykazały przekroczenia liczby 100 jtk. *L. monocytogenes* w 1 g produktu. W związku ze stwierdzeniem obecności *L. monocytogenes* w kolejnych wyprodukowanych próbkach lodów, pobranych w zakładzie, uruchomiono procedurę zgłoszenia produktów do systemu RASFF. Wydano również decyzję nakazującą wycofać przedmiotowe wyroby z obrotu. W trakcie prowadzonych działań nadzorowych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Koszalinie wydał również decyzję nakazującą przedsiębiorcy opracować i wdrożyć

skuteczną procedurę śledzenia produkowanej żywności (lodów przemysłowych).

W dalszym postępowaniu w wytwórni lodów pobrano do badań próbki następujących trzech rodzajów lodów, z czego w dwóch stwierdzono obecność *L. monocytogenes*. Przedsiębiorca przedłożył oświadczenie o rozpoczęciu wycofania powyższych środków spożywczych z obrotu oraz przedłożył pismo z wyjaśnieniami dot. przyczyn pojawienia się bakterii w zakładzie wraz z opisem działań korygujących, których się podjął. Na dalszym etapie czynności kontrolnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Koszalinie wydał decyzje administracyjne, w których uchylił wcześniejsze decyzje ostateczne dotyczące: nakazu przekazania do utylizacji zakwestionowanych lodów, wstrzymania produkcji i wdrożenia działań w ramach nadzoru właścicielskiego, identyfikujących i eliminujących z procesu produkcyjnego przyczynę wyprodukowania lodów co do *Listeria monocytogenes*, poprzez przeprowadzenie skutecznego mycia i dezynfekcji; poinformowania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Koszalinie o terminie wznowienia produkcji w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających skuteczność przeprowadzonych zabiegów mycia i dezynfekcji oraz wstrzymania dystrybucji asortymentów lodów wyprodukowanych w zakładzie od 01 czerwca 2019 r. do czasu potwierdzenia ich bezpieczeństwa mikrobiologicznego w zakresie braku obecności *Listeria monocytogenes* oraz zakazu wprowadzania do obrotu kolejnych lodów; nakazu wycofania z obrotu handlowego ww. produktów oraz poinformowania odbiorców o konieczności ich wycofania; nakazu poinformowania konsumenta ostatecznego o procesie wycofywania z obrotu ww. produktów i możliwości ich zwrotu; nakazu przekazania do utylizacji produktów, o którym mowa powyżej oraz okazania dokumentu, potwierdzającego przeprowadzenie utylizacji przez uprawniony podmiot (uchylenie nakazu utylizacji nie dotyczy ww. lodów, które już zostały wycofane z obrotu przez producenta), nakazu poinformowania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Koszalinie o ilości przyjętych zwrotów oraz sposobie postępowania z wycofanym produktem (nie dotyczy w/w lodów, które już zostały wycofane z obrotu przez producenta) i umorzył postępowania administracyjne w sprawie. W wyniku w dalszym ciągu prowadzonych czynności kontrolnych w przedmiotowej wytwórni lodów, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Koszalinie wydał decyzję administracyjną z zakresu nieprawidłowości technicznych i merytorycznych, nakazującą przedsiębiorcy:

- doprowadzić do należytego stanu technicznego ścian i posadzki w hali produkcyjnej;
- opracować i wdrożyć skuteczną procedurę pobierania próbek z obszarów produkcyjnych i sprzętu w kierunku *Listeria monocytogenes*, *Enterobacteriaceae*;
- przeprowadzić analizę wyników badań mikrobiologicznych produkowanej żywności (lodów przemysłowych) pod kątem tendencji ich zmian;
- opracować i wdrożyć skuteczną procedurę badań przechowalniczych dla produkowanej żywności (lodów przemysłowych);
- opracować i wdrożyć skuteczną procedurę pobierania próbek środowiskowych oraz program badań próbek środowiskowych i produktów gotowych;

Stwierdzono, że stopień zagrożenia jakie mogłyby spowodować stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości stanu technicznego hali produkcyjnej nie był wystarczający do wstrzymania działalności produkcyjnej. Kontynuowane były w dalszym ciągu wzmożone

działania nadzоровe, a zakład pozostał w kategorii wysokiego ryzyka. W ramach prowadzonych działań nadzorowych przeprowadzono w przedmiotowej wytwórni lodów kontrolę sanitarną w związku z poborem próbek wymazów sanitarnych w celu wykrycia *Listeria monocytogenes* w środowisku produkcyjnym. W wyniku przeprowadzonych badań, w próbce jednego z wymazów wykryto obecność *L. monocytogenes*. Przedsiębiorca oświadczył, że zakończono produkcję na rok 2019 oraz określił zakres działań naprawczych z wprowadzeniem dodatkowych procedur mycia i dezynfekcji. W trakcie uruchomionej pod zlecenie produkcji, o której Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Koszalinie został wcześniej poinformowany przez stronę, pobrano do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli kolejne próbki trzy wymazów sanitarnych z powierzchni oraz próbkę lodów. W wyniku badań w próbce lodów stwierdzono *mniej niż* $1,0 \times 10^1$ jtk/g, a w żadnym z wymazów nie stwierdzono obecności *L. monocytogenes* na powierzchni użytkowej. Zakład pozostaje pod wzmożonym nadzorem, zakwalifikowany był do kategorii wysokiego ryzyka. Ponadto w ciągu roku sprawozdawczego wydano **jedną** decyzję administracyjną nakazującą temu przedsiębiorcy wprowadzenie prawidłowego oznakowania 10 asortymentów produkowanych lodów. Obowiązki decyzji zostały wykonane.

Produkcja w pozostałych zakładach była prowadzona wyłącznie na potrzeby własnych punktów gastronomicznych. W kilku punktach produkcja lodów prowadzona była na bazie naturalnych surowców: masy jajowej (żółtek pasteryzowanych), śmietany, mleka, cukru, dodatków owocowych. W pozostałych zakładach lody wytwarzano w oparciu o gotowe pasty smakowe, tzw. „bazy do produkcji lodów” oraz mleko płynne, mleko w proszku, dekstrozę, cukier, śmietanę.

W ubiegłym roku w wytwórniach na terenie miasta nałożono **jeden** mandat karny w wysokości **500 zł**, za brak wdrożenia procedur opartych na zasadach HACCP.

Do badań laboratoryjnych pobrano **40** próbek lodów. Ostatecznie żadnej z nich nie kwestionowano.

Automaty do lodów

W roku 2019 pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Koszalinie były **trzy** automaty do lodów. Produkcja lodów z automatu oparta była na gotowych koncentratkach lodów, odbywała się w cyklu zamkniętym z udziałem pracy ręcznej. Odnotowano **jedną** interwencję, która dotyczyła wystąpienia dolegliwości ze strony przewodu pokarmowego po spożyciu lodów z automatu. Podczas przeprowadzonej kontroli interwencyjnej nie stwierdzono nieprawidłowości mogących wskazywać na zasadność zgłoszonych zarzutów. Nie nakładano grzywien w drodze mandatu karnego. Nie pobierano próbek lodów do badań w ramach urzędowej kontroli i monitoringu żywności.

Piekarnie i ciastkarnie

Według ewidencji pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Koszalinie znajdowało się **23** zakładów, w tym **10** piekarni i **13** ciastkarni. Przeprowadzono **34** kontroli w tej kategorii zakładów.

W roku 2019 w piekarniach i ciastkarniach pobrano do badań w ramach urzędowej kontroli **15** próbek żywności w tym ciasta z kremem, wyroby ciastkarskie oraz próbki zmiotek z pomieszczeń produkcyjnych i magazynowych. Zakwestionowano jedną próbkę zmiotek pobranych z magazynu mąki z uwagi na obecność żywych szkodników. Właściciel piekarni wyłączył pomieszczenie z produkcji i przeprowadził zabiegi dezynsekcji pomieszczenia. Skuteczność tych zabiegów sprawdzono poprzez ponowne pobranie i zbadanie próbki zmiotek. Badania nie wykazały nieprawidłowości. Nie kwestionowano próbek żywności.

Odnotowano trzy interwencje dotyczące: znalezienia ciał obcych w wyrobach cukierniczych (kawałka folii i żyłki, główki od śruby oraz kamienia), nieświeżego ciasta jak również wylewania zużytego oleju do kanalizacji. W żadnym z przypadku przeprowadzone kontrole nie dostarczyły dowodów pozwalających uznać zasadność zgłoszonych zarzutów.

Poprawę stanu technicznego dwóch kontrolowanych zakładów wyegzekwowano decyzjami administracyjnymi. W **jednym** przypadku decyzją administracyjną wyegzekwowano rozszerzenie dokumentacji systemu HACCP poprzez uwzględnienie całego asortymentu produkowanego w piekarni.

W kontrolowanej grupie obiektów nałożono łącznie **pięć** mandatów karnych na łączną kwotę **1900 zł** (z tego dwa w piekarniach, a trzy w cukierniach).

Stwierdzone uchybienia dotyczyły:

- braku porządku i czystości w pomieszczeniach,
- nieprawidłowej segregacji środków spożywczych,
- braku odzieży ochronnej,
- braku środków do dezynfekcji,
- braku zapisów świadczących o wdrożeniu systemu HACCP,
- palenia papierosów na terenie zakładu.

W trakcie kontroli, poza bieżącym stanem sanitarnym, sprawdzano:

- sposób stosowania dodatków do żywności i aromatów;
- skład produktów z uwzględnieniem potencjalnej obecności GMO;
- sposób postępowania z produktami ubocznymi;
- skuteczność procedur dotyczących śledzenia produktów;
- sposób znakowania produkowanego asortymentu oraz informowania konsumentów o składnikach powodujących alergię / reakcje nietolerancji w wyrobach.

W powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Przetwórnictwo owocowo-warzywne i grzybowe

Pod nadzorem sanitarnym w analizowanym roku znajdował się **jeden** zakład konfekcjonowania grzybów suszonych. Zakład konfekcjonowania grzybów suszonych prowadził działalność na potrzeby rynku krajowego (w tym zaopatrzenia sklepów „sieciowych”), krajów Unii Europejskiej, a także USA i Kanady. Dostawcami surowców były firmy krajowe i zagraniczne. Roczna produkcja wynosiła około 10 ton. Poddawane selekcji oraz pakowane było sześć gatunków grzybów suszonych. Przeprowadzono badania laboratoryjne grzybów m. in. w kierunku poziomu metali ciężkich, zawartości grzybów

pierwotnie zaczerwionych, zawartości cezu 137. Dodatkowe badania były zlecane w przypadku podejrzeń co do jakości sprowadzanego surowca.

Browary i słodownie

W 2019 r. na podległym terenie znajdowały się dwa browary zajmujące się produkcją i rozlewem piwa do butelek i puszek oraz produkcją na potrzeby własnego lokalu gastronomicznego.

W jednym z zakładów produkcja miała charakter przemysłowy, odbywała się w cyklu zamkniętym i wynosiła ok. 580 tys. h/litrów na rok. Produkowane były głównie piwa jasne, które rozlewano do puszek o pojemności 0,5l i 0,33l, a także szklanych butelek o pojemności 0,5l. Produkty kierowane były na rynek krajowy, Unii Europejskiej, krajów Ameryki Południowej, Afryki oraz Azji. Stosowane surowce stanowiły: woda, słody różnego rodzaju, jęczmień, produkty chmielowe, drożdże piwne, cukier, substancje pomocnicze. Do produkcji nie stosuje się typowych dodatków do żywności pełniących funkcje technologiczne w produkcji, wykorzystywane są natomiast substancje pomocnicze (m.in. kwas mlekowy chlorek wapnia, siarczan wapnia spożywczy enzymy). Zakład umieszczony był w rejestrze Powiatowego Lekarza Weterynarii w Koszalinie jako podmiot paszowy. Woda używana do produkcji, pozyskiwana była z własnego ujęcia będącego pod stałym nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Koszalinie. Przeprowadzane zabiegi mycia i dezynfekcji realizowano w obiegu zamkniętym CIP oraz z zastosowaniem mycia zewnętrznego. Zakład posiadał wdrożone zasady systemu HACCP. Całość procesu technologicznego sterowana była komputerowo, w tym temperatura i inne monitorowane w procesie technologicznym parametry. W rozlewni elektronicznie monitorowano parametry procesu pasteryzacji. Wyniki z każdej partii przechowywane były również w formie elektronicznej. Wodę, surowce oraz produkowane wyroby badano na bieżąco w laboratorium zakładowym, dodatkowo zlecano badania w laboratorium zewnętrznym.

W roku sprawozdawczym w zakładzie przeprowadzono trzy kontrole sanitarne, podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości. Ponadto przeprowadzono 73 kontrole graniczne związane z odprawami eksportowanego piwa. Pobrano do badań laboratoryjnych w zakresie migracji biosfenolu A jedną próbkę opakowań (puszek aluminiowych). Próbkę nie zakwestionowano.

Drugi browar zajmował się produkcją piw na potrzeby własnej piwiarni - w zamkniętej mini-linii produkcyjnej. W niewielkich ilościach piwo butelkowane dystrybuowano na rynku lokalnym. W 2019 r. w zakładzie nie przeprowadzono kontroli.

Zakłady garmazeryjne

Według ewidencji pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Koszalinie znajdowały się **trzy** zakłady garmazeryjne. Były to zakłady małe produkujące głównie na rynek lokalny. W roku sprawozdawczym kontroli w obiektach tej nie przeprowadzono.

Wytwórnice wyrobów cukierniczych

Na terenie nadzorowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Koszalinie znajdowały się **trzy** zakłady produkujące wyroby cukiernicze trwałe mikrobiologicznie. Przeprowadzono **dwie** kontrole sanitarne.

Dwa zakłady produkujące landrynki, lizali i krówki działały na zasadzie manufaktur słodczy, w których wytwarzanie cukierków w dużej części odbywało się na oczach klientów. Całość produkcji sprzedawana była na miejscu. Do omawianej grupy obiektów zaliczała się również wytwórnia czekolady, pralinek, torcików pralinkowych. Był to zakład mały wytwarzający wyroby na potrzeby własnego punktu sprzedaży.

W 2019 r. w wytwórniach wyrobów cukierniczych przeprowadzono dwie kontrole. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Nie odnotowano interwencji dotyczących działalności tej grupy obiektów. Do badań laboratoryjnych pobrano dwie próbki cukierków w kierunku obecności wybranych barwników, których zawartość w żywności jest limitowana. Próbki nie zostały zakwestionowane.

Wytwórnice koncentratów spożywczych

Na terenie nadzorowanym przez PSSE w Koszalinie znajdowały się **dwie** wytwórnice koncentratów spożywczych. W zakładach prowadziło się produkcję polegającą na mieszaniu koncentratów oraz konfekcjonowaniu gotowych mieszanek np. do wypieku ciast, lodów w proszku, gofrów. Zakłady produkowały wyłącznie na potrzeby innych zakładów produkcyjnych: piekarni, ciastkarni, wytwórni lodów, a także zakładów garmażeryjnych. Zakłady posiadają opracowane i wdrożone stałe procedury na podstawie zasad systemu HACCP.

Skontrolowano **obydwa** zakłady, w których nie nakładano mandatów karnych i nie wydawano decyzji administracyjnych. Pobrano do badań 8 próbek koncentratów spożywczych, z których żadna nie została zakwestionowana. W omawianej grupie nie wniesiono interwencji.

Inne wytwórnice żywności

Wśród zakładów objętych nadzorem przez PPIS w Koszalinie znajdowała się rozlewnia oleju, która produkowała na potrzeby lokalnych zakładów produkcyjnych i gastronomicznych. Produkcja polegała na rozlewaniu oleju z cysterny do butli 5 i 1,5 litrowych. Ponadto na terenie Koszalina znajdował się zakład ekstrakcji suszu roślinnego, trzy kuchnie domowe i trzy gospodarstwa rolne.

Przeprowadzono kontrolę sanitarną w zakładzie ekstrakcji suszu roślinnego, który zatwierdzony został w roku sprawozdawczym. Zakres działalności obejmował konfekcjonowanie i obrót suszem roślinnym, a także ekstrakcję i tłoczenie oleju z surowców roślinnych, w tym nasion, na indywidualne zlecenie kontrahenta.

4.2. Zakłady obrotu żywnością i materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz produktami kosmetycznymi

W 2019 r. nadzorem sanitarnym objęto **638** obiektów obrotu żywnością.

Przeprowadzono **345** kontroli sanitarnych.

Wydano **14** decyzji administracyjnych, związanych z nakazem poprawy stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń, wyposażenia zakładów, a także z nakazem uzupełnienia obowiązkowych informacji dla konsumenta.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości sanitarne to niewłaściwy sposób przechowywania artykułów spożywczych (poza urządzeniami chłodniczymi, bez zachowania wymaganej segregacji), sprzedaż środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości, brudne urządzenia chłodnicze oraz kosze dla klientów, niehigieniczna sprzedaż żywności nietrwałej mikrobiologicznie i nieopakowanej, brak zapisów potwierdzających wdrożenie zasad systemu HACCP. Za stwierdzone uchybienia sanitarne nałożono **41** mandatów karnych na kwotę **8250 zł**.

Pobrano do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli żywności, zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego lub w ramach interwencji, **296** próbek żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych, fizykochemicznych. Żadnej z pobranych próbek ostatecznie nie zakwestionowano. W próbce fileta z indyka pobranej z obrotu w ramach monitoringu żywności do badań w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych stwierdzono obecność bakterii *Campylobacter jejuni* w 10g. W momencie otrzymania wyniku badań produkt nie znajdował się już w obrocie. Informacje w sprawie przekazano powiatowemu lekarzowi weterynarii nadzorującemu zakład producenta. Przesłano również formularz zgłoszenia powiadomienia alarmowego dotyczący produktu. Ostatecznie zgodnie ze stanowiskiem GIS otrzymano informację, iż tego typu sytuacje nie wymagają zgłoszenia do systemu RASFF, natomiast powinny być na bieżąco przekazywane przez organy PIS do organów IW na poziomie lokalnym.

W roku 2019 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Koszalinie wpłynęło **78** interwencji dotyczących zakładów obrotu. Potwierdzone interwencje najczęściej dotyczyły niewłaściwej jakości żywności w obrocie, środków spożywczych po upływie terminu przydatności / daty minimalnej trwałości, braku zachowania higieny przy sprzedaży, w tym braku odzieży ochronnej, niewłaściwych warunków przechowywania żywności, brudnego sprzętu pomocniczego.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w okresie sprawozdawczym miał pod nadzorem **13** zakładów obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością (hurtownie i sklepy). Obrót wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością prowadzony był w znacznej części supermarketów i mniejszych sklepów spożywczych, jednakże z uwagi na ich podstawową działalność, którą była sprzedaż środków spożywczych, zostały one zaliczone do grup obiektów opisanych we wcześniejszych rozdziałach. W omawianej grupie nie wniesiono interwencji. Nie nakładano mandatów karnych.

W roku 2019 wg ewidencji pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Koszalinie było **siedem** obiektów obrotu produktami kosmetycznymi. Skontrolowano cztery obiekty, w których przeprowadzono łącznie cztery kontrole. Wpłynęły trzy interwencje dotyczące niewłaściwego oznakowania oraz wątpliwości co do bezpieczeństwa wprowadzanych do obrotu produktów kosmetycznych. W dwóch przypadkach zarzuty nie potwierdziły się. W jednym przypadku postępowanie w sprawie trwa. Przeprowadzone oceny wybranych opakowań produktów kosmetycznych pod względem znakowania nie wykazały nieprawidłowości.

4.3. Zakłady żywienia zbiorowego otwartego

Według ewidencji pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Koszalinie były **239** zakładów żywienia zbiorowego otwartego, takie jak: kawiarnie, bary, restauracje, drink–bary, punkty małej gastronomii (smażalnie, fast- foody, pijalnie piwa). Przeprowadzono **83** kontrole sanitarne. Najczęściej powtarzającymi się uchybieniami sanitarnymi były:

- niewłaściwe przechowywanie żywności nietrwałej mikrobiologicznie,
- brak segregacji żywności w urządzeniach chłodniczych,
- brak porządku i czystości w pomieszczeniach produkcyjnych, magazynowych,
- nieprawidłowości w przebiegu procesów technologicznych,
- nieprawidłowe przeprowadzane zabiegi mycia i dezynfekcji.

Nałożono **22** mandaty karne na kwotę **5600** zł. Wydano **siedem** decyzji administracyjnych dotyczących poprawy stanu technicznego zakładu w zakresie doprowadzenia do należytego stanu technicznego powierzchni ścian i podłóg, wyposażenia pomieszczeń.

Przeprowadzono **20** kontroli w związku z interwencjami, z których **sześć** okazało się zasadne. Za stwierdzone nieprawidłowości na osoby odpowiedzialne nałożono grzywny w drodze mandatów karnych.

W omawianej grupie obiektów do badań w ramach urzędowej kontroli żywności pobrano 10 próbek wyrobów garmażeryjnych i kulinarnych w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych oraz jedną próbkę frytury gastronomicznej, pod kątem zbadania obecności substancji niedozwolonych. Nie zdyskwalifikowano żadnych próbek.

4.4. Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego

Powyższa grupa obiektów obejmuje: stołówki pracownicze, bufety w zakładach pracy, stołówki w szpitalach, żłobkach, przedszkolach, szkołach, bursach i internatach, punkty wydawania posiłków, stołówki studenckie, w zakładach specjalnych i karnych oraz zakłady usług cateringowych.

Nadzorem objęto **161** obiekty, w których przeprowadzono **125** kontroli sanitarnych, zarejestrowano **dwie** interwencje konsumentów dotyczące tej grupy obiektów. Stwierdzane podczas kontroli nieprawidłowości dotyczyły:

- braku czystości i porządku w pomieszczeniach,
- niewłaściwego prowadzenia procesów technologicznych (brak dezynfekcji jaj, nieskuteczne wyparzenie naczyń stołowych),
- braku segregacji żywności w urządzeniach chłodniczych,
- nierzetelności zapisów z prowadzonego monitoringu punktów krytycznych, wynikających z opracowanych w zakładach dokumentacji na podstawie systemu HACCP.

Za stwierdzone uchybienia sanitarne nałożono **cztery** mandaty karne na kwotę **1000 zł**. Wydano **trzy** decyzje administracyjne na poprawę stanu technicznego.

Do badań pobrano **dziewięć** próbek wymazów sanitarnych ze sprzętu kuchennego i powierzchni roboczych oraz próbkę posiłku obiadowego. Próbki sanitarne pobrano w kierunku badań mikrobiologicznych, natomiast posiłki obiadowe pobrano w celu ustalenia ich kaloryczności. Próbek nie zakwestionowano.

W trakcie wszystkich kontroli zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego: stołówek i punktów wydawania posiłków, żłobków, przedszkoli, szkół oraz szpitali oceniano teoretycznie jadłospisy dekadowe posiłków pod kątem realizacji zasad prawidłowego żywienia. We wszystkich obiektach żywienia otwartego i zamkniętego sprawdzano realizację wymagań ujętych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004.

Stołówki pracownicze

Wg ewidencji, w tej grupie obiektów znajdowało się **osiem** stołówek pracowniczych, w tym **trzy** działające w systemie cateringowym. Skontrolowano jeden obiekt. Podczas przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Nie odnotowano interwencji oraz nie pobierano próbek do badań laboratoryjnych.

Bufety szkolne i pracownicze

W 2019r. pod nadzorem PPIS w Koszalinie znajdowało się 25 bufetów. Skontrolowano 14 obiektów, w których łącznie przeprowadzono 16 kontroli sanitarnych.

Wpłynęła interwencja dotycząca przechowywania w toalecie termosów oraz pojemników służących do transportowania dań serwowanych w formie cateringu. W toku rozpatrywania interwencji przeprowadzono trzy kontrole w bufetach działających przy zakładach pracy, prowadzonych przez firmę cateringową, której dotyczył zarzut. W wyniku kontroli nie stwierdzono stosowania ww. praktyk, przedsiębiorca zobowiązał się jednak do przeprowadzenia szkolenia personelu w powyższym zakresie.

W dwóch obiektach nałożono dwa mandaty karne na łączną kwotę 400 zł za nieprzestrzeganie czystości i porządku oraz za niewłaściwe przechowywania naczyń stołowych. Wydano jedną decyzję administracyjną umarzającą postępowanie

administracyjne w sprawie poprawy stanu technicznego w bufecie, ponieważ nieprawidłowości zostały usunięte.

Bloki żywienia w szpitalach

W 2019 r. nadzorem sanitarnym objęto bloki żywienia w **czterech** szpitalach:

1. Szpital Wojewódzki w Koszalinie.

Blok żywienia obejmował:

- a) kuchnię centralną,
- b) kuchenki oddziałowe.

Kuchnia funkcjonowała w systemie tradycyjnym, przygotowane posiłki przekazywane były do kuchenek oddziałowych.

2. Specjalistyczny Zespół Gruźlicy i Chorób Płuc w Koszalinie.

Blok żywienia obejmowały:

- a) kuchnię centralną,
- b) kuchenki oddziałowe.

Kuchnia funkcjonowała w systemie tradycyjnym, przygotowane posiłki przekazywane były do kuchenek oddziałowych.

Kuchnia centralna prowadzona była przez firmę zewnętrzną.

3. Prywatna Lecznica Chirurgiczna „Praxis” Sp. z o. o. w Koszalinie.

Pion żywienia składał się z kuchenki, w której:

- przygotowywane były dania na bazie półproduktów gotowych, kanapki oraz napoje,
- wydawane były posiłki obiadowe dostarczane w ramach cateringu.

4. Międzynarodowe Centrum Onkoterapii, w Koszalinie, Chałubińskiego 7. Pion żywienia składał się z kuchenki, w której:

- przygotowywane były dania na bazie półproduktów gotowych, kanapki oraz napoje,
- wydawane były posiłki obiadowe dostarczane w ramach cateringu.

Za wyjątkiem Szpitala Wojewódzkiego, wszystkie ww. wymienione obiekty obsługiwane były przez firmy zewnętrzne. Posiłki przygotowywane są na miejscu w stołówce Szpitala Wojewódzkiego oraz w stołówce Specjalistycznego Zespołu Gruźlicy i Chorób Płuc w Koszalinie. Do pozostałych szpitali dostarczane są przez firmy cateringowe. W roku 2019 dokonano oceny stanu sanitarnego w trzech objętych nadzorem blokach żywienia. Łącznie przeprowadzono 10 kontroli sanitarnych. Nie wydawano decyzji administracyjnych.

Bloki Żywienia w Domach Opieki Społecznej

W 2019 r. pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Koszalinie był **dwa** Domy Opieki Społecznej. W roku sprawozdawczym w tej grupie obiektów na terenie

miasta nie przeprowadzono kontroli sanitarnych. Nie odnotowano również zgłoszeń interwencyjnych dotyczących tych zakładów.

Stołówki w Żłobkach

W 2019 roku, nadzorem objęte było **26** stołówek działających w systemie tradycyjnym i cateringowym w żłobkach, z których cztery skontrolowano. W jednym punkcie wydawania posiłków w żłobku nałożono mandat karny w kwocie 200zł za przechowywanie mokrych naczyń oraz niewłaściwy stan sanitarny urządzenia chłodniczego.

W 2019 r. nie wydano decyzji administracyjnych dotyczących stołówek w żłobkach, nie pobrano również próbek do badań. W **trzech** obiektach dokonano oceny sposobu żywienia dzieci, nie wniesiono uwag.

Stołówki Szkolne

W ewidencji były **23** stołówki, w tym **osiem** prowadzących żywienie w systemie cateringowym. Wszystkie stołówki były prowadzone przez agentów prywatnych. Skontrolowano **12** stołówek. Mandat karny w wysokości **500 zł** nałożono na osobę prowadzącą stołówkę szkolną, w której stwierdzono brak wyparzania naczyń, a także brak zapisów potwierdzających wdrożenie procedur systemu HACCP. W trakcie trwania kontroli przedsiębiorca podjął decyzję o natychmiastowym wprowadzeniu do użycia naczyń jednorazowych. Kontrola sprawdzająca potwierdziła przeprowadzanie zabiegu wyparzania naczyń stołowych w obiekcie.

W ramach przeprowadzonych kontroli dokonano trzy ocen jadłospisów, z czego jeden wymagał poprawy.

W stołówkach szkolnych nie wydawano decyzji administracyjnych.

Pobrano w sumie **trzy** próbki do badań laboratoryjnych. Były to wymazy sanitarne pobrane z powierzchni sprzętu produkcyjnego. W wyniku przeprowadzonych badań nie stwierdzono nieprawidłowości.

Punkty wydawania posiłków działające w szkołach korzystały z dowożonych posiłków obiadowych. Dania przygotowywano i dostarczano z innych obiektów żywienia zbiorowego zamkniętego (stołówek w pobliskich szkołach podstawowych lub firm cateringowych). Posiłki dowożono w termosach zamykanych hermetycznie, środkami transportu do przewozu żywności.

W trakcie kontroli oceniano jadłospisy, sprawdzano przestrzeganie przepisów zawartych w rozporządzeniu 1169/2011 z dnia 25.10.2011r. w szczególności w zakresie obowiązku informowania konsumentów o zawartych w posiłkach alergenach.

Stołówki Studenckie

W 2019 roku pod nadzorem były **trzy** stołówki studenckie. W dwóch stołówkach przeprowadzono kontrole sanitarne. Nie nałożono mandatów karnych ani nie wydano decyzji administracyjnych. Jedna kontrola w stołówce Wyższego Seminarium Duchownego była związana z interwencją dotyczącą niewłaściwego stanu sanitarnego używanego sprzętu oraz zanieczyszczenia zupy ciałem obcym. Żaden z zarzutów nie został potwierdzony.

Stołówki w Przedszkolach

w tym żywienia w przedszkolach w systemie cateringowym.

W 2019 roku pod nadzorem Państwowego powiatowego Inspektora Sanitarnego w Koszalinie znajdowało się **49** stołówek zlokalizowanych w przedszkolach. Skontrolowano 18 stołówek, przeprowadzając łącznie 21 kontroli sanitarnych.

W trakcie jednej z przeprowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowy stan technicznym pomieszczeń i urządzeń stołówki. W związku z powyższym w sprawie wszczęto postępowanie administracyjne. Niewłaściwy stan urządzenia chłodniczego został w krótkim czasie usunięty, dlatego w tym zakresie postępowanie umorzono. Na pozostałe uchybienia wydano decyzję nakazującą ich usunięcie. Na wniosek strony termin wykonania obowiązków został przedłużony do roku 2020.

Do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli żywności pobrano jedną próbkę posiłku obiadowego. W wyniku badań laboratoryjnych przeprowadzonych w kierunku wartości odżywczej nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wartości energetycznej, zawartości, białka, tłuszczów i węglowodanów.

Nie wydawano decyzji administracyjnych.

łącznie w stołówkach przedszkolnych dokonano 11 ocen jadłospisów. W trzech przypadkach uznano że jadłospis wymaga poprawy.

Stołówki w Bursach i Internatach

Nadzorem objęto trzy stołówki. W roku sprawozdawczym nie kontrolowano zakładów.

Nie odnotowano interwencji dotyczących tej grupy obiektów.

Zakłady Usług Cateringowych

W roku sprawozdawczym w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Koszalinie znajdowały się trzy zakłady usług cateringowych. Do tej grupy obiektów zaliczono zakłady produkujące wyłącznie na potrzeby cateringu (obsługa wydawalni posiłków w żłobkach, szkołach, przedszkolach, szpitalu). Przeprowadzono **sześć** kontroli sanitarnych. W tej grupie zakładów nie nakładano mandatów karnych i nie wydawano decyzji administracyjnych.

W roku sprawozdawczym odnotowano jedną interwencję dotyczącą przenikania zapachów z kuchni do mieszkań zlokalizowanych powyżej lokalu. Zarzut został potwierdzony, natomiast dalsze postępowanie nadzоровe kontynuowała Sekcja Higieny Komunalnej.

Nie pobierano próbek do badań laboratoryjnych w tej grupie zakładów.

Inne Zakłady Żywienia

W ewidencji ujęto **21** zakładów. Do tej grupy obiektów zaliczono stołówki prowadzone przez Caritas lub inne organizacje pożytku społecznego, stołówki w zakładach karnych i areszcie śledczym, a także punkty wydawania posiłków w hospicjum im. św. Maksymiliana Kolbego i Niepublicznym Psychiatrycznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej MEDISON Sp. z o.o.

W tej grupie zakładów odnotowano dwie kontrole interwencyjne. Jedną z interwencji dotyczyła przebywania w kuchni zakładu karnego funkcjonariuszy bez książeczek zdrowia, używania do przygotowywania posiłków surowców nieodpowiedniej jakości – nie potwierdzono zasadności zgłoszonych zastrzeżeń. Kolejną interwencję zgłoszono odnośnie działalności stołówki aresztu śledczego, gdzie zarzucono stosowanie sody do gotowania ziemniaków oraz podawanie soi osadzonemu uczulonemu na ten produkt. Podczas przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono na stanie obiektu sody oraz ustalono, że przebywające w placówce osoby mają dostęp do informacji o składnikach alergicznych występujących w podawanej żywności, dodatkowo przestrzega się diet zaleconych przez lekarza.

Nałożono jeden mandat karny na kwotę 200zł w punkcie wydawania posiłków w NZOZ za stwierdzenie brudno utrzymanego wnętrza szafek, braku aktualnych zapisów wynikających z systemu HACCP oraz braku aktualnych badań do celów sanitarno-epidemiologicznych jednego z pracowników. Ponadto w wyniku oceny sposobu żywienia w obiekcie wniesiono uwagi dotyczące:

- zbyt długich przerw nocnych pomiędzy posiłkami (powyżej 14 godzin),
- niewystarczającej ilości roślin strączkowych suchych w dekadzie.

W omawianej grupie obiektów nie pobrano próbek do badań laboratoryjnych.

4.5. Wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

Na terenie podległym tutejszej Stacji, znajdowały się **trzy** zakłady ujęte w omawianej grupie:

- Zakład Produkcji Opakowań z Tworzyw Sztucznych;
- Zakład Produkcji Świeczek Urodzinowych;
- Zakład Produkcji Opakowań do Żywności w Zakładzie Produkcującym i Konfekcjonującym Kosmetyki.

Skontrolowano dwa zakłady, przeprowadzając dwie kontrole sanitarne. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. We wszystkich zakładach wdrożono zasady dobrej praktyki produkcyjnej. W wyżej wymienionej grupie zakładów nie wydawano decyzji administracyjnych, nie nakładano mandatów karnych oraz nie odnotowano interwencji.

4.6. Zakłady produkcji wyrobów kosmetycznych

W roku 2019 wg ewidencji pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Koszalinie był **1** produkujący i konfekcjonujący kosmetyki. W zakładzie produkcyjnym wytwarzano na rynek polski mydło w płynie i kosmetyki do pielęgnacji włosów i ciała, natomiast na rynek UE produkowano produkty kosmetyczne takie jak: żele,

szampony, odżywki do włosów, wody toaletowe, płyny po goleniu, balsamy do włosów i ciała. Produkcja kosmetyków prowadzona była w systemie ISO 9001.

Zakład posiadał opracowane receptury kosmetyków oraz dokładne przepisy produkcyjne dla każdego etapu produkcji kosmetyków (wytwarzania, konfekcjonowania, pakowania). W zakładzie realizuje się procedury przestrzegania właściwych warunków higienicznych celem eliminowania ryzyka mikrobiologicznych zanieczyszczeń produktu na różnych etapach produkcji. Ponadto posiadał ustalony system jakości, karty charakterystyk substancji i preparatów niebezpiecznych stosowanych w zakładzie.

Zakład został skontrolowany w okresie sprawozdawczym. Nie wydawano decyzji, nie nakładano mandatów karnych.

4.7 System wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach: RASFF - Rapid Alert System for Food and Feed

W przypadkach otrzymania powiadomienia alarmowego dotyczącego produktu zagrażającego zdrowiu lub życiu bezzwłocznie wdrażano działania zgodnie z procedurą systemu RASFF. Ustalano, czy w obrocie handlowym znajduje się kwestionowana żywność lub wyrób przeznaczony do kontaktu z żywnością. Przeprowadzono kontrole w hurtowniach, sklepach, aptekach w trakcie których sprawdzono czy na stanie znajduje się kwestionowana partia oraz gdzie została rozprowadzona. Nadzorowano proces wycofywania z obrotu produktów objętych powiadomieniami alarmowymi. W każdym przypadku przesyłano pismo do Zachodniopomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Szczecinie informujące o przeprowadzonym postępowaniu w ramach systemu RASFF.

W roku sprawozdawczym otrzymano 26 powiadomień alarmowych:

1. Powiadomienie alarmowe z dnia 21.01.2019r., dot. stwierdzenia przekroczenia NDP dla benzo(a)pirenu i sumy WWA w suplemencie diety pn. „Propolis Plus”. Skontrolowano cztery apteki, w trzech nie stwierdzono na stanie ww. produktu, w jednej aptece jedno opakowanie produktu zwrócono do producenta.
2. Powiadomienie alarmowe nr 2018.3788 (iRASFF 381512) z dnia 28.01.2019r., dotyczące wykrycia dwutlenku siarki, który nie jest deklarowany w oznakowaniu koncentratów soku z cytryny i limonki marki Piacelli. W obrocie nie stwierdzono wyrobu z kwestionowanej partii.
3. Powiadomienie alarmowe z dnia 31.01.2019r. dot. stwierdzenia przekroczenia NDP dla benzo(a)piranu i sumy WWA w suplemencie diety pn. „Propolis Forte, o smaku mentolowym”. Skontrolowano jeden sklep zielarski. W obrocie nie stwierdzono wyrobu z kwestionowanej partii.
4. Powiadomienie alarmowe z dnia 14.02.2019r. dot. stwierdzenia przekroczenia NDP dla benzo(a)piranu i sumy WWA w suplemencie diety pn. „Propolis Forte, o smaku

mentolowym”. Skontrolowano osiem aptek. W obrocie nie stwierdzono wyrobu z kwestionowanej partii.

5. Powiadomienie alarmowe nr 2019.0700 (iRASFF 385686) z dnia 28.02.2019r. dot. możliwego zanieczyszczenia fragmentami metalu wafli kukurydzianych GENUS PLUS oraz enerBIO. Przeprowadzono jedną kontrolę w sklepie. W obrocie nie stwierdzono wyrobów z kwestionowanych partii.
6. Powiadomienia alarmowe nr 2019.0756 z dnia 28.02.2019r. dot. stwierdzenia szypułek jabłek w proszku z jabłek w produkcji pn. BABYDREAM BABY-MUSLI. Skontrolowano jeden obiekt. Nie stwierdzono w obrocie wyrobu kwestionowanej partii.
7. Powiadomienie alarmowe nr 2019.10 z dnia 21.03.2019r., dotyczące stwierdzenia obecności pałeczek *Salmonella* w kiełbasie surowej metki łososiowej MAP. Skontrolowano jedną hurtownię, gdzie nie stwierdzono w obrocie kwestionowanej partii.
8. Powiadomienie alarmowe z dnia 15.05.2019r. w sprawie wykrycia obecności *Listeria monocytogenes* w produkcie pn. „Frankfuterki z szynki, kiełbasa wieprzowa, średniorozdrobniona, surowa, wędzona z dodatkiem soli himalajskiej i czosnku”. Nie stwierdzono w obrocie kwestionowanego produktu. Został on wcześniej zutylizowany.
9. Powiadomienie alarmowe z dnia 04.06.2019r. w sprawie wykrycia obecności doksycykliny na poziomie 123 µg/kg w mięsie drobiowym. Przeprowadzono trzy kontrole. Dwie w punktach gastronomicznych, gdzie nie stwierdzono ww. produktu. Jedną w hurtowni, która częściowo sprzedała produkt, a resztę zwrócono do producenta.
10. Powiadomienie alarmowe nr 2019.07 z dnia 31.05.2019r. dot. stwierdzenia migracji formaldehydu w produkcie pn. „Kubek z pokrywką HTBB2240- BAMBOO HH0909BP-HONEY”. Skontrolowano jeden sklep, w którym znajdowały się dwie sztuki ww. produktu. Towar został zabezpieczony i zwrócony producentowi.
11. Powiadomienia alarmowe nr 2019.5 z dnia 11.06.2019r. dot. przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A w produkcie pn. „Żytnie płatki błyskawiczne pełnoziarniste”. Przeprowadzono kontrole w dwóch sklepach. Nie stwierdzono w obrocie ww. produktu.
12. Powiadomienie alarmowe nr 2019.07 z dnia 02.07.2019r. dot. stwierdzenia obecności *Salmonella Typhimurium* w produkcie pn. „Gorczyca biała cała”. Przeprowadzono

rozmowę telefoniczną z właścicielem sklepu w Bobolicach, który poinformował, iż nie ma w obrocie kwestionowanego produktu.

13. Powiadomienie alarmowe nr 2019.2451 z dnia 10.07.2019r., dotyczące migracji ołowiu oraz kadmu z obszaru obrzeża kubków szklanych „Hrnek skleněný 500 ml”. Nie przeprowadzono kontroli.
14. Powiadomienie alarmowe nr 2019.07 z dnia 26.07.2019r. Dotyczące stwierdzenia obecności bakterii *Salmonella Typhimurium* w produkcie pn. „Gorczyca biała cała”. Przeprowadzono jedną kontrolę. Nie stwierdzono w obrocie ww. produktu.
15. Powiadomienie alarmowe nr 2019.08 z dnia 23.08.2019r. dotyczące stwierdzenia obecności glutenu w produkcie pn. „Mąka owsiana bezglutenowa”. Przeprowadzono kontrolę w jednym sklepie, gdzie w obrocie była jedna sztuka kwestionowanego produktu. Został on zabezpieczony i zwrócony do dostawcy.
16. Powiadomienie alarmowe nr 2019.10 z dnia 05.09.2019r. dot. stwierdzenia wyższego poziomu migracji formadehydu niż popuszczalnew produkcie pn. „PL Kubek do kawy z malaminy „to go” z włóknami bambusa”. Została przeprowadzona jedna kontrola w sklepie. Stwierdzono cztery sztuki kwestionowanego produktu, który został zabezpieczony i zwrócony do dostawcy.
17. Powiadomienie alarmowe nr 2019.23 z dnia 10.09.2019r. w sprawie stwierdzenia migracji formaldehydu w produkcie pn. „Kubek bambusa”. Nie przeprowadzono kontroli, ponieważ sklep, w którym był dostępny został zlikwidowany.
18. Powiadomienie alarmowe nr 2019.3310 z dnia 03.10.2019r. dot. obecności ochratoksyny A w produkcie pn. „Organic Raisins”. Skontrolowano cztery sklepy. W trzech sklepach nie stwierdzono kwestionowanego produktu, a w jednym w ilości 10 szt. został zabezpieczony i zwrócony do dostawcy.
19. Powiadomienie alarmowe nr 2019.15 z dnia 21.10.2019r. dot. wykrycia obecności *Salmonella* z gr C1 w produkcie pn. „Pieprz czarny mielony”. Nie przeprowadzono kontroli, ponieważ adres obiektu wskazanego w liście, jest adresem siedziby firmy, natomiast sklep znajduje się poza obszarem nadzoru PSSE w Koszalinie.
20. Powiadomienie alarmowe z dnia 14.10.2019r. dot. stwierdzenia obecności pleśni na powierzchni produktu pn. „Biszkopty z nadzieniem morelowym i polewą kakaową Dr Gerard Juppi”. Przeprowadzono kontrole w pięciu sklepach, gdzie nie stwierdzono w obrocie ww. produktu. Jeden sklep z listy nie został skontrolowany, ponieważ prowadzi działalność sezonową , tylko w okresie letnim.

21. Powiadomienie alarmowe nr 2019.3463 z dnia 20.11.2019r. s sprawie urazu gałki ocznej na skutek poluzowanego zamknięcia bezalkoholowego napoju gazowanego. Nie przeprowadzono kontroli, ponieważ adres obiektu wskazanego w liście, jest adresem siedziby firmy, natomiast sklep znajduje się poza obszarem nadzoru PSSE w Koszalinie.
22. Powiadomienie alarmowe z dnia 27.11.2019r. w sprawie stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu sumy 4 WWA w suplemencie diety pn. „Spirulina”. Przeprowadzono kontrolę w jednej aptece. Nie stwierdzono w obrocie ww. produktu.
23. Powiadomienie alarmowe nr 2019.105 z dnia 22.11.2019r. dot. stwierdzenia zawartości niezadeklarowanej substancji alergennej- glutenu w produkcie pn. „Ekologiczny pieprz ziołowy Dary Natury”. Skontrolowano jeden sklep, w którym nie stwierdzono w obrocie ww. produktu.
24. Powiadomienie alarmowe nr 111/2019 z dnia 29.11.2019r. dot. stwierdzenia obecności bakterii *Listeria monocytogenes* w produkcie pn. „Mielonka Tyrolska”. Przeprowadzono jedną kontrolę w centrum dystrybucyjnym, gdzie ww. produkt w ilości 1152 opakowań jednostkowych został zabezpieczony i poddany utylizacji.
25. Powiadomienie alarmowe nr 2019.0 z dnia 27.11.2019r. dot. przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A (OTA) w produkcie pn. „Mąka gryczana”. Przeprowadzono jedną kontrolę w sklepie, w którym sześć sztuk kwestionowanego produktu zostało zabezpieczone i oddane producentowi.
26. Powiadomienie alarmowe nr 2019.25 z dnia 05.12.2019r. dot. stwierdzenia migracji formaldehydu z wyrobu pn. „Kubek bambusowy HTBB2547- BAMBOO GEO”. Skontrolowano jeden sklep, gdzie nie stwierdzono w obrocie ww. produktu.

W roku sprawozdawczym otrzymano 10 powiadomień informacyjnych:

1. Powiadomienie informacyjne nr 2019.1 z dnia 24.01.2019r., w sprawie niedeklarowanego napromieniania suplementu diety pn. „Moja wątroba”. Skontrolowano dwa sklepy zielarsko-medyczne. W jednym sklepie stwierdzono w obrocie dwie sztuki kwestionowanego produktu, który został zabezpieczony i zwrócony producentowi. W drugim sklepie nie stwierdzono w obrocie ww. produktu.
2. Powiadomienia informacyjne nr 2019.6 z dnia 03.07.2019r. dot. stwierdzenia obecności bakterii grupy coli w produkcie pn. „Woda źródłana niegazowana Nestle

Pure Life. Przeprowadzono kontrole w dwóch lodziarniach. Nie stwierdzono w obrocie ww. produktu.

3. Powiadomienie informacyjne nr 2019.6 z dnia 25.07.2019r. dot. stwierdzenia obecności bakterii grupy coli w produkcie pn. „Woda źródłana niegazowana Nestle Pure Life”. Nie przeprowadzono kontroli.
4. Powiadomienie informacyjne nr 2019.13 z dnia 25.07.2019r. dot. stwierdzenia wysokiej zawartości estrów 3-monochloropropano-1,2-diolu w produkcie pn. „Yes Chef, frytura gastronomiczna”. Nie przeprowadzono kontroli.
5. Powiadomienie informacyjne nr 2019.08 z dnia 04.10.2019r. dot. obecności niedeklarowanego składnika alergennego glutenu (mąki pszennej) w produkcie pn. „Alesto, Orzeszki ziemne panierowane w pikantnym cieście o smaku paprykowym”. Przeprowadzono kontrole w czterech sklepach. Zabezpieczono łącznie 152 sztuki kwestionowanego produktu, który został zutylizowany.
6. Powiadomienia informacyjne nr 2019.3976 (iRASFF 405715) z dnia 22.11.2019r. w sprawie stwierdzenia obecności bakterii *Salmonella Enteritidis* w produkcie pn. „Filetti di petto di pollo”. Przeprowadzono jedną kontrolę w centrum dystrybucyjnym, gdzie nie stwierdzono ww. produktu.
7. Powiadomienie informacyjne nr 2019.23 z dnia 29.11.2019r. w sprawie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu (NDP) pozostałości pestycydu - linuronu w produkcie pn. „Seler Korzeniowy”. Przeprowadzono kontrole w dziewięciu sklepach. W pięciu sklepach ww. produkt, o łącznej wadze 64,401 kg został zutylizowany. W czterech pozostałych sklepach nie stwierdzono w obrocie kwestionowanego produktu.
8. Powiadomienie informacyjne nr 2019.18 z dnia 05.12.2019r. dot. stwierdzenia obecności larw szkodników w produkcie pn. „Michałki z Hanki”. Skontrolowano jedno centrum dystrybucyjne, które w późniejszym terminie odpowiedziało pisemnie, iż podjęto działania mające na celu weryfikację i zapewnienie bezpieczeństwa produktu. W wyniku podjętych działań nie stwierdzono niezgodności.
9. Powiadomienie informacyjne nr 2019.17 z dnia 29.11.2019r. w sprawie stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu - flutolaninu w selerze. Przeprowadzono jedną kontrolę w centrum dystrybucyjnym, gdzie nie stwierdzono w obrocie ww. produktu.
10. Powiadomienie informacyjne nr 2019.18 z dnia 03.12.2019r. w sprawie stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu -

linuronu w selerze. Skontrolowano jedno centrum dystrybucyjne, w który nie stwierdzono w obrocie ww. produktu.

Wpłynęło jedno powiadomienie uzupełniające do powiadomienia alarmowego nr 2019.2339-fup3 (iRASFF 400029) w sprawie przekroczenia dopuszczalnego poziomu benzo(a)pirenu oraz sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w oleju z konopi „Hanföl Extra Virgin”. Przeprowadzono dwie kontrole. Nie stwierdzono w obrocie ww. produktu.

4.9 Przestrzeganie zakazu palenia tytoniu

Podczas kontroli w nadzorowanych obiektach pracownicy Państwowej Powiatowej Inspekcji Sanitarnej zwracają uwagę na przestrzeganie zakazu palenia tytoniu. Powyższe informacje przekazywane są pracownikom Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia, celem przedłożenia powyższych informacji w comiesięcznym sprawozdaniu: „Aktualna sytuacja w zakresie przestrzegania zakazu palenia tytoniu w powiecie koszalińskim”. Informacje te uwzględniają liczbę obiektów, w których przestrzega się zakazu palenia tytoniu oraz liczbę obiektów, w których zakaz ten nie jest przestrzegany.

4.10 Nadzór nad obrotem grzybami świeżymi i przetworami grzybowymi

W 2019 r. w sezonie grzybowym, w ramach nadzoru nad obrotem grzybami przeprowadzono regularnie kontrole sanitarne stanowisk sprzedaży świeżych grzybów leśnych (dziko rosnących) na targowiskach. Na terenie Targowiska Miejskiego w Koszalinie możliwe było uzyskanie atestu na grzyby świeże dziko rosnące, oferowane do sprzedaży, wystawianego przez klasyfikatora grzybów. W wyniku kontroli stwierdzano, że osoby handlujące grzybami posiadały atesty uzyskane od klasyfikatorów. W przypadku braku atestu sprzedaż była tymczasowo wstrzymywana do momentu przyjazdu i oceny klasyfikatora oraz wystawienia dokumentu. W siedzibie Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej osoby indywidualne, zbierające grzyby na własne potrzeby miały możliwość uzyskania porady klasyfikatora w zakresie klasyfikacji gatunkowej i przydatności kulinarnej. Nie odnotowano zatrucia grzybami w obrębie powiatu.

4.11. Współpraca z innymi inspekcjami, instytucjami i środkami masowego przekazu

a) INSPEKCJA WETERYNARYJNA

W 2019 r. przeprowadzono wspólnie z przedstawicielami Powiatowego Lekarza Weterynarii w Koszalinie 10 kontroli punktów sprzedaży na targowisku miejskim i giełdzie. Były to kontrole w zakresie monitorowania obrotu mięsem w związku z zagrożeniem afrykańskim pomorem świń. Ponadto przeprowadzono dwie wspólne kontrole interwencyjne. Pierwsza dotyczyła nielegalnego konfekcjonowania miodu. Interwencja

została potwierdzona. Sprawę przekazano do rozpatrzenia Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii

w Koszalinie. W drugim przypadku przedmiotem interwencji były niewłaściwe warunki sprzedaży ryb żywych. Przeprowadzona kontrola nie potwierdziła zgłoszonych zarzutów.

b) INSPEKCJA HANDLOWA

W 2019r. nie przeprowadzono wspólnych kontroli z przedstawicielami Inspekcji Handlowej. W związku z przysyłaniem okresowych sprawozdań opisujących wyniki kontroli przedstawicieli Inspekcji Handlowej – szczegółowo je analizowano, a wnioski wykorzystano w pracy bieżącej oraz w planowaniu kontroli na 2020 rok. W przypadkach przekazania przez Państwową Inspekcję Handlową informacji o stwierdzeniu w obrocie środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości lub terminu przydatności do spożycia oraz o rażącym naruszeniu zasad higieniczno-sanitarnych, każdorazowo podejmowano działania kontrolne we wskazanych obiektach. Ponadto na bieżąco przekazywano informacje o stwierdzonych przypadkach niespełnienia wymagań dotyczących informowania konsumentów o składnikach żywności oferowanej do sprzedaży bez opakowania jednostkowego.

c) INSPEKCJA JAKOŚCI HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW ROLNO- SPOŻYWCZYCH

W 2019r. w ramach współpracy z Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych przekazywano stwierdzone uwagi do znakowania środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego.

d) PAŃSTWOWA INSPEKCJA OCHRONY ROŚLIN I NASIENICTWA

W 2019 r. nie przeprowadzono wspólnej kontroli z przedstawicielami Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa na terenie miasta Koszalin.

e) PAŃSTWOWA INSPEKCJA PRACY

W 2019 roku nie było wspólnych kontroli z przedstawicielami Państwowej Inspekcji Pracy w zakładach żywności i żywienia. Również nie kierowano pism i nie przekazywano interwencji do Państwowej Inspekcji Pracy dotyczących zakładów żywnościowo-żywnościowych.

f) INSPEKCJA FARMACEUTYCZNA

W 2019 roku nie było wspólnych kontroli z przedstawicielami Inspekcji Farmaceutycznej w zakładach obrotu żywnością.

g) WOJSKOWA INSPEKCJA WETERYNARYJNA

W 2019 roku przeprowadzono sześć wspólnych kontroli z przedstawicielami Wojskowego Ośrodka Medycyny Prewencyjnej w Gdyni w hurtowniach: mrożonek – dwie kontrole, mięsa i wędlin - dwie kontrole, ryb – jedna kontrola oraz nabiałowej - jedna kontrola. Kontrole związane były dostarczaniem przez powyższe zakłady żywności na

potrzeby wojska. W obydwóch skontrolowanych hurtowniach mrożonek nałożono mandaty karne w wysokości 300 zł i 100 zł, w związku ze stwierdzeniem złego stanu sanitarnego, braku czystości i porządku. Przeprowadzone kontrole sprawdzające potwierdziły przeprowadzenie działań naprawczych zakończonych wyeliminowaniem nieprawidłowości w powyższych zakładach.

h) ORGANY ADMINISTRACJI SAMORZĄDOWEJ

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Koszalinie współpracuje z organami administracji samorządowej różnego szczebla zarówno w zakresie sprawozdawczości (roczne sprawozdania o stanie sanitarnym powiatu i miasta) jak i w zakresie tematycznym.

Na bieżąco utrzymywano współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego informując pisemnie o obowiązujących przepisach w zakresie prowadzenia działalności.

i) INSPEKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA

Nie przeprowadzono wspólnych kontroli z przedstawicielami Inspekcji Ochrony Środowiska

5. ŚRODOWISKO PRACY I CHOROBY ZAWODOWE

Do zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej należał nadzór oraz kontrola w zakresie:

- przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy,
- przestrzegania obowiązków wynikających z ustawy o substancjach i mieszaninach chemicznych, cytostatykach, środkach ochrony roślin, produktach biobójczych, detergentach i prekursorach narkotyków kategorii 2 i 3,
- narażenia pracowników na czynniki o działaniu rakotwórczym i szkodliwe czynniki biologiczne w środowisku pracy,
- zakazu wytwarzania lub wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub produktu, co do którego zachodzi podejrzenie, że jest on środkiem zastępczym.

5.1. Charakterystyka ogólna

W 2019 roku w ewidencji Sekcji Higieny Pracy znajdowało się 498 zakładów pracy, w których zatrudnionych było 18754 pracowników. W przekroczeniach normatywów higienicznych pracowało 3862 pracowników.

W 2019 roku przeprowadzono 191 kontrole sanitarne w 205 zakładach pracy, w których zatrudnionych było 10953 pracowników.

Stwierdzonymi nieprawidłowościami w czasie kontroli było:

- brak badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy na stanowiskach pracy,
- nieodpowiedni stan techniczny pomieszczeń pracy oraz pomieszczeń higieniczno-sanitarnych,
- brak pomiarów natężenia oświetlenia elektrycznego w pomieszczeniach pracy,
- brak opracowanej dokumentacji oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy,
- brak rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia,
- przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych w środowisku pracy,
- brak prowadzonych na bieżąco kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzje administracyjne.

5.2. Narażenie zawodowe na czynniki szkodliwe w środowisku pracy

Na podstawie wyników badań i pomiarów środowiskowych ustalono liczbę pracowników pracujących w przekroczeniach normatywów higienicznych czynników szkodliwych występujących w zakładach pracy na terenie Koszalina.

W porównaniu z rokiem ubiegłym przedstawia się to następująco:

Rok	Liczba osób pracujących w przekroczeniach normatywów higienicznych ogółem	Hałas	Pył	Substancje chemiczne	Drgania mechaniczne
2018	3124	3092	0	32	0
2019	3172	3136	0	36	0

Z powyższych danych wynika, że w 2019 roku w przekroczeniach normatywów higienicznych pracowało 3172 osób co oznacza, że liczba narażonych pracowników zwiększyła się w stosunku do 2018 roku o 48 osoby.

Zwiększenie liczby pracowników wykonujących pracę w przekroczeniach normatywów higienicznych związane jest ze zwiększonym zatrudnieniem pracowników. Wzrost zapotrzebowania na wykwalifikowanych pracowników produkcyjnych wpływa na innowacyjność wielu przedsiębiorstw, a w konsekwencji staje się źródłem wielu zmian i działań organizacyjnych, przy jednoczesnej poprawie wydajności oraz jakości pracy.

5.3. Ocena narażenia zawodowego na czynniki rakotwórcze lub mutagenne w środowisku pracy.

W 2019 roku pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy znajdowało się ogółem 51 zakładów pracy, w których występowało narażenie na czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym. Ogółem narażonych było 154 osoby, w tym 99 kobiet i 55 mężczyzn.

Narażenie zawodowe na czynniki rakotwórcze występowało w kontakcie z chromianami i dichromianami, benzenem, związkami niklu, pyłem drewna twardego, promieniowaniem jonizującym. Nieprawidłowości w ww. zakresie nie stwierdzono.

Szczególną uwagę w trakcie przeprowadzanych czynności kontrolnych zwracano czy pracodawcy prowadzą rejestry prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, czy prowadzone są rejestry pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, czy pracodawcy przekazują do Zachodniopomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Szczecinie informację o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, czy pracodawca stosuje odpowiednie środki zabezpieczające pracowników przed nadmiernym narażeniem na działanie czynników rakotwórczych, czy w instrukcjach stanowiskowych bhp określono zasady postępowania w razie powstania nie przewidzianych sytuacji powodujących poważne zagrożenie dla pracowników oraz czy zapewniono pracownikom bezpieczne warunki spożywania posiłków w wydzielonych pomieszczeniach.

5.4 Ocena narażenia zawodowego na szkodliwe czynniki biologiczne w środowisku pracy.

Na terenie Koszalina w roku 2019 w zakresie narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne przeprowadzono 8 kontroli sanitarnych w zakładach. W skontrolowanych zakładach pracy w narażeniu na działanie szkodliwych czynników biologicznych pracę wykonywało 3423 pracowników.

W czasie ww. kontroli sanitarnych stwierdzono, że w zakładach pracy dokonuje się klasyfikacji szkodliwych czynników biologicznych na 2, 3 oraz 4 grupę zagrożenia.

W trakcie przeprowadzania czynności kontrolnych zwracano uwagę na dokonane przez pracodawców oceny ryzyka zawodowego, a w szczególności na klasyfikację i wykaz czynników szkodliwych dla zdrowia, czy prowadzony rejestr prac narażających pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowany do grupy 3 i 4 zagrożenia, czy prowadzony jest rejestr pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do grupy 3 i 4 zagrożenia, czy zapewniono pracownikom

odpowiednie środki ochrony indywidualnej i zbiorowej, czy zapewniono pracownikom bezpieczne warunki spożywania posiłków w wydzielonych pomieszczeniach, czy zapewniono warunki bezpiecznego zbierania, przechowywania oraz usuwania odpadów przez pracowników z zastosowaniem bezpiecznych i oznakowanych pojemników oraz czy opracowano procedury/instrukcje bezpiecznego postępowania ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi dotyczącymi dezynfekcji, pobierania, transportu oraz przetwarzania próbek i materiałów pochodzenia ludzkiego lub zwierzęcego, instrukcje postępowania w razie awarii lub wypadku związanych z uwolnieniem się szkodliwego czynnika biologicznego itd. Obserwuje się dużą świadomość personelu w zakresie skutków niewłaściwego postępowania ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi.

5.5. Substancje i mieszaniny chemiczne, w tym produkty biobójcze, leki cytostatyczne i prekursorzy narkotyków.

W 2019 roku w zakresie wprowadzania do obrotu i stosowania substancji i mieszanin chemicznych przeprowadzono 12 kontroli sanitarnych oraz 7 kontroli w zakresie sprzedaży produktów biobójczych.

Podczas kontroli sanitarnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2019r. w PSSE w Koszalinie w ewidencji Sekcji Higieny Pracy znajdowało się 29 zakładów wprowadzających do obrotu substancje chemiczne lub ich mieszaniny, w tym 15 zakładów stosujących w działalności zawodowej niebezpieczne substancje i mieszaniny chemiczne, 21 dystrybutorów (wprowadzających do obrotu) substancji i mieszanin niebezpiecznych, 29 podmioty wprowadzające do obrotu produkty biobójcze, 2 wprowadzających prekursorzy narkotyków oraz 10 stosujących prekursorzy narkotyków w procesie technologicznym.

W zakresie wprowadzania do obrotu prekursorów narkotyków przeprowadzono 2 kontrole sanitarnych, w wyniku których nie stwierdzono nieprawidłowości.

Osoby pracujące w kontakcie z mieszaninami niebezpiecznymi posiadały aktualne orzeczenia lekarskie bez przeciwwskazań do pracy na zajmowanym stanowisku, wyposażone były w odzież roboczą i środki ochrony indywidualnej, a także odbyły szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Pracownicy zapoznani zostali z kartami charakterystyk substancji i mieszanin niebezpiecznych.

Ponadto przeprowadzono kontrole w zakresie stosowania mieszanin niebezpiecznych i leków cytostatycznych w dwóch zakładach opieki zdrowotnej.

Podczas kontroli dotyczących leków cytostatycznych stwierdzono, że:

- personel biorący udział w przygotowywaniu/sporzządzaniu leków cytostatycznych to 54 osoby,
- wydzielone były pomieszczenia do przygotowywania leków cytostatycznych wyposażone w łoże laminarne bądź digestorium,

- w pomieszczeniach do przygotowywania i przechowywania leków cytostatycznych znajdowały się oznakowane pojemniki na zużyte środki ochrony indywidualnej,
- wywieszane były szczegółowe instrukcje BHP dotyczące przygotowywania i podawania leków cytostatycznych,
- w oddziałach prowadzone były rejestry podawanych leków cytostatycznych,
- personel przygotowujący leki cytostatyczne stosował środki ochrony indywidualnej,
- sprzęt medyczny używany do podawania leków cytostatycznych był jednorazowego użytku,
- pracownicy posiadali aktualne zaświadczenia lekarskie, nie stwierdzono przeciwwskazań do pracy z cytostatykami.

W zakresie postępowania i stosowania leków cytostatycznych nie stwierdzono nieprawidłowości.

5.6. Nadzór nad wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

Na terenie Koszalina nie odnotowano sklepów, w których oferowano by produkty, które mogły zagrażać życiu i zdrowiu ludzi, co do których istniało uzasadnione podejrzenie, że stanowią środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne.

W 2019 roku prowadzono kontynuację postępowań administracyjnych z 2018 roku. Sekcja Higieny Pracy PSSE Koszalin jest w stałym kontakcie z przedstawicielami Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie, głównie z Wydziałem Kryminalnym. Współpraca i wymiana informacji przebiega bez problemowo.

Monitoring problematyki wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych potwierdza istnienie licznych sklepów internetowych np. Kolekcjoner.nl, które w swojej ofercie mają różnego rodzaju produkty o działaniu odurzającym.

W roku 2019 nie odnotowano zgłoszeń związanych z podejrzeniem zatruc środkówami zastępczymi.

Otrzymało jedno zgłoszenie z Prokuratury Krajowej Departamentu do Spraw Przystępności Zorganizowanej i Korupcji dotyczące zgonu w wyniku prawdopodobnego zażycia środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych. W wyniku przeprowadzonej sekcji zwłok stwierdzono jednak obecność środków zastępczych.

W 2019 roku dokonano utylizacji środków zastępczych pochodzących z zabezpieczenia z 2010 roku oraz z bieżących postępowań administracyjnych (ok. 5kg).

5.7 Epidemiologia chorób zawodowych.

Postępowanie administracyjne prowadzone w związku ze zgłoszeniem podejrzenia choroby zawodowej jest procesem długotrwałym. Warunkiem uznania choroby zawodowej jest praca

w narażeniu zawodowym, tj. w kontakcie z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, występującymi w środowisku pracy osoby poszkodowanej, albo w związku ze sposobem wykonywania pracy przez poszkodowanego (wynikającym z technologii i organizacji jego stanowiska pracy). Kodeks pracy uzależnia wręcz zgłoszenie podejrzenia, rozpoznania, a zwłaszcza „uznania” choroby zawodowej od możliwości stwierdzenia bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że choroba została spowodowana którymś z wymienionych elementów narażenia zawodowego.

W 2019r. wydano 17 decyzji w sprawie chorób zawodowych dotyczących mieszkańców Koszalina tj.:

- zespół cieśni w obrębie nadgarstka – 6 przypadków,
- przewlekłe zapalenie nadkłykcia kości ramiennej – 1 przypadek,
- nowotwór układu krwionośnego – 1 przypadek,
- astma oskrzelowa – 2 przypadki,
- zapalenie obrzękowe krtani o podłożu alergicznym – 1 przypadek,
- zaćma wywołana działaniem promieniowania podczerwonego lun długofalowego nadfioletowego – 1 przypadek,
- niedowład mięśni wewnętrznych krtani – 2 przypadki,
- wtórne zmiany przerostowe fałdów głosowych – 1 przypadek,
- borelioza – 1 przypadek,
- obustronny ubytek słuchu – 1 przypadek.

W 9 przypadkach rozpoznano chorobę zawodową tj.:

- zespół cieśni w obrębie nadgarstka – 5 przypadków,
- przewlekłe zapalenie nadkłykcia kości ramiennej – 1 przypadek,
- astma oskrzelowa – 1 przypadek
- wtórne zmiany przerostowe fałdów głosowych – 1 przypadek,
- borelioza – 1 przypadek.

W pozostałych 8 przypadkach nie rozpoznano chorób zawodowych. W związku z tym wydano decyzje o braku podstaw do stwierdzenia chorób zawodowych.

W roku sprawozdawczym wpłynęło 12 nowych zgłoszeń podejrzeń chorób zawodowych osób zamieszkujących miasto Koszalin, prowadzone są również postępowania będące kontynuacją zgłoszeń z lat ubiegłych, które z uwagi na złożoność sprawy wymagają zebrania obszernego materiału dowodowego z takich jednostek jak Instytut Medycyny Pracy w Łodzi, CIOP, Laboratoria Badawcze itd.

5.8. Działania profilaktyczne

W zakresie promocji zdrowia pracownicy Sekcji Higieny Pracy w trakcie przeprowadzania czynności kontrolnych w zakładach pracy prowadzili rozmowy z pracownikami, uświadamiając ich tym samym o istniejących zagrożeniach wynikających

z wykonywania pracy w narażeniu na szkodliwe czynniki dla zdrowia w środowisku pracy na zajmowanych stanowiskach. Szczególną uwagę zwracano na konieczność stosowania środków ochrony indywidualnej oraz odzieży ochronnej i roboczej.

Zwracano również uwagę na przestrzeganie przepisów w zakresie zakazu palenia wyrobów tytoniowych i e-papierosów w zakładach pracy.

Kontrolowane podmioty miały podpisane umowy z lekarzami posiadającymi uprawnienia do wykonywania badań profilaktycznych pracowników.

Przeciwwskazań do pracy na zajmowanych stanowiskach nie stwierdzono.

Ponadto Sekcja Higieny Pracy uczestniczyła w dystrybucji materiałów informacyjnych dotyczących:

Odra - ulotki

Grypoodporni przeciw powikłaniom

Żadnych granic w NTM – masz wybór, skorzystaj z szansy

Zawsze wiernie przy nodze ... pies czy kleszcz?

Dbasz o swój ogród – zadbaj też o siebie

Kleszcze atakują w biegu

Rotawirus niedoceniony wróg

Bezpieczeństwo i monitorowanie szczepionek w Unii Europejskiej.

W ramach realizacji kampanii z cyklu „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy” pod hasłem „Substancje niebezpieczne pod kontrolą” zaplanowanej na lata 2018-2019 prowadzono dystrybucję materiałów promocyjnych.

Podsumowanie

W 2019 roku w ewidencji Sekcji Higieny Pracy znajdowało się 498 zakładów pracy, w których zatrudnionych było 18754 pracowników. W przekroczeniach normatywów higienicznych pracowało 3172 pracowników.

W 2019 roku przeprowadzono 191 kontroli sanitarnych w 205 zakładach pracy, w których zatrudnionych było 10953 pracowników.

W trakcie corocznych kontroli sanitarnych obserwuje się poprawę warunków pracy pracowników. Pracodawcy zwracają coraz większą uwagę na zapewnienie prawidłowych warunków pracy. Zapewniają pracownikom bezpieczne warunki spożywania posiłków w wydzielonych pomieszczeniach, zaopatrują w wszelkie środki ochrony indywidualnej i zbiorowej, a także przeprowadzają systematyczne szkolenia w zakresie problematyki zawodowego narażenia na czynniki szkodliwe.

Na terenie Koszalina nie stwierdzono sklepu ani innych punktów, w których oferowano by produkty, które mogą zagrażać życiu i zdrowiu ludzi.

Prowadzono systematyczny monitoring obiektów, co do których zachodziło podejrzenie, że

mogą wprowadzać do obrotu środki zastępcze, przy współpracy z funkcjonariuszami KMP w Koszalinie. Kontrole nie wykazały wprowadzania do obrotu środków zastępczych w kontrolowanych obiektach.

6. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Stosowanie do zapisów ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w zakresie sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, w 2019 roku organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej szczebla powiatowego, zajmowały stanowiska pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych m.in. w sprawie:

- projektów dokumentów: programów, strategii, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego oraz innych dokumentów, opracowywanych i przyjmowanych przez organy administracji, obejmujących tereny województwa zachodniopomorskiego, w tym m.in. tereny gmin i powiatów;
- uzgadniania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu;
- uzgadniania dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących w szczególności budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych;
- uczestniczenia w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych.

Ocena dokonywana pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczyła m. in. przedsięwzięć inwestycyjnych takich jak: obiekty użyteczności publicznej, oświaty, wychowania i nauczania, opieki zdrowotnej, społecznej i socjalnej, handlu, usług, turystyki oraz budynków zamieszkania zbiorowego.

6.1. Uczestniczenie w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Na zawiadomienia Pana Prezydenta Miasta Koszalina wydano **3** opinie sanitarne tj.: projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu „Władysława IV-Śniadeckich- Bukowa” w Koszalinie oraz opinię ponowną na wniosek Prezydenta Miasta Koszalina po wprowadzeniu zmiany zapisów do przedstawionej Uchwały Rady Miejskiej nr XLVIII/703/2018 z dnia 20 września 2018r.; projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Wodnej Doliny w Koszalinie. Wydano **1** opinię dotyczącą uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektów dokumentów strategicznych dotyczącą: miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części osiedla Unii Europejskiej w Koszalinie.

W przypadku 10 wniosków Prezydenta Miasta Koszalina o wydanie opinii w zakresie obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, sporządzenia raportu i jego zakresu dla planowanych przedsięwzięć Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Koszalinie nie wniósł zastrzeżeń, biorąc pod uwagę jego rodzaj, usytuowanie oraz skalę zamierzenia.

Planowane przedsięwzięcia dotyczyły m. in.: Rozbudowy i nadbudowy galerii handlowej EMKA w Koszalinie, wraz z układem komunikacji wewnętrznej i niezbędną infrastrukturą techniczną, Przebudowy placu składowego istniejącego punktu skupu złomu w Koszalinie przy ul. Szczecińskiej 25A", „Przebudowy urządzenia wodnego – ujęcia wód podziemnych, na terenie dz. nr 139/9 obręb 009 m. Koszalin, przy ul. Szczecińskiej 42 C w Koszalinie”, budowy garaży, parkingów podziemnych oraz parkingów naziemnych dla obsługi zespołu budynków mieszkalnych wielorodzinnych na działce nr ew. 455 obręb 0012 Koszalin, ul. Włoska / ul.

Portugalska w Koszalinie, budowy hali produkcyjnej z częścią socjalną oraz biurową, na terenie działki nr 9/90 obręb ewidencyjny 0006 w Koszalinie”.

Nie wydano opinii w sprawie zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko dla miasta Koszalina.

6.2. Uzgadnianie dokumentacji projektowej

W oparciu o analizę projektu budowlanego oraz technologicznego dokonano uzgodnienia pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych inwestycji tj.: Remont lokalu usługowego - adaptacja na gabinet stomatologiczny, ul. Podgórna 11 lok.6, działka nr 40/21, obręb ew., 0020 m. Koszalin, boks handlowy w Hali Targowej przy ul. Śniadeckich 37, lokal 10 w Koszalinie, adaptacja pomieszczeń znajdujących się na parterze budynku przy ul. Szpitalnej 7 w Koszalinie przyłączonych do działającej placówki Ośrodka- Rehabilitacyjno-Edukacyjno- Wychowawczego PSONI Koła w Koszalinie.

6.3. Uczestniczenia w dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego.

Na wniesione przez inwestorów zawiadomienia o zakończeniu budowy obiektów budowlanych, w związku z przystąpieniem do ich użytkowania przeprowadzono na terenie miasta Koszalina 24 odbiory obiektów nowo zrealizowanych oraz po przebudowie i rozbudowie. Obiekty wybudowane zostały w oparciu o projekty budowlane uzgodnione pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych.

Dokonano odbiorów obiektów nowo zrealizowanych oraz po przebudowie, rozbudowie m. in.:

- budynek biurowy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Koszalinie,
- przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku biurowo-magazynowego na funkcję usługową, usługę oświaty w budynku przy ul. Wenedów w Koszalinie,
- budynek handlowo- usługowy Koszalińskiej Spółdzielni Mieszkaniowej „Przylesie”,

- budynki handlowe sieci DINO,
- przebudowa pomieszczeń dydaktycznych i socjalnych nauki zawodu w Zespole Szkół nr 10 im. Bolesława Chrobrego przy ul. Gnieźnieńskiej 8- działka nr 29/2 obręb 0025 w Koszalinie,
- przebudowa i remont pomieszczeń pierwszego piętra budynku Przedszkola nr 21 w Koszalinie,
- przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania części pomieszczeń biurowych na żłobek dla dzieci do lat trzech, w budynku przy ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 11-15 w Koszalinie,
- przebudowa pomieszczeń gabinetu fizjoterapii- odnowy biologicznej przy ul. Matejki 16/2 w Koszalinie.
- budynek usługowy, w tym łącznik z budynkiem hotelowym w realizacji, siedem podziemnych miejsc parkingowych w formie platform oraz przyłącza wody i kanalizacji sanitarnej, przy ul. Konstytucji 3 Maja w Koszalinie,
- budynki usługowo- produkcyjne,
- budynki produkcyjne z częścią biurowo- socjalną w strefie ekonomicznej

Nowo oddawane obiekty zrealizowane były zgodnie z projektem budowlanym, uzgodnionym pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych.

7. HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

Do zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej należał nadzór oraz kontrola w zakresie:

- warunków do utrzymania higieny w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych,
- zapobiegania wszelkim zagrożeniom fizycznym, chemicznym i biologicznym wynikającym ze specyfiki pracy ucznia we wszystkich typach szkół, ze szczególnym zwróceniem uwagi na: ocenę zgodności mebli szkolnych z Polską Normą oraz dostosowanie mebli (stoły i krzesła) do wzrostu uczniów,
- oceny tygodniowego rozkładu zajęć lekcyjnych uczniów,
- prawidłowego oświetlenia stanowiska pracy ucznia,
- oceny profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach,
- gospodarki substancjami i preparatami chemicznymi w szkołach,
- warunków do prawidłowej organizacji wychowania fizycznego;
- wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

7.1. Działalność kontrolna

W 2019r. Państwowa Inspekcja Sanitarna w Koszalinie posiadała w swojej ewidencji 584 placówki, w tym na terenie miasta Koszalina 210 placówek (156 placówek stałych i 54 placówki sezonowe), których działalność związana była z pobytem dzieci i młodzieży. Było to:

- 27 żłobków,
- 47 przedszkoli / inne formy wychowania przedszkolnego,
- 17 szkół podstawowych,
- 6 liceów,
- 5 ponadgimnazjalnych szkół zawodowych,
- 1 szkoła specjalna,
- 8 szkoły policealne,
- 3 zespoły szkół, w tym internat,
- 7 placówek z pobytem całodobowym , w tym:
  - 5 domów studenckich,
  - 1 MOAS,
  - 1 placówka opiekuńczo-wychowawcza- wioska dziecięca,
- 13 placówek wsparcia dziennego,
- 1 ognisko pracy pozaszkolnej,
- 11 innych placówek,
- 3 szkoły wyższe,
- 54 placówki sezonowe - zarejestrowane turnusy w bazie MEN.

Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży w 2019r. przeprowadziła ogółem 179 kontroli, w tym w placówkach na terenie Gminy Miasto Koszalin 132 kontrole.

W 2019r. do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Koszalinie wpłynęło 20 interwencji na niewłaściwe warunki sanitarne w żłobkach, szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, w tym 15 zasadnych. Dotyczyły one :

L.p	Rodzaj placówki	Interwencja zasadna dotyczyła	Interwencja bezzasadna dotyczyła	Podjęte działania
1.	Szkoła Podstawowa nr 3 w Koszalinie	Wszawica wśród dzieci uczęszczających do placówki		Skontaktowano się z z-ca dyrektora placówki. Przypomniano informacje o sposobie postępowania w sprawie wszawicy w przypadku jej wystąpienia w szkole. Zobowiązano dyrekcję do podjęcia odpowiednich działań i przesłanie drogą mailową informację o podjętych krokach.
2.	Szkoła Podstawowa nr 23 w Koszalinie	Wszawica wśród dzieci uczęszczających do placówki		Skontaktowano się z z-ca dyrektora placówk. Przypomniano informacje o sposób postępowania w sprawie wszawicy

				<p>przypadku jej wystąpienia w szkołę. Zobowiązano dyrekcję do podjęcia odpowiednich działań i przesłanie drogą mailową informację o podjętych krokach.</p>
3.	Przedszkole nr 13 w Koszalinie (budynek SP nr 5)	Wszawica wśród dzieci uczęszczających do placówki		<p>Skontaktowano się z dyrektorem placówki. Przypomniano informacje o sposobie postępowania w sprawie wszawicy w przypadku jej wystąpienia w szkole. Zobowiązano dyrekcję do podjęcia odpowiednich działań i przesłanie drogą mailową informację o podjętych krokach.</p>
4.	Play Park – Park Trampolin w Koszalinie	Brak bezpiecznego korzystania z wyposażenia parku trampolin przez dzieci (w trakcie zabawy dziecko pod wpływem swojego ciężaru przerwało linki w barierce i upadło z wysokości ok. 1m na podłoże betonowe.		<p>Przeprowadzono kontrolę interwencyjną. Interwencja zasadna. Podczas prowadzonej kontroli trwały prace linek w barierkach. Nieprawidłowości zostały wykonane. Interwencja anonimowa.</p>
5.	Szkoła Podstawowa nr 21w Koszalinie	<p>Brak bezpiecznych i higienicznych warunków w szkole, w której prowadzony jest remont z uwagi na wystąpienie awarii instalacji elektrycznej.</p> <p>Wg rodzica uczniowie po powrocie ze szkoły mają zaczerwienione oczy oraz są całe w pyłe.</p>		<p>Interwencja anonimowa.</p> <p>Kontrola interwencyjna placówki potwierdziła prowadzenie prac remontowych na I p. w salach lekcyjnych, w związku z koniecznością spowodowaną awarią instalacji elektrycznej. Pomieszczenia remontowane wyłączono z użytkowania. Zabezpieczono przed dostępem uczniów.</p> <p>W związku z zaistniałą sytuacją polecono, aby prace prowadzić w sposób bezpieczny, nieuciążliwy oraz niezagrażający bezpieczeństwu uczniów.</p>
6.	Szkoła Podstawowa nr 13 w Koszalinie	Wszawica wśród dzieci uczęszczających do placówki		<p>Skontaktowano się z dyrekcją szkoły. Udzielono instruktażu. Zobowiązano do podjęcia działań i przekazania informacji do PSSE. Interwencja anonimowa.</p>
7.	Warsztaty Terapii Zajęciowej nr 2 w Koszalinie ul. St. Wypiańskiego 4.		Złe warunki sanitarno-higieniczne panujące w placówce.	<p>Przeprowadzono kontrolę sanitarną. Interwencja nie potwierdziła zasadności wniesionych zarzutów. Pomieszczenia placówki w trakcie przygotowywania do malowania ścian i sufitów w korytarzu pełniącym również funkcję szatni, wymiany szafek odzieżowych na nowe.</p>
8.	Żłobek „Tygrysek” w Koszalinie	Wystąpienia zachorowania u dziecka. Rodzic		<p>W placówce przeprowadzono kontrolę wspólną z Sekcją HŻ. Nieprawidłowości</p>

		poinformował, że według lekarza przyczyną mogą być rotawirusy		stwierdzono tylko w pionie żywienia.(m.k 200zł). Przeprowadzono kontrolę sprawdzającą. Interwencja anonimowa.
9.	Żłobek „Koala” w Koszalinie	Zgłoszenie przez lekarza medycyny Szpitala Wojewódzkiego w Koszalinie kontaktu dziecka uczęszczającego do placówki z osobami z ogniska zbiorowego zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu A.		W placówce przeprowadzono kontrolę wspólną z Sekcją Epidemiologii. Nie stwierdzono nieprawidłowości w bieżącym stanie sanitarnym. Udzielono instruktażu, wydano zalecenia profilaktyczne.
10.	Przedszkole „Happy Days-Szczęśliwe Dni” w Koszalinie, ul. Maltańska 57		Niewłaściwe warunki pobytu dzieci, w tym leżakowania.	Przeprowadzono kontrolę sanitarną. Interwencja nie potwierdziła się. Interwencja anonimowa.
11.	Przedszkole „Happy Days-Szczęśliwe Dni” w Koszalinie, ul. Raławicka 15-17	Nieprawidłowe warunki panujące w placówce (dzieci bez nadzoru same przemieszczają się do łazienki – nie myją rąk , plac zabaw niedostosowany do wieku dzieci)		Przeprowadzono kontrolę sanitarną. Interwencja w części zasadna. Wydano zalecenia.
12.	Przedszkole nr 14 w Koszalinie	Wszawica wśród dzieci 5-6 letnich gr. Zajączki		Przeprowadzono rozmowę z wicedyrektorem placówki. Wydano doraźne zalecenia. Dyrektor placówki przesała informację zwrotną dotyczącą podjętych działań. Interwencja anonimowa.
13.	Przedszkole nr 37 w Koszalinie	Wszawica wśród dzieci uczęszczających do placówki gr. IV – 5 latki.	-	Przeprowadzono rozmowę telefoniczną z dyrektorem. Udzielono instruktażu i zobowiązano do podjęcia odpowiednich działań dot. wszawicy wśród dzieci. Udzielono odpowiedzi osobie wnoszącej interwencję.
14.	Żłobek „ Miś ” w Koszalinie		Brak aktualnej dokumentacji medycznej zatrudnionego personelu.	Przeprowadzono kontrolę sanitarną. Interwencja nie potwierdziła się. Udzielono odpowiedzi osobie wnoszącej interwencję.

15.	Żłobek „Małe Serduszko” w Koszalinie, ul. Odrodzenia 32	Brak porządku i czystości w placówce		Przeprowadzono kontrolę interwencyjną wspólnie z sekcją HŻ. W pionie żywienia nie stwierdzono nieprawidłowości. Za brak porządku i czystości w pionie dydaktycznym ukarano dyrektora placówki mk=500zł. Wydano natychmiastowe zalecenia i wdrożono postępowanie administracyjne na poprawę stanu sanitarno-technicznego ścian w placówce. Przeprowadzono rekontrolę. Zalecenia wykonano. Interwencja anonimowa.
16.	Szkoła Podstawowa nr 23 w Koszalinie	Wszawica wśród dzieci uczęszczających do placówki.		Przeprowadzono rozmowę telefoniczną z sekretarzem szkoły. Poinformowano o problemie. Udzielono instruktażu i zobowiązano do podjęcia odpowiednich działań dot. wszawicy wśród dzieci. Interwencja anonimowa.
17.	Przedszkole nr 19 w Koszalinie		Brak porządku i czystości w placówce oraz występowanie chorobach wśród dzieci i nie informowanie rodziców o nich.	Przeprowadzono rozmowę z PPIS w Koszalinie. Sporządzono adnotację służbową. Odstąpiono od kontroli, gdyż placówka była skontrolowana kilka dni wcześniej i nie stwierdzono nieprawidłowości.
18.	Przedszkole „Kamyczek” w Koszalinie, ul. Wenedów 3		Nawracająca owsica u dziecka	Przeprowadzono kontrolę sanitarną. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Stan sanitarny placówki zachowany. Udzielono instruktażu odnośnie objawów chorobowych dróg szerzenia się i sposobów przenoszenia się zakażenia pasożytniczego przewodu pokarmowego. Interwencja anonimowa.
19.	Przedszkole nr 34 w Koszalinie, ul. Bema 9 –dot. oddziału przedszkolnego przy ul. Jabłoniowej 23	Wszawica wśród dzieci uczęszczających do placówki, nieprawidłowe przechowywanie przyborów do higieny jamy ustnej, stosowanie w łożenkach mydeł w kostce przez dzieci.		Przeprowadzono kontrolę, która potwierdziła zasadność wniesienia zarzutów. Udzielono instruktażu odnośnie postępowania przy pojawieniu się wszawicy wśród dzieci. Dokonano ustaleń z dyrektorem dot. podjęcia stosownych kroków w walce z wszawicą wśród dzieci . Mydło w kostce zastąpiono mydłem

				<p> płynnym.</p> <p>Zmieniono natychmiast sposób przechowywania szczoteczek do zębów. Dyrektor placówki przekazał informację o wykonaniu zaleceń. Interwencja anonimowa.</p>
20.	Przedszkole nr 16 w Koszalinie	wszawica wśród dzieci uczęszczających do placówki		<p>Przeprowadzono kontrolę interwencyjną w placówce. Interwencja potwierdziła się. Wystosowano pismo informacyjne do organu prowadzącego o występującym problemie -wszawicy w placówce. Udzielono odpowiedzi osobie wnoszącej interwencję</p>

7.2 Postępowanie administracyjne

W 2019r. wydano 19 decyzji, w tym 4 decyzje – opinie, 15 decyzji administracyjnych na poprawę warunków sanitarno -technicznych w szkołach, przedszkolach i żłobkach znajdujących się na terenie Koszalina. Były to następujące placówki:

1. Sala zabaw „ Yellow Park ” w Koszalinie przy ulicy Wańkowicza 82 (decyzja wykonana w terminie)

- zapewnienie na grzejnikach c.o. osłon ochraniających od bezpośredniego kontaktu z elementem grzejnym w: sali zajęć dzieci młodszych, sali urodzinowej, sali warsztatowej.
- przedłożenie aktualnej dokumentacji medycznej do celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionego personelu.

2. Centrum Opieki nad Dziećmi w Koszalinie, ul. Krzywoustego 2/13 dot. Przedszkola ul. H.Modrzejewskiej24 (decyzja wykonana w terminie)

- zorganizowanie w placówce prawidłowego przechowywania pościeli dziecięcej.

3. Niepubliczne Przedszkole „Eryka” w Koszalinie, ul. Róż 19 (decyzja wykonana w terminie)

- zapewnienie na grzejnikach c.o. osłon ochraniających od bezpośredniego kontaktu z elementem grzejnym w sali zabaw dla dzieci.

4. Niepubliczne Przedszkole „ ELF ” w Koszalinie, ul. Franciszkańskiej 52 (decyzja wykonana w terminie)

- doprowadzenie do należytego stanu sanitarno-technicznego ściany w sali nauki 6-latków oraz w korytarzu przedszkolnym,
- zamontowanie listew przypodłogowych w sali zabaw 6-latków,
- zapewnienie osłon ochraniających przed nadmiernym nasłonecznieniem na 3 oknach w sali zajęć.

5. Przedszkole nr 12 w Koszalinie, ul. Lechicka 45 (termin wykonania do 31.08.2020r.)

- zapewnienie prawidłowego stanu sanitarno - technicznego podłogi, sufitu oraz ściany w holu na I piętrze ,
- zapewnienie prawidłowego stanu sanitarno - technicznego podłogi w sali zabaw dzieci 3- letnich,
- doprowadzenie do należytego stanu sanitarno - technicznego ściany i sufit w sali rytmicznej oraz w łazienkach dzieci (gr. I, II,III,IV).

6. Przedszkole nr 15 w Koszalinie, ul. St. Staszica 11 (termin wykonania do 31.12.2021r.)

- doprowadzenie do należytego stanu sanitarno - technicznego ścian, sufitów, posadzek oraz stolarki okiennej w łazienkach dziecięcych (przy sali nr 12, 18, 25, 30).

7. Niepubliczny Żłobek „ Małe Serduszko ” w Koszalinie, ul. Odrodzenia 34 (2 decyzje wykonane w terminie)

- zapewnienie w oknach osłon ochraniających przed nadmiernym nasłonecznieniem w 4 salach zabaw dzieci oraz sypialni dla dzieci najmłodszych,
- doprowadzenie do należytego stanu sanitarno - technicznego ścian: w salach zabaw dla dzieci, na klatce schodowej oraz w szatni dzieci usytuowanej w części piwnicznej.

8. Przedszkole nr 34 w Koszalinie przy ul. Gen. J. Bema 9 (termin wykonania do 31.08.2020r.)

- zapewnienie prawidłowego stanu sanitarno - technicznego drewnianego parkietu w 3 salach zabaw dziecięcych (nr 43, 30,19).

9. Przedszkole nr 11 w Koszalinie ul. Łużycka 14 (2 decyzje administracyjne)

decyzja administracyjna z terminem wykonania do 31.12.2020r.

- zapewnienie prawidłowego stanu sanitarno - technicznego ścian i sufitu klatki schodowej,
- doprowadzenie do należytego stanu sanitarno - technicznego powierzchni poręczy oraz części posadzki na klatce schodowej,
- doprowadzenie do należytego stanu sanitarno - technicznego ścian i sufitów w 2 salach zabaw dla dzieci na I piętrze (przy gr. IV oraz V),

decyzja administracyjna z terminem wykonania do 31.12.2021r.

- doprowadzenie do należytego stanu sanitarno - technicznego ściany i sufity w 3 łazienkach (przy gr. I,II,III) .

10. Przedszkole nr 20 w Koszalinie, ul. Piaskowa 4 (termin wykonania do 31.08.2020r.)

- doprowadzenie do należytego stanu sanitarno - technicznego sufitów w: łazienkach przy sali zabaw (gr. IV, III, V), w pomieszczeniu porządkowo- gospodarczym przy łazience gr. V ,w pomieszczeniu biurowym,
- zapewnienie prawidłowego stanu sanitarno - technicznego podłogi w sali zabaw gr. II i IV.

11. Szkoła Podstawowa nr 13 w Koszalinie, ul. Rzemieślnicza 9 (prolongata w zakresie terminu wykonania do 31.12. 2020r.)

–doprowadzenie do należytego stanu sanitarno - technicznego sufitu i ściany klatki schodowej przy sali gimnastycznej .

12. Szkoła Podstawowa nr 18 w Koszalinie, ul. St. Staszica 6 (prolongata w zakresie terminu wykonania do 31.12.2019r.pkt a, do 31.12.2020r. pkt b)

a)zapewnienie prawidłowego stanu sanitarno - technicznego drewnianej trybuny w sali gimnastycznej,

b)zapewnienie prawidłowego stanu sanitarno – technicznego drewnianego parkietu w sali gimnastycznej.

13. Szkoła Podstawowa nr 7 w Koszalin ul. I Armii Wojska Polskiego 36 (prolongata w zakresie termin wykonania do 30.09.2020r.)

– doprowadzenie do należytego stanu sanitarno- technicznego wykładziny podłogowej w sali lekcyjnej nr 345.

14. Przedszkole Integracyjne w Koszalinie, ul. Władysława IV (termin wykonania do 31.08.2020r.)

– doprowadzenie do należytego stanu sanitarno- technicznego sufitu w: ciągu komunikacyjnym przy sali zabaw u dzieci z gr. IV, sali rehabilitacyjnej, szatni dzieci ,sali zabaw dzieci z gr. I.

W 2019 r. za bieżący brak porządku i czystości w nadzorowanych placówkach nałożono 5 mandatów karnych na łączną kwotę 1100zł, które dotyczyły niepublicznych przedszkoli oraz sali zabaw. Były to następujące placówki: Niepubliczne Przedszkole „Akademia Malucha”, ul. H. Modrzejewskiej 24 Koszalin, Niepubliczne Przedszkole „ Eryka ” ,ul. Róż 19 w Koszalinie, Niepubliczny Żłobek „ Małe Serduszko ”, ul. Odrodzenia 34 w Koszalinie, Niepubliczny Żłobek „ Tygrysek ”, ul. Zwycięstwa 267 w Koszalinie, Sala zabaw „Bajeczna Chatka Kubusia Puchatka”, ul. Paderewskiego 1 w Koszalinie.

Na placówki, w których stwierdzano uchybienia sanitarno-techniczne, jak również bieżące uchybienia sanitarne, każdorazowo nakładana jest decyzja płatnicza za rzeczywisty czas kontroli udokumentowany w protokole dot. stwierdzonych nieprawidłowości. W 2019r decyzji płatniczych wystawiono 29 decyzji na kwotę 2852zł.

7.3. Ocena stanu sanitarnego nadzorowanych placówek

Na przestrzeni ostatnich kilku lat znacznie wzrosła liczba żłobków oraz przedszkoli. W nowo otwartych placówkach dzieci mają zapewnione dobre warunki sanitarne. Każda nowa placówka przed uruchomieniem działalności uzyskała pozytywną decyzję opiniującą warunki sanitarne.

W roku ubiegłym powstały następujące placówki:

1. Niepubliczny Żłobek „Małe Serduszko” w Koszalinie, ul. M.J. Piłsudskiego 11-15,
2. Niepubliczny Żłobek „Baśniowa Kraina” w Koszalinie, ul. Spokojna 50B,
3. Niepubliczne Przedszkole „Promyczek” w Koszalinie, ul. Śniadeckich 1F,
4. Punkt Przedszkolny „Mozaika” w Koszalinie, ul. Okrężna 2,
5. Punkt Przedszkolny „Zaczarowany Pałacyk” w Koszalinie, ul. M.J. Piłsudskiego,
6. Liceum Ogólnokształcące „ETNA” w Koszalinie, ul. Batalionów Chłopskich 79
7. Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych „Żak” w Koszalinie, ul. Jabłoniowa 23,
8. Technikum Ekonomiczne „ETNA” w Koszalinie, ul. Batalionów Chłopskich 79,
9. Policealne Studium Zawodowe w Koszalinie, ul. T. Chałubińskiego 15,
10. Policealna Szkoła TEB Edukacja Poznań, oddział Koszalin, ul. Partyzantów 17,
11. Policealna Szkoła „Cosinus Plus” w Koszalinie, ul. Kolejowa 1-3,
12. Policealna Szkoła Zawodowa ATUT LIDER KSZTAŁCENIA w Koszalinie, ul. Wojska Polskiego 36,
13. Szkoła Policealna Usług Kosmetycznych „Żak” w Koszalinie, ul. Zwycięstwa 28/2,
14. Szkoła Policealna Medyczna „Żak” w Koszalinie, ul. Zwycięstwa 28/2,
15. Szkoła Policealna Opieki Medycznej „Żak” w Koszalinie, ul. Zwycięstwa 28/2,
16. Szkoła Policealna Centrum Nauki i Biznesu „Żak” w Koszalinie, ul. Zwycięstwa 28/2,
17. Szkoła Policealna Farmaceutyczna STOPKA Łomża, Koszalin, ul. T. Chałubińskiego 15,

W 2019r. włączono pod bieżący nadzór sanitarny:

- Sala zabaw „Bingo-Bongo” w Koszalinie, ul. Bohaterów Warszawy 2a,
- Sala zabaw „Bajeczna Chatka Kubusia Puchatka” w Koszalinie, ul. Morska 28,
- Sala zabaw „Bajeczna Chatka Kubusia Puchatka” w Koszalinie, ul. Paderewskiego 1 (CH Atrium),
- Sala zabaw „Fiku Miku” w Koszalinie, ul. Jana Pawła II 20 (CH Emka),
- Sala zabaw „Yellow Park” w Koszalinie, ul. Wańkowicza 82,
- Sala zabaw „Madagaskar” w Koszalinie, ul. Bohaterów Warszawy 2,
- Sala zabaw „Frajda” w Koszalinie, ul. H. Modrzejewskiej 40.

Zlikwidowano 1 placówkę – Klub Dziecięcy „Baśniowa Kraina” w Koszalinie, ul. Spokojna 50B.

Stan sanitarno-techniczny budynków, w których są zlokalizowane placówki oświatowe uznać można za dostateczny. Część obiektów wskazuje na znaczną eksploatację i wymaga większych remontów. Część placówek posiada jeszcze niski standard pomieszczeń higieniczno-sanitarnych, stąd wskazane byłoby przeprowadzenie w nich remontów kapitalnych, co w sposób istotny poprawiłoby możliwość utrzymania w nich czystości i porządku. Należy stwierdzić, że takie kapitalne remonty są przez dyrektorów placówek przeprowadzane w miarę pozyskiwanych środków finansowych od organu prowadzącego m. in. Szkoła Podstawowa nr 17 w Koszalinie, M. Wańkowicza 11, Szkoła Podstawowa nr 18 w Koszalinie, ul. St. Staszica 6, Szkoła Podstawowa nr 13 w Koszalinie, ul. Rzemieśnicza 9, Szkoła Podstawowa nr 7 w Koszalinie, ul. Wojska Polskiego 36, Przedszkole nr 15 w Koszalinie, ul. St. Staszica 11, Przedszkole Integracyjne w Koszalinie, ul. Władysław IV 143, Przedszkole nr 20 w Koszalinie, ul. Piaskowa 4, Przedszkole nr 11

w Koszalinie, ul. Łużycka 14, Przedszkole nr 34 w Koszalinie, ul. Gen. J. Bema 9, Przedszkole nr 12 w Koszalinie, ul. Lechicka 45.

W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego nad placówkami przeprowadzana jest kontrola wyników badań natężenia oświetlenia elektrycznego w obiektach, ze szczególnym uwzględnieniem stanowisk pracy ucznia (blaty stolików) oraz oświetlenia przy tablicach szkolnych. Analiza przeprowadzonych w skontrolowanych szkołach ocen oświetlenia elektrycznego sztucznego wskazuje na konieczność dalszego monitorowania tego czynnika szczególnie w salach zajęć lekcyjnych. W przypadku kilku placówek poprawa oświetlenia tj. zwiększenie natężenia oświetlenia na blatach stołów do 300 Lx oraz do 500 Lx przy tablicach wiąże się z wymianą całej przestarzałej instalacji elektrycznej w danym obiekcie, a to z kolei pociąga za sobą kosztowne remonty. Dyrektorzy w ramach posiadanych środków finansowych sukcesywnie, etapami przeprowadzają remonty instalacji elektrycznej, co pozwala na zapewnienie normatywnego natężenia oświetlenia elektrycznego.

W ramach kontroli środowiska warunków pobytu dzieci i młodzieży w różnego rodzaju placówkach kontrolowana była temperatura pomieszczeń. W 2019r. pomiar temperatury przeprowadzono w okresie grzewczym w 16 placówkach w 44 pomieszczeniach. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Nie odnotowano interwencji na niską temperaturę w salach pobytu dzieci.

W większości nadzorowanych przedszkoli wprowadzona i egzekwowana jest ochrona piaskownic przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi w postaci przykryć piaskownic w czasie przerw w ich użytkowaniu, a także wygrabiania nieczystości, wymianie piasku przed rozpoczęciem sezonu zabaw w piaskownicy. Dyrektorzy placówek na kontrolach mają obowiązek okazania dowodu zakupu czy też oświadczenia o dokonanej przynajmniej raz w roku wymianie piasku. Z powyższego wymogu placówki wywiązują się bez większych zastrzeżeń.

We wszystkich nadzorowanych na terenie miasta Koszalina szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych oraz żłobkach zgodnie z przepisami prawa obowiązuje całkowity zakaz palenia wyrobów tytoniowych. Na terenie tychże placówek umieszczone są w widocznych miejscach odpowiednie oznaczenia słowne i graficzne informujące o zakazie palenia tytoniu, nie funkcjonują w nich palarnie. W każdej placówce zastosowano się do obowiązującego całkowitego zakazu palenia wyrobów tytoniowych.

W skontrolowanych szkołach zapewniona została zgodnie z obowiązującymi wymogami prawnymi możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych. Obowiązek pozostawiania podręczników w szkołach różnie został rozwiązany, w zależności od możliwości lokalowych i organizacyjnych :

- w klasach pierwszych, drugich i trzecich szkół podstawowych udostępnione są szuflady lub półki w salach zajęć;
- w klasach od czwartych do ósmych szkół podstawowych uczących się w systemie gabinetowym powyższy problem rozwiązany został poprzez:

- zapewnienie indywidualnych szafek na podręczniki i przybory szkolne dla każdego ucznia w naszej ocenie jest to najlepsze rozwiązanie,
- zapewnienie uczniom szafek, które oprócz podręczników przeznaczone są też na odzież wierzchnią (1 szafka dla 2 uczniów lub 1 szafka dla ucznia) ustawionych w korytarzach szkolnych,
- wydzielone miejsca w szafach szkolnych w salach lekcyjnych przypisanych dla danej klasy.

W 2019r. w związku z akcją profilaktyczną i wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczącego ogłoszenia przez MEN dzień 1 października „**Ogólnopolskim Dniem Tornistra**” przeprowadzono ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów **w Szkole Podstawowej nr 9 w Koszalinie, ul. Powstańców Wielkopolskich 23**. Zbadano masę ciała 126 uczniów klas 1-6 oraz ich tornistry. Podczas przeprowadzonego badania brano pod uwagę wiek dziecka, płeć, ciężar ciała, ciężar tornistra. W uwagi na to, że w Polsce brak jest obowiązujących norm dotyczących ciężaru tornistra szkolnego przyjęto dla tej grupy wiekowej wskaźniki:

- ciężar tornistra przekraczający 10% wagi ciała ucznia (tzw. niska norma),
- ciężar tornistra przekraczający 15% wagi ciała ucznia (tzw. wysoka norma).

Na 126 uczniów objętych oceną, przekroczenie „niskiej normy 10 %” stwierdzono u 60 zbadanych dzieci (co stanowi 47,60%), zaś przekroczenie „wysokiej normy 15 %” stwierdzono u 9 zbadanych dzieci (co stanowi 8,73 %).

Skrajne przypadki (dotyczące przekroczenia niskiej 10% i wysokiej 15% normy) odnotowano w oddziałach klas I a, IV b. Najbardziej niepokojące stwierdzono u 4 uczniów:

- 2 uczniów kl. I a, pierwszy o masie ciała 18 kg dźwigał plecak/tornister o wadze 3,6 kg, drugi o wadze 20.3kg dźwigał plecak/tornister o wadze 3,9 kg.
- 2 uczniów kl. IV b, pierwszy o masie ciała 24,6 kg dźwigał plecak/tornister o wadze 5,3 kg, drugi o wadze 31.8 kg dźwigał plecak/tornister o wadze 6,1 kg.

W ramach współpracy z Najwyższą Izbą Kontroli Delegatura w Szczecinie w zakresie „Profilaktyki wad postawy u dzieci i młodzieży w szkołach publicznych” objęto badaniem uczniów klas I-III oraz klasy IV, VI i VIII Szkoły Podstawowej nr 6 w Koszalinie, ul. Gnieźnieńska 3 i Szkoły Podstawowej nr 9 w Koszalinie, ul. Powstańców Wielkopolskich 23, w zakresie zgodności wyposażenia z zasadami ergonomii oraz obowiązującymi normami (certyfikaty/atesty), a także dokonano oceny obciążenia uczniów ciężarem noszonych tornistrów/plecaków.

W Szkole Podstawowej nr 9 im. Mikołaja Kopernika w Koszalinie przeprowadzono łącznie ocenę w 6 oddziałach, oceną objęto 118 uczniów. Na 118 uczniów objętych oceną, przekroczenie „niskiej normy 10%” stwierdzono u 53 zbadanych dzieci (co stanowi 44,90%), zaś przekroczenie „wysokiej normy 15%” stwierdzono u 9 zbadanych dzieci (co stanowi 7,62 %).

Niepokojące wyniki (skrajne) dotyczące przekroczenia niskiej i wysokiej normy odnotowano w 2 oddziałach (kl.1a, 4b) u łącznie 4 uczniów :

- 2 uczniów klasy 1a, pierwszy o masie ciała 18 kg dźwigał plecak/tornister o wadze 3,6kg, drugi zaś o wadze 20,3 kg dźwigał plecak/tornister o wadze 3,9 kg.
- 2 uczniów klasy 4b, pierwszy o masie ciała 24,6 kg dźwigał plecak/tornister o wadze 5,3kg, drugi zaś o wadze 31,8 kg dźwigał plecak/tornister o wadze 6,1kg.

W Szkole Podstawowej nr 6 im. Narodowego Święta Niepodległości w Koszalinie przeprowadzono łącznie ocenę w 6 oddziałach, oceną objęto 118 uczniów. Na 118 uczniów objętych oceną, przekroczenie „niskiej normy 10%” stwierdzono u 55 zbadanych dzieci (co stanowi 46,6%), przekroczenie „wysokiej normy 15%” stwierdzono u 7 zbadanych dzieci (co stanowi 5,93%).

Niepokojące wyniki (skrajne) dotyczące przekroczenia niskiej i wysokiej normy odnotowano w 2 oddziałach (kl.4a i 6a) u łącznie 7 uczniów:

-4 uczniów klasy 4a, pierwszy o wadze 39,5 kg dźwigał plecak/tornister o wadze 6,8kg, drugi zaś o wadze 32,5 kg dźwigał plecak/tornister o wadze 5,7 kg, trzeci o wadze 61,5 kg dźwigał plecak/tornister o wadze 7,1kg, czwarty uczeń o wadze 35,8 kg dźwigał plecak/tornister o wadze 5,4kg.

-3 uczniów klasy 6a, pierwszy o wadze 40,6 kg dźwigał plecak/tornister o wadze 6,6kg, drugi zaś o wadze 35,1 kg dźwigał plecak/tornister o wadze 5,3kg, trzeci o wadze 40,4 kg dźwigał plecak/tornister o wadze 8 kg.

Na podstawie przeprowadzanych badań i rozmów z uczniami w obu szkołach stwierdzić należy, że na różnice w ciężarze tornistrów/plecaków noszonych przez dzieci, ma wpływ wiele czynników, m.in.:

- rodzaj materiału, z jakiego został wykonany tornister/ plecak,
- noszenie przedmiotów nie związanych bezpośrednio z programem nauczania tj. butelek z napojami o dużej pojemności, pojemników z kanapkami,
- nie korzystanie lub sporadyczne korzystanie z szafek lub miejsc wyznaczonych w meblach szkolnych w salach lekcyjnych na pozostawienie części podręczników i przyborów szkolnych.

Zapytani uczniowie tłumaczyli, że nie zawsze korzystają z szafek i miejsc na pozostawienie części podręczników czy ćwiczeń z uwagi na to, że muszą w domach odrabiać pracę domową i uczyć się z książek. Nie zauważono noszenia zbędnych rzeczy przez uczniów. W plecakach znajdowały się podręczniki i zeszyty oraz przybory szkolne związane z planem lekcji w tym dniu. W obu placówkach zapewnia się uczniom możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych (praktykuje się dla klas I-III pozostawianie w wydzielonych miejscach w salach lekcyjnych – półki lub szuflady w meblach szkolnych, dla klas starszych IV-VIII zapewnia się szafki indywidualne ustawione w holach szkolnych lub przy szatniach uczniowskich

Zgodność wyposażenia z zasadami ergonomii przeprowadzono w oparciu o Polskie Normy.

W Szkole Podstawowej nr 9 im. Mikołaja Kopernika w Koszalinie ocenie poddano łącznie 50 stanowisk pracy uczniów z klasy „IV b”, „VI e”, „VIII c”. Skontrolowano stanowiska pracy ww. uczniów w salach lekcyjnych przypisanych do danej klasy oraz w 3 wspólnych pracowniach -chemiczno-biologicznej, fizyczno-chemicznej i komputerowej.

Analiza stanowisk pracy uczniów z klasy IV b wykazała, że na zbadanych ogółem 19 uczniów - 9 uczniów zajmuje prawidłowe stanowiska pracy w przypisanej sali matematycznej, pozostałych 10 uczniów korzysta z mebli edukacyjnych o 1 numer wyższych od zalecanego, pomimo, że na wyposażeniu sali znajdują się meble o zróżnicowanej wysokości nr 4, 5, i 6 to brakuje 7 stanowisk pracy ucznia nr 4 i 3 stanowiska nr 5. Uczniowie klasy IV b korzystają z pracowni chemiczno-biologicznej i fizyczno-chemicznej w ramach lekcji przyrody lub innych zajęć. Zajmują przyporządkowane stanowiska pracy, bywa że kilkoro uczniów korzysta z mebli o 1 nr wyższych. Na wyposażeniu ww. pracowni znajdują się meble edukacyjne o zróżnicowanej wysokości nr 4, 5, 6, i 7. Szkoła posiada 2 pracownie komputerowe z rozdziałem dla uczniów klas młodszych I-III oraz dla uczniów klas starszych IV-VIII. Dysponując jedną pracownią komputerową dla uczniów IV-VIII trudno jest sprostać wymaganiom ergonomii zapewniając dla wszystkich uczniów właściwe stanowiska pracy np. uczniowie z klas IV o wzroście (1330-1590mm) i wysokości podkolanowej (355-405mm) potrzebują mebli nr 4, zaś uczniowie z klas VII i VIII potrzebują mebli nr 5, 6 i 7.

Analiza stanowisk pracy uczniów z klasy VI e wykazała, że wszyscy uczniowie zajmują prawidłowe stanowiska pracy w przypisanej sali geograficznej oraz w pracowniach: komputerowej, chemiczno-biologicznej i fizyczno-chemicznej. Na wyposażeniu ww. sal znajdują się meble o zróżnicowanej wysokości, co pozwala na prawidłowy dobór stanowiska pracy przez uczniów. Meble edukacyjne (stoliki, krzesła) oznakowane, zestawione prawidłowo zgodnie z PN.

Analiza stanowisk pracy uczniów z klasy VIII c wykazała, że uczniowie zajmują prawidłowe stanowiska pracy w przypisanej sali biologiczno-chemicznej i pracowni fizyczno-chemicznej. Na wyposażeniu ww. sal znajdują się meble o zróżnicowanej wysokości, co pozwala na prawidłowy dobór stanowiska pracy przez uczniów. Meble edukacyjne (stoliki, krzesła) oznakowane, zestawione prawidłowo zgodnie z PN.

W Szkole Podstawowej nr 6 im. Narodowego Święta Niepodległości w Koszalinie ocenie poddano łącznie 70 stanowisk pracy uczniów. Skontrolowano stanowiska pracy uczniów w salach lekcyjnych przypisanych do danej klasy oraz w 3 wspólnych pracowniach (fizyczno-chemicznej, biologiczno-przyrodniczej oraz w pracowni komputerowej). Analiza stanowisk pracy uczniów z klasy IV a wykazała, że na zbadanych ogółem 24 uczniów - 10 uczniów zajmuje prawidłowe stanowiska pracy w przypisanej sali biologiczno-przyrodniczej, pozostałych 14 uczniów korzysta z mebli edukacyjnych o 1 numer wyższych od zalecanego. Na wyposażeniu sali znajdują się meble z regulowaną wysokością w zakresie nr 3-6. Uczniowie klasy IV a korzystają z pracowni fizyczno-chemicznej,

biologiczno-przyrodniczej oraz w pracowni komputerowej. Zajmują przyporządkowane stanowiska pracy, bywa że kilkoro uczniów korzysta z mebli o 1 nr wyższych. Na wyposażeniu ww. pracowni znajdują się meble edukacyjne z regulowaną wysokością w zakresie nr 3-6. Meble edukacyjne oznakowane, zestawione prawidłowo zgodnie z PN. Zajęcia z informatyki prowadzone są w sali komputerowej (pracownia wspólna dla uczniów klas I-VIII przy czym klasy młodsze korzystają 1 raz w miesiącu). Na wyposażeniu sali znajduje się 15 stanowisk komputerowych. Stoliki oznaczone zgodnie z PN nr 6, krzesła z regulowaną wysokością w zakresie rozmiaru nr 3-6 wg PN. Posiadany zestaw mebli nr 6 zapewnia tylko prawidłowe stanowiska pracy grupie uczniów o wzroście ciała mieszczącej się w przedziale 1590mm-1880mm, wysokości podkolanowej 435-485mm. Dla pozostałych uczniów (niższych i wyższych) nie zapewnia ergonomicznych stanowisk. Dysponując jedną pracownią komputerową w szkole, trudno jest sprostać wymaganiom ergonomii zapewniając dla wszystkich uczniów właściwe stanowiska pracy. Potrzeba jest rozdziału pracowni dla uczniów klas młodszych i starszych oraz zapewnienia zróżnicowanego rozmiaru mebli edukacyjnych. Analiza stanowisk pracy uczniów z klasy VI a wykazała, że wszyscy uczniowie zajmują prawidłowe stanowiska pracy w przypisanej sali matematycznej oraz w pracowniach: komputerowej, fizyczno-chemicznej. Na wyposażeniu ww. sal znajdują się meble o zróżnicowanej wysokości nr 4, 5, co pozwala na prawidłowy dobór stanowiska pracy przez uczniów. Meble edukacyjne oznakowane, zestawione prawidłowo zgodnie z PN. Analiza stanowisk pracy uczniów z klasy VIII b wykazała, że uczniowie zajmują prawidłowe stanowiska pracy w przypisanej sali polonistycznej oraz w pracowniach: komputerowej, fizyczno-chemicznej. Na wyposażeniu ww. sal znajdują się meble o zróżnicowanej wysokości, co pozwala na prawidłowy dobór stanowiska pracy przez uczniów. Meble edukacyjne (stoliki, krzesła) oznakowane, zestawione prawidłowo zgodnie z PN. Na wyposażeniu obu placówek znajdowały się meble edukacyjne z certyfikatami bezpiecznego użytkowania, w dobrym stanie technicznym. Meble szkolne w ww. salach lekcyjnych i pracowniach były prawidłowo zestawione i oznakowane. Udokumentowano dostosowanie mebli do zasad ergonomii uczniów objętych oceną. Przedłożono wykazy stanowisk pracy uczniów z I półrocza 2019 r. z dokonanym pomiarem wzrostu i wysokości podkolanowej oraz przypisanym stanowiskiem zgodnie z PN. Dokonano weryfikacji pomiarów. Sprawdzone wśród uczniów znajomość dostosowania mebli szkolnych do zasad ergonomii. Uczniowie znają numery rozmiarów krzeseł i stolików, w których powinni siedzieć (informowani są każdorazowo przy dokonywanych pomiarach przez nauczycieli-wychowawców oraz pielęgniarkę w środowisku nauczania i wychowania). Znajomość rozmiaru stanowiska pracy pozwala na właściwy dobór mebli przy przemieszczaniu się do różnych sal lekcyjnych. Przy braku właściwego stanowiska, w danej sali, każdy uczeń kieruje się zasadą wyboru mebla edukacyjnego o jeden numer wyższy od zalecanego. Ustalono, że pomiary wysokości ciała i wysokości podkolanowej uczniów, w celu doboru właściwego stanowiska pracy (zgodnie z PN) dokonywane są 2 razy do roku (na początku każdego półrocza). Po doborze prawidłowego stanowiska pracy uczniów, weryfikacji podlegają stoliki i krzesła w każdej sali lekcyjnej, aby zapewnić w miarę posiadanych możliwości ergonomiczne stanowiska pracy uczniów.

Podczas każdej kontroli placówki szkolnej dokonywana jest higieniczna ocena rozkładu zajęć lekcyjnych. Kontrolą objęto 7 szkół na terenie miasta Koszalina, ocenie poddano 35 rozkładów zajęć lekcyjnych. Nieprawidłowości przy ich sporządzaniu nie stwierdzono.

Zauważalna jest systematyczna poprawa w dostosowaniu mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu dzieci. Dyrektorzy szkół w miarę posiadanych środków finansowych zakupują nowe, posiadające certyfikaty bezpiecznego użytkowania meble szkolne. W 2019r. dokonano oceny dostosowania mebli edukacyjnych do wzrostu uczniów i przedszkolaków ogółem w 50 placówkach. Łącznie ocenę przeprowadzono w 107 oddziałach analizie poddano 2079 stanowisk pracy ucznia/przedszkolaka.

Młodzież szkół, których baza do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego jest niewystarczająca korzysta z sal i boisk innych placówek lub obiektów miasta tj. stadionu „Bałtyk” w Koszalinie, hali „Gwardii”, hali sportowej i basenu „KOSiR” oraz Parku Wodnego w Koszalinie, sali gimnastycznej należącej do Centrum Kształcenia Ustawicznego przy ul. Jana Pawła II oraz boisk „Orlik”.

7.4. Ocena warunków sanitarno-higienicznych w żłobkach i klubach dziecięcych

W roku 2019 zewidencjonowanych na terenie miasta było 27 placówek (przybyły 2 nowe żłobki tj. Niepubliczny Żłobek „Małe Serduszko” w Koszalinie, ul. M.J. Piłsudskiego 11-15, Niepubliczny Żłobek „Baśniowa Kraina” w Koszalinie, ul. Spokojna 50B). Zlikwidowano Klub Dziecięcy „Baśniowa Kraina” w Koszalinie, ul. Spokojna 50B. Żłobki publiczne posiadają odpowiednie zaplecze kuchenne, które umożliwia pełne wyżywienie dzieci (I i II śniadanie, dwudaniowy obiad, podwieczorek), natomiast z 20 placówek niepublicznych zajmujących się opieką nad dziećmi do lat 3 tylko 4 żłobki niepubliczne posiadały pełne zaplecze kuchenne, pozostałe placówki prowadzą dożywianie w formie cateringu. Przeprowadzono łącznie 28 kontroli. Były to zarówno kontrole związane z odbiorem i wydaniem opinii, jak i kontrole planowe, kontrole na interwencję, kontrole sprawdzające.

W roku ubiegłym na placówki sprawujące opiekę nad dziećmi wpłynęły 3 interwencje w pełni zasadne.

Pierwsza interwencja złożona została na Niepubliczny Żłobek „Tygrysek” w Koszalinie, ul. Zwycięstwa 267. Interwencja dotyczyła występowania częstych zachorowań u dziecka. W placówce przeprowadzono kontrolę wspólnie z Sekcją Higieny Żywności i Przedmiotów Użytku. Nieprawidłowości stwierdzono tylko w pionie żywienia. Osobę winną zaniedbań ukarano mandatem karnym. Przeprowadzono kontrolę sprawdzającą. Nieprawidłowości usunięto.

Druga interwencja złożona została przez lekarza Szpitala Wojewódzkiego w Koszalinie na kontakt dziecka uczęszczającego do Żłobka Niepublicznego „Koala” w Koszalinie z osobami z ogniska zbiorowego zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu A. W placówce przeprowadzono kontrolę wspólną z Sekcją Epidemiologii. Nie stwierdzono

nieprawidłowości w bieżącym stanie sanitarnym. Udzielono instruktażu, wydano zalecenia profilaktyczne.

Trzecia interwencja wpłynęła na Niepubliczny Żłobek „Małe Serduszko”, ul. Odrodzenia 34 w Koszalinie. Zgłoszenie dotyczyło braku porządku i czystości w placówce. Przeprowadzono kontrolę interwencyjną wspólnie z Sekcją Higieny Żywności i Przedmiotów Użytku. W pionie żywienia nie stwierdzono nieprawidłowości. Za brak porządku i czystości w pionie dydaktycznym ukarano dyrektora placówki mandatem karnym. Wydano natychmiastowe zalecenia i wdrożono postępowanie administracyjne na poprawę stanu sanitarno-technicznego ścian w placówce. Przeprowadzono rekontrolę. Zalecenia wykonano.

W 2019r. prowadzono dwa odrębne postępowania administracyjne w stosunku do Niepublicznego Żłobka „Małe Serduszko” w Koszalinie, ul. Odrodzenia 34. Decyzja pierwsza dotyczyła braku w oknach osłon ochraniających przed nadmiernym nasłonecznieniem w salach dziecięcych oraz sypialni dla dzieci najmłodszych. Druga zaś nałożona została na zły stan sanitarno-techniczny ścian w salach zabaw dla dzieci, na klatce schodowej, w szatni dzieci. Obie decyzje wykonano zgodnie z terminie nałożonym przez PPIS

w Koszalinie.

W roku ubiegłym nałożono na żłobki 1 mandat karny na kwotę 500zł za brak porządku i czystości w placówce.

Wydano 6 decyzji płatniczych na łączną kwotę 868 zł.

Na poprawę warunków sanitarno-technicznych żłobków wydano 2 decyzje administracyjne (dot. Niepublicznego Żłobka „Małe Serduszko” w Koszalinie, ul. Odrodzenia 34) oraz 8 decyzji – opinii.

W znaczącej jednak większości, bieżące kontrole sanitarne w żłobkach wykazują dobry stan sanitarny, jak również zwiększenie świadomości personelu w zakresie utrzymania właściwego reżimu sanitarnego. Każda z placówek ma opracowaną procedurę mycia i dezynfekcji pomieszczeń oraz będącego na wyposażeniu sprzętu i zgodnie z nią przeprowadza zabiegi sanitarne, jak również je odpowiednio rejestruje.

7.5.Profilaktyczna opieka zdrowotna

W dalszym ciągu, tak jak w latach ubiegłych przyjmujemy liczne sygnały występowania wszawicy wśród dzieci. Jest to problem zarówno w przedszkolach, jak i w szkołach z uwagi na małą skuteczność jej zwalczania i przez to wszawica ma charakter nawracający. Walka z wszawicą jest zdecydowanie utrudniona ze względu na obowiązujące przepisy prawne, ale także braku opieki pielęgniarskiej w przedszkolach i w zbyt małym zakresie w szkołach. Ciężar zwalczania wszawicy w myśl obowiązujących przepisów został przesunięty z działań o charakterze przeciwepidemicznym, do prowadzenia których jest właściwa Państwowa Inspekcja Sanitarna, na działania leżące w zakresie działań instytucji opiekuńczo-wychowawczych oraz pomocy społecznej. Stąd w przypadku jej stwierdzenia nie istnieje obowiązek zgłaszania jej do właściwego

państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, który nie posiada delegacji prawnej do wydania w tym przypadku decyzji administracyjnej nakazującej podejrzanemu o wszawicę dziecku wstrzymanie się od uczęszczania do szkoły, czy przedszkola. Wg przepisów o organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą, pielęgniarka może podjąć w stosunku do ucznia czynności kontrolne związane z higieną osobistą ucznia, lecz zawsze w porozumieniu z opiekunami dziecka. Przy powtarzających się nawrotach wszawicy, czy też świerzbu, co wskazuje na problemy w środowisku rodzinnym dziecka, winien zostać powiadomiony miejski ośrodek pomocy społecznej, w celu udzielenia pomocy rodzinie w zakresie opiekuńczo-wychowawczym. Państwowa Inspekcja Sanitarna każdorazowo na wniesiony sygnał w tej sprawie, ze swojej strony udziela instruktażu o działaniach, jakie powinny być podjęte przez dyrektorów placówek, mające na celu eliminację ognisk wszawicy w placówce, a także monitoruje ich wdrożenie.

Z uwagi na powyższy problem, jak i innych zagrożeń zdrowotnych występujących w środowisku szkolnym i w przedszkolach, konieczne byłoby zapewnienie systematycznej opieki medycznej (pielęgniarskiej) zarówno w szkołach, jak i w przedszkolach. W 2019r. odebrano 9 interwencji na wszawicę w przedszkolach i szkołach podstawowych.

7. 6.Wypoczynek dzieci i młodzieży na terenie miasta

Na terenie Koszalina istniejąca baza lokalowa szkół lub internatów jest w minimalnym stopniu wykorzystywana do wypoczynku dzieci i młodzieży w okresie wakacyjnym.

W bazie wypoczynku dzieci i młodzieży Ministra Edukacji Narodowej na terenie Koszalina zarejestrowane było łącznie 54 turnusy w następujących formach wypoczynku:

- wypoczynek w obiekcie używanym okazjonalnie (szkoły)-2/skontrolowano 2 turnusy
- półkolonie w miejscu zamieszkania (kluby osiedlowe, kluby sportowe, szkoła językowa, szkoła taneczna)-52/ skontrolowano 5 turnusów.

W placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży przeprowadzono 7 kontroli sanitarnych, w trakcie, których oceniano warunki zdrowotne w zakresie przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dot. higieny pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w obiektach wypoczynku. Nieprawidłowości nie stwierdzono. W ww. obiektach zgłoszonych do wypoczynku zarejestrowano udział w nich 1621 uczestników. Kontrole sanitarne, które przeprowadzone zostały w placówkach objęły warunki sanitarne dotyczące 667 uczestników.

Na terenie Koszalina nie odnotowano przypadków prowadzenia turnusów niezgłoszonych do bazy Ministra Edukacji Narodowej tzw. „dzikich”. Do Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Koszalinie nie zgłoszono interwencji na niewłaściwe warunki zakwaterowania dzieci i młodzieży. W trakcie wypoczynku w 2019r. na terenie Koszalina nie odnotowano zatruć pokarmowych oraz innych zachorowań.

Krótkie podsumowanie -wnioski

1. W 2019r. podobnie jak w latach ubiegłych zauważa się wzrost liczby placówek (żłobków, przedszkoli oraz szkół policealnych). Wszystkie nowo tworzone placówki stwarzają dobre warunki pobytu dzieciom potwierdzone opinią sanitarną.
2. W dalszym ciągu, tak jak w latach ubiegłych przyjmujemy sygnały występowania wszawicy wśród dzieci. Jest to problem zarówno w przedszkolach, jak i w szkołach. Z uwagi na szybkość szerzenia się wszawicy, przy jednoczesnej niskiej skuteczności jej zwalczania, wszawica ma charakter nawracający. Walka z wszawicą jest zdecydowanie utrudniona ze względu na obowiązujące przepisy prawne, ale także braku opieki pielęgniarskiej w przedszkolach i w zbyt małym zakresie w szkołach. Z uwagi na powyższy problem, jak i innych zagrożeń zdrowotnych występujących w środowisku szkolnym i przedszkolach konieczne byłoby zapewnienie systematycznej opieki medycznej, w szkołach np. dodatkowej opieki stomatologicznej, w przedszkolach zapewnienie opieki pielęgniarskiej.
3. Poziom świadczonych usług w zakresie wypoczynku dla dzieci i młodzieży w okresie ferii i wakacji letnich na terenie miasta Koszalina utrzymuje się na tym samym poziomie.
4. Przeprowadzona w 2019 roku akcja pomiaru obciążenia uczniów ciężarem noszonych tornistrów wykazała konieczność podjęcia odpowiednich ukierunkowanych działań zapobiegawczych zarówno przez dyrekcję szkoły, nauczycieli a także rodziców.

8. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

W roku 2019 pion Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia, Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu koszalińskiego realizował zadania ukierunkowane głównie na:

- realizowaniu programów edukacyjnych i kampanii społecznych w obszarze promocji zdrowia i profilaktyki chorób,
- realizowaniu programów rządowych i strategii ogólnokrajowych w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób,
- nawiązywaniu współpracy w zakresie realizacji zadań, ze szczególnym uwzględnieniem władz lokalnych, organów rządowych oraz organizacji pozarządowych, realizujących zadania w zakresie ochrony zdrowia,
- opracowywaniu materiałów wydawniczych i pomocy dydaktycznych związanych z działaniami programowymi i kampaniami społecznymi,
- realizowaniu zadań wynikających z przepisów o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- diagnozowaniu potrzeb w zakresie realizacji badań dotyczących postaw i zachowań zdrowotnych społeczności,

- zarządzaniu treścią serwisów internetowych PIS,
- informowaniu społeczeństwa o najważniejszych uwarunkowaniach stanu zdrowia, zagrożeniach, zasadach i metodach zapobiegania oraz efektach prowadzonych przez jednostki organizacyjne PIS.

8.1 Główne programy prozdrowotne realizowane na terenie Koszalina

Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu

Celem programu było ukazanie zysków płynących z niepalenia oraz zagrożeń wynikających z czynnego i biernego palenia tytoniu. Program ten służył motywowaniu palaczy, a przede wszystkim młodzieży do zaprzestania palenia tytoniu i prób rzucania palenia.

W ramach działań programowych organizowano prelekcje związane z tematyką palenia tytoniu dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, uczestników wycieczki zimowej i letniej organizowanej na terenie Koszalina.

Organizacja stoisk edukacyjnych podczas imprez prozdrowotnych prowadzonych w szkołach dla społeczności szkolnej i lokalnej połączona z poradnictwem i dystrybucją materiałów edukacyjnych oraz konkursami wiedzy.

Program monitorowano poprzez miesięczne sprawozdania dotyczące oceny w zakresie przestrzegania zakazu palenia tytoniu w zakładach objętych nadzorem bieżącym Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Koszalinie tj. placówki nauczania i wychowania, zakłady opieki zdrowotnej, zakłady pracy, zakłady gastronomiczne.

• Obchody Światowego Dnia bez Tytoniu

Tematem przewodnim Światowego Dnia Bez Tytoniu 2019 było hasło „Tytoń a zdrowe płuca”. Kampania miała za zadanie zwiększyć świadomość na temat negatywnego wpływu tytoniu na zdrowie płuc, od raka płuc po przewlekłe choroby układu oddechowego oraz podstawowej roli, jaką płuca odgrywają dla zachowania zdrowia i dobrego samopoczucia.

Wybrane działania:

Dnia 01.06.2019r. w Szkole Podstawowej nr 6 w Koszalinie w ramach obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu zorganizowano stoisko edukacyjne dla uczestników Festynu prozdrowotnego połączone z dystrybucją materiałów edukacyjnych i poradnictwem w zakresie profilaktyki czynnego i biernego palenia tytoniu.

Dnia 08.06.2019r. w Szkole Podstawowej nr 17 w Koszalinie w ramach obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu zorganizowano stoisko edukacyjne dla uczestników Festynu

prozdrowotnego połączone z dystrybucją materiałów edukacyjnych i poradnictwem w zakresie profilaktyki czynnego i biernego palenia tytoniu.

W szkołach podstawowych we współpracy z przedstawicielem Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie przeprowadzono prelekcje w ramach obchodów „Światowego Dnia bez Tytoniu”, na których przedstawiono m.in. negatywne skutki palenia biernego i czynnego przez młodzież w wieku szkolnym, przedstawiono hasło tegorocznych obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu. Organizowano zajęcia warsztatowe, podczas których uczniowie mający kontakt z paleniem czynnym tytoniu mogli za pomocą smokerlyzera sprawdzić pojemność swoich płuc.

- **Kampania społeczna kierowana dla osób palących obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia**

Kampania adresowana była nie tylko do osób dorosłych, uzależnionych od palenia tytoniu, ale również do osób młodych eksperymentujących z papierosami i palących okazjonalnie i towarzysko oraz do osób palących przy innych osobach niepalących, w tym przy dzieciach. Celem głównym kampanii było prowadzenie działań edukacyjnych na temat szkodliwości palenia tytoniu oraz zachęcanie osób palących do zerwania z nałogiem.

Wybrane działania:

Dnia 21.11.2019r. we współpracy z Komendą Miejską Policji w Koszalinie i Szkołą Podstawową nr 13 w Koszalinie zorganizowano stoisko edukacyjne połączone z poradnictwem i dystrybucją materiałów edukacyjnych z zakresu profilaktyki czynnego i biernego palenia tytoniu.

W miesiącach październik- listopad 2019r.- w ramach obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia we współpracy z przedstawicielem Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie przeprowadzono prelekcje z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych i filmów/spotów edukacyjnych dla uczniów klasy VII i VIII szkół podstawowych. Zwracano uwagę na profilaktykę czynnego i biernego palenia tytoniu, konsekwencję zdrowotne, społeczne i ekonomiczne uzależnienia od tytoniu, przedstawiono skuteczne metody walki z nikotynizmem, zwrócono uwagę na problem używania przez uczniów e-papierosów, przedstawiono szkody zdrowotne oraz odpowiedzialność karną w związku z paleniem tytoniu oraz użytkowaniem e-papierosów przez osoby niepełnoletnie. Organizowano zajęcia warsztatowe, podczas których uczniowie mający kontakt z paleniem czynnym tytoniu mogli za pomocą smokerlyzera sprawdzić pojemność swoich płuc.

Wystosowano pisma intencyjne do lokalnych mediów, Urzędów Miast/Urzędów Gminy/Urzędu Miasta i Gminy oraz dyrekcji szkół podstawowych i ponadpodstawowych z informacjami o akcji Światowego Dnia Rzucania Palenia.

- **Program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas IV szkół podstawowych, ich rodziców i opiekunów pt. „Bieg po Zdrowie”**

Celem programu było zwiększenie wiedzy na temat zachowań prozdrowotnych w kontekście szkodliwości palenia papierosów oraz kształtowanie odpowiednich umiejętności i postaw przyczyniających się do podejmowania odpowiednich decyzji na rzecz zdrowego stylu życia.

Wybrane działania:

W szkołach podstawowych realizujących program przeprowadzono prelekcje z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych i filmów/spotów edukacyjnych dla uczniów klasy IV. Zwracano uwagę na profilaktykę biernego palenia tytoniu, konsekwencje zdrowotne, społeczne i ekonomiczne uzależnienia od tytoniu, zwrócono uwagę na problem używania przez uczniów e-papierosów, przedstawiono szkody zdrowotne.

Dnia 15.11.2019r. zorganizowano szkolenie dla szkolnych koordynatorów programu edukacji antytytoniowej „Bieg po Zdrowie”. Podczas szkolenia przekazano główne cele i założenia programowe, zagadnienia z zakresu profilaktyki palenia tytoniu czynnego i biernego oraz przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych do realizacji działań programowych.

Program edukacyjny „Trzymaj Formę”

Program „Trzymaj Formę” skierowany był do uczniów starszych klas szkół podstawowych oraz ich rodziców. Odnosił się do promocji racjonalnego żywienia i aktywności fizycznej. Program adresowany do uczniów szkół podstawowych.

Wybrane działania:

Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Koszalinie w szkołach podstawowych z terenu Koszalina organizowała i przeprowadzała prelekcje z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych z zakresu zasad zdrowego żywienia i wpływu aktywności fizycznej na zdrowie dzieci i młodzieży. Podczas prelekcji dla chętnych uczniów dokonywany był pomiar BMI na wadze z analizatorem składu ciała.

Organizacja stoisk edukacyjnych podczas imprez prozdrowotnych prowadzonych w szkołach dla społeczności szkolnej i lokalnej połączona z poradnictwem i dystrybucją materiałów edukacyjnych oraz konkursami wiedzy. Dla osób chętnych dokonywany był pomiar BMI na wadze z analizatorem składu ciała.

Dnia 22.02.2019r. we współpracy ze Sportową Szkołą Podstawową nr 1 w Koszalinie oraz Komendą Miejską Policji w Koszalinie zorganizowano konkurs prozdrowotny „Żyjemy zdrowo

i sportowo” dla uczniów szkół podstawowych. Do udziału w konkursie zgłosiło się 6 szkół podstawowych z terenu Koszalina, łącznie uczestniczyło 67 uczniów.

Celem konkursu było kształtowanie właściwych postaw prozdrowotnych, wdrażanie do prowadzenia zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku, kształtowanie poczucia odpowiedzialności za swoje zdrowie oraz integracja międzyszkolna.

Uczniowie uczestniczyli w konkurencjach sportowych oraz w zadaniach edukacyjnych takich jak sporządzanie piramidy zdrowia, rozpoznawanie przypraw, test wiedzy. Nagrody rzeczowe – zestawy sportowe- ufundowane przez Urząd Miejski w Koszalinie.

Dnia 01.06.2019r. w Szkole Podstawowej nr 6 w Koszalinie w ramach Festynu Prozdrowotnego zorganizowano stoisko edukacyjne połączone z poradnictwem, dystrybucją materiałów edukacyjnych z zakresu profilaktyki nadwagi i otyłości. Przeprowadzono zajęcia warsztatowe z wykorzystaniem wagi do obliczania pomiarów BMI.

W ramach doskonalenia szkolnych koordynatorów programu zorganizowano szkolenie programowe, na którym przedstawiono główne cele i założenia programowe, oraz wykład dietetyka, który przedstawił tematykę związaną z prawidłowym i nieprawidłowym żywieniem dzieci i młodzieży oraz wpływem aktywności fizycznej na zdrowie. Szkolni koordynatorzy programu chętnie kontynuują kolejne edycje programu, aby zatrzymać w uczniach zdobytą wiedzę dotyczącą edukacji prozdrowotnej i jej wpływu na odżywianie i aktywność fizyczną. Program „Trzymaj Formę” wzbogaca ofertę edukacyjną szkół. Uczniowie coraz częściej sami podejmują działania propagujące zasady zdrowego żywienia i aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego. Aktywność ruchowa jest nieodłącznym atrybutem życia człowieka i odpowiednio dobrana sprzyja rozwojowi organizmu w pomnażaniu i zachowaniu zdrowia.

„Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV”

Celem programu było popularyzowanie wiedzy na temat HIV/AIDS, promocja testowania w kierunku HIV, kształtowanie postaw tolerancji wobec nosicieli wirusa HIV i chorych na AIDS, ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV oraz zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS.

Wybrane działania:

We współpracy z przedstawicielem Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie w starszych klasach szkół podstawowych oraz w szkołach ponadpodstawowych prowadzono prelekcje z wykorzystaniem filmów i spotów edukacyjnych z zakresu profilaktyki HIV/AIDS.

Dnia 28.11.2019r. we współpracy z Centrum Kultury 105 w Koszalinie, Urzędem Miejskim w Koszalinie i Komendą Miejską Policji w Koszalinie zorganizowano konferencję pt. „Co musisz wiedzieć o HIV/AIDS” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z terenu miasta Koszalina. Prelegentem podczas konferencji był Pan Roman Latoszyński trener, wieloletni szkoleniowiec z zakresu edukacji seksualnej i profilaktyki HIV/AIDS, pracownik Polskiej

Fundacji Pomocy Humanitarnej „Res Humanae” oraz Zjednoczenia na Rzecz Żyjących z HIV/AIDS „Pozytywni w Tęczy”.

W konferencji uczestniczyli uczniowie z Zespołu Szkół nr 1 w Koszalinie, Zespołu Szkół nr 8 w Koszalinie, Zespołu Szkół nr 9 w Koszalinie, Zespołu Szkół nr 10 w Koszalinie, I LO w Koszalinie, V LO w Koszalinie, VI LO w Koszalinie, Computer College w Koszalinie, łącznie około 900 osób. Konferencja podzielona została na dwa odrębne spotkania. Konferencja finansowana przez Prezydenta Miasta Koszalina.

Informacje z przebiegu konferencji zamieszczone w lokalnych mediach: Telewizja Kablowa MAX Koszalin, Radio Eska Koszalin, Radio Koszalin, Tygodnik Koszaliński MIASTO.

Dnia 30.11.2019r. w Radiu Koszalin przeprowadzono konkurs wiedzy dla słuchaczy Radia. Za poprawne odpowiedzi na pytania przygotowane przez pracownika Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia słuchacz otrzymał bilet wstępu do Parku Wodnego w Koszalinie oraz bilet do Kina Kryterium w Koszalinie. Nagrody ufundowane przez Prezydenta Miasta Koszalina. Konkurs przeprowadzany we współpracy z Komendą Miejską Policji w Koszalinie.

Dnia 02.12.2019r. we współpracy z VI Liceum Ogólnokształcącym w Koszalinie, Komendą Miejską Policji w Koszalinie i Urzędem Miejskim w Koszalinie przeprowadzono międzyszkolny konkurs wiedzy przebiegający pod hasłem „Żyję bez ryzyka HIV/AIDS”. Głównym celem konkursu było zwrócenie uwagi na problem występowania zakażenia wirusem HIV wśród młodych osób, powstrzymywanie ich od ryzykownych zachowań seksualnych, które mają zazwyczaj miejsce po spożyciu alkoholu lub narkotyków. W konkursie uczestniczyli uczniowie z 7 szkół ponadpodstawowych z terenu miasta Koszalina i wychowankowie Miejskiego Ośrodka Adaptacji Społecznej w Koszalinie. Nagrodą w konkursie był karnet na siłownię i zajęcia fitness oraz wejście do Parku Wodnego w Koszalinie.

Dnia 05.12.2019r. we współpracy z Komendą Miejską Policji w Koszalinie w Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie został przeprowadzony i rozstrzygnięty międzyszkolny konkurs z zakresu profilaktyki HIV/AIDS przebiegający pod hasłem „HIV-WIEM! Jestem bezpieczny dla siebie i innych” organizowany dla uczniów klas VIII szkół podstawowych. Głównym celem konkursu było zwrócenie uwagi na problem występowania zakażenia wirusem HIV wśród młodych osób, powstrzymywanie ich od ryzykownych zachowań seksualnych, które mają zazwyczaj miejsce po spożyciu alkoholu lub narkotyków.

Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość”

Głównym celem programu było ograniczenie używania alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym, tj. między 15 a 49 rokiem życia.

Program realizowany był w ramach Projektu KIK/68 „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” współfinansowany w ramach Szwajcarsko- Polskiego Programu Współpracy.

Program adresowany do uczniów szkół ponadpodstawowych.

Wybrane działania:

W ramach realizacji programu w szkołach organizowane były wykłady, prelekcje i imprezy środowiskowe. Uczniowie brali udział w konkursach i warsztatach organizowanych w ramach programu. Do pomocy zaangażowali się również rodzice. Dużym zainteresowaniem cieszyły się projekcje filmów edukacyjnych.

Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia w szkołach ponadpodstawowych na terenie Koszalina przeprowadzała prelekcje z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych i filmów edukacyjnych z zakresu wpływu alkoholu, tytoniu oraz środków psychoaktywnych na kobiety w wieku prokreacyjnym. Zorganizowano stoisko edukacyjne połączone z poradnictwem, dystrybucją materiałów edukacyjnych oraz zajęciami warsztatowymi z użyciem alkoholi, które przedstawiają stan po spożyciu alkoholu.

Dnia 15.11.2019r. zorganizowano szkolenie dla szkolnych koordynatorów programu „ARS, czyli jak dbać o miłość”. Podczas szkolenia przekazano główne cele i założenia programowe, zagadnienia z zakresu profilaktyki używania tytoniu, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych do realizacji działań programowych.

Wojewódzki Program Profilaktyki Używania Substancji Psychoaktywnych, w tym nowych narkotyków dla uczniów starszych klas szkół podstawowych „Porozmawiajmy o zdrowiu i nowych zagrożeniach”

Do szczegółowych celów programu należy m. in. kształtowanie umiejętności podejmowania decyzji odnośnie własnego zdrowia oraz rozpoznawania i zapobiegania sytuacjom sprzyjającym sięganiu po substancje uzależniające. Program został zaprojektowany do realizacji pierwszorzędowej (uniwersalnej) profilaktyki używania substancji psychoaktywnych, która skierowana jest do szerokiego kręgu odbiorców o niskim poziomie zachowań ryzykownych dla zdrowia.

Program realizowany przez 17 szkół podstawowych z terenu Koszalina.

Wybrane działania:

Dnia 28.02.2019r. we współpracy z przedstawicielem Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie zorganizowano na etapie powiatowym „III Wojewódzki Przegląd Form Artystycznych” dla uczniów szkół podstawowych realizujących program z terenu Koszalina. Głównym celem konkursu było przeciwdziałanie używaniu substancji psychoaktywnych wśród uczniów szkół podstawowych poprzez popularyzację treści profilaktycznych w tym zakresie z wykorzystaniem artystycznych form wyrazu tj. inscenizacji, śpiewu, tańca. Do udziału w konkursie zgłosiły się 4 szkoły, łącznie 39 uczestników. Uczestnicy konkursu w nagrodę

otrzymali sprzęt elektroniczny i dyplomy. Nagrody ufundowane przez Urząd Miejski w Koszalinie. Informacja z przebiegu konkursu zamieszczona w lokalnych mediach.

Na etapie wojewódzkim Szkoła Podstawowa nr 13 w Koszalinie zajęła II miejsce ze spektaklem pt.: „Że to wiesz”.

W szkołach realizujących program we współpracy z przedstawicielem Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie prowadzono prelekcje z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych oraz projekcją filmów i spotów edukacyjnych w zakresie problematyki dopalaczy oraz zapobiegania używaniu substancji psychoaktywnych w szczególności „nowych narkotyków”. W trakcie zajęć kształtowano umiejętności podejmowania decyzji odnośnie własnego zdrowia oraz rozpoznawania i zapobiegania sytuacjom sprzyjającym sięganiu po substancje uzależniające. Wskazano uczniom drogi rozwoju bez nałogów i ryzyka utraty zdrowia lub życia.

Dnia 15.11.2019r. we współpracy z przedstawicielem Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie przeprowadzono szkolenie programowe dla szkolnych koordynatorów programu edukacyjnego „Porozmawiajmy o zdrowiu i nowych zagrożeniach”. Podczas szkolenia przekazano główne cele i założenia programowe.

Program przedszkolny dotyczący zdrowia jamy ustnej i zapobiegania próchnicy „Zdrowe zęby mamy, marchewkę zajadamy”

Celem programu było ograniczenie próchnicy zębów i kształtowanie prozdrowotnych zachowań w zakresie higieny jamy ustnej u dzieci przedszkolnych.

Program realizowany przez wszystkie Przedszkola i żłobki z terenu Koszalina.

Wybrane działania:

Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia w ramach działań programowych w Przedszkolach przeprowadziła 40 prelekcji, w których uczestniczyło 1137 dzieci przedszkolnych, 36 projekcji bajki edukacyjnej dla 1088 dzieci przedszkolnych, oraz 42 zajęcia warsztatowe z zakresu prawidłowego szczotkowania zębów dla 843 przedszkolaków. Prelekcje prowadzone z użyciem prezentacji multimedialnej i modelem szczęki, na którym dzieci samodzielnie wykonywały prawidłowy pokaz szczotkowania zębów.

Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia w ramach działań programowych w Żłobkach przeprowadziła 5 prelekcji, w których uczestniczyło 162 dzieci żłobkowych, 5 projekcji bajki edukacyjnej dla 162 dzieci żłobkowych, oraz 5 zajęć warsztatowych z zakresu prawidłowego szczotkowania zębów dla 162 dzieci żłobkowych. Prelekcje prowadzone z użyciem prezentacji multimedialnej i modelem szczęki, na którym dzieci samodzielnie wykonywały prawidłowy pokaz szczotkowania zębów.

Dnia 04.12.2019r. w ramach doskonalenia przedszkolnych koordynatorów programu zorganizowano szkolenie programowe, na którym przedstawiono główne cele i założenia programowe, oraz wykład dietetyka, który przedstawił tematykę związaną z wpływem żywienia na zdrowie jamy ustnej.

8.2 Główne akcje realizowane na terenie powiatu:

Światowy Dzień Zdrowia

Celem akcji Światowego Dnia Zdrowia w 2019 r. było popularyzowanie Uniwersalnej Opieki Zdrowotnej, ze szczególnym uwzględnieniem podstawowej opieki zdrowotnej (POZ). Głównym założeniem obchodów było wskazanie na konieczność zapewnienia wszystkim ludziom dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej na odpowiednim poziomie, które obejmuje wiele obszarów w tym: promocje zdrowia, profilaktykę, leczenie, rehabilitację i opiekę paliatywną.

Wybrane działania:

W szkołach podstawowych na terenie Koszalina przeprowadzono prelekcje z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej i spotów edukacyjnych z zakresu obchodów Światowego Dnia Zdrowia. Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych.

Bezpieczne Ferie

Celem akcji było zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży korzystającym z zimowego wypoczynku. Akcja skierowana do dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 18 roku życia.

Wybrane działania:

W ramach realizacji działań zorganizowano we współpracy z przedstawicielem Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie prelekcje dotyczące profilaktyki chorób zakaźnych, w tym grypy i zakażeń meningokokowych, odry, szkodliwości palenia tytoniu, higieny osobistej, zasad zdrowego żywienia. Zaprezentowano filmy edukacyjne o higienie osobistej i zdrowym żywieniu oraz przeprowadzono warsztaty z zakresu prawidłowego szczotkowania zębów. Odbiorcami byli uczestnicy półkolonii zimowych ze Środowiskowych Ognisk Wychowawczych TPD w Koszalinie oraz uczniowie szkoły podstawowej.

Bezpieczne Wakacje

Celem akcji było propagowanie wśród dzieci i młodzieży zasad zdrowego odżywiania z uwzględnieniem spożywania sezonowych warzyw i owoców z nastawieniem na ograniczanie konserwowanej żywności. Zachęcano do aktywności fizycznej, kształtowania

prawidłowych nawyków higienicznych, zapobiegania nałogom, propagowano profilaktykę HIV/AIDS i utrwalano zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Akcja skierowana była do dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 18 roku życia.

Wybrane działania:

W ramach prowadzonych działań Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia przeprowadzała narady z kierownikami i kadrami pedagogicznymi obiektów wypoczynku letniego dotyczące organizacji prelekcji dla wypoczywających kolonistów. Podczas akcji „Bezpieczne Wakacje” przeprowadzono prelekcje, zajęcia warsztatowe, instruktaże na temat: profilaktyki uzależnień od tytoniu, alkoholu, dopalaczy, profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze, profilaktyki higieny jamy ustnej, zasad bezpiecznego wypoczynku dzieci i młodzieży, zasad zdrowego odżywiania, zapobiegania zatruciom pokarmowym, profilaktyka HIV/AIDS.

Udział w akcji „Bezpieczne Wakacje 2019” organizowanej przez Urząd Miejski w Koszalinie Centrum Kultury 105 w Koszalinie i Komendę Miejską Policji w Koszalinie- stoisko edukacyjne połączone z konkursami wiedzy i zajęciami warsztatowymi.

W miesiącach lipiec- sierpień 2019r. we współpracy z przedstawicielem Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie w pasie nadmorskim przeprowadzono 6 akcji profilaktyczno-edukacyjnych dla turystów wypoczywających w Mielnie, Łazach i Sarbinowie. Akcje miały na celu zwrócić uwagę młodzieży i osób dorosłych na zachowanie bezpieczeństwa fizycznego, zdrowotnego i psychicznego podczas wypoczynku letniego. Podczas akcji prowadzono rozmowy indywidualne i dystrybucję materiałów edukacyjnych.

Profilaktyka używania „nowych narkotyków”

Celem akcji była edukacja w zakresie podniesienia wiedzy na temat zagrożeń zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych.

Wybrane zadania:

Dnia 09.05.2019r. we współpracy z Komendą Miejską Policji w Koszalinie w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej dla uczniów Zespołu Szkół nr 9 w Koszalinie przeprowadzono prelekcje z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej i filmów edukacyjnych z zakresu profilaktyki nowych narkotyków tzw. „dopalaczy”, przeprowadzono również zajęcia warsztatowe z użyciem narkogogli i alkogogli.

We współpracy z przedstawicielem Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie prowadzono prelekcje z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych oraz projekcją filmów i spotów edukacyjnych w zakresie problematyki dopalaczy oraz zapobiegania używaniu substancji psychoaktywnych w szczególności „nowych narkotyków”. W trakcie zajęć kształtowano umiejętności podejmowania decyzji odnośnie własnego zdrowia oraz rozpoznawania i zapobiegania sytuacjom sprzyjającym sięganiu po substancje uzależniające. Wskazano

uczniom drogi rozwoju bez nałogów i ryzyka utraty zdrowia lub życia. Spotkania prowadzone były w szkołach podstawowych, ponadpodstawowych oraz podczas wycieczki zimowego i letniego organizowanego na terenie miasta Koszalina.

Dnia 09 sierpnia 2019r. we współpracy z przedstawicielem Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie w pasie nadmorskim przeprowadzono akcję profilaktyczno- edukacyjną dla turystów wypoczywających w Sarbinowie. Akcja miała na celu zwrócić uwagę młodzieży i osób dorosłych na profilaktykę używania substancji psychoaktywnych, prowadzono poradnictwo oraz dystrybucję materiałów edukacyjnych.

Udział w akcji „Bezpieczne Wakacje 2019” organizowanej przez Urząd Miejski w Koszalinie, Centrum Kultury 105 w Koszalinie i Komendę Miejską Policji w Koszalinie- stoisko edukacyjne połączone z poradnictwem oraz dystrybucją materiałów edukacyjnych z zakresu profilaktyki używania substancji psychoaktywnych.

Bezpieczne grzybobranie

Celem akcji było pogłębienie wiedzy rodziców i opiekunów na temat zasad bezpiecznego grzybobrania oraz zapoznanie dzieci i rodziców z okazami grzybów jadalnych, niejadalnych i trujących.

Dzieci przedszkolne ich rodzice, opiekunowie oraz społeczność lokalna miasta Koszalina.

Wybrane działania:

W miesiącach wrzesień- listopad 2019r. w koszalińskich Przedszkolach zorganizowano wystawy atrap grzybów jadalnych, niejadalnych i trujących dla dzieci, rodziców/opiekunów i kadry pedagogicznej. Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych.

Celem wystawy, organizowanej już od wielu lat, jest zapoznanie z tematyką profilaktyki zatruc grzybami, cechami identyfikującymi najważniejsze grzyby jadalne i podobne do nich, często z nimi mylone, grzyby trujące. Na wystawie zaprezentowane są atrapy grzybów jadalnych, niejadalnych i trujących, pogrupowanych pod kątem ich podobieństwa zewnętrznego, tak, aby łatwiej można było dostrzec różnice między nimi – czasem niezwykle subtelne.

Lekki tornister

Celem akcji było zwrócenie uwagi na dobór odpowiedniego tornistra szkolnego oraz profilaktykę schorzeń wywoływanych zbyt dużym obciążeniem u dziecka w okresie rozwojowym. Akcja skierowana do uczniów szkół podstawowych.

Wybrane działania:

Dnia 06.11.2019r. w Szkole Podstawowej nr 9 w Koszalinie w ramach obchodów „Ogólnopolskiego Dnia Tornistra” przeprowadzono prelekcje z wykorzystaniem prezentacji

multimedialnej w zakresie używania tornistrów oraz przedstawiono zagrożenia wad postawy u dzieci i młodzieży wynikające ze złego noszenia tornistrów szkolnych oraz dokonano ważenia tornistrów i ustalano współczynnik masy ciała do wagi tornistra.

Profilaktyka alkoholowa

Celem akcji było kształtowanie postaw abstynenckich wśród młodzieży. Przekazanie wiedzy dotyczącej pojęcia uzależnienia od alkoholu, wiedzy na temat reakcji na alkohol, skutków picia i etapów uzależnienia. Obalenie mitów i stereotypów związanych z alkoholizmem. Rozpoznanie przez uczniów głównych motywów sięgania po alkohol przez młodzież oraz identyfikacja potrzeb za nimi stojących. Nabycie umiejętności dostrzegania bezpiecznych sposobów zaspokajania tych potrzeb i rozwijanie umiejętności asertywnej odmowy. Uczniowie szkół podstawowych, ponadpodstawowych.

Wybrane działania:

Dnia 15.03.2019r. w Specjalnym Ośrodku Szkolno- Wychowawczym w Koszalinie przeprowadzono prelekcje z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej i filmami edukacyjnymi z zakresu profilaktyki alkoholowej, z ukierunkowaniem na wpływ alkoholu na zdrowie i życie młodego człowieka. Przeprowadzono zajęcia z wykorzystaniem algogogli.

Dnia 09.05.2019r. w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej w Koszalinie dla uczniów Zespołu Szkół nr 9 w Koszalinie przeprowadzono prelekcje z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej i filmami edukacyjnymi z zakresu profilaktyki alkoholowej, z ukierunkowaniem na wpływ alkoholu na zdrowie i życie młodego człowieka. Przeprowadzono zajęcia z wykorzystaniem algogogli.

Dnia 01.06.2019r. w Szkole Podstawowej nr 6 w Koszalinie w ramach Festynu Prozdrowotnego zorganizowano stoisko edukacyjne połączone z poradnictwem i dystrybucją materiałów edukacyjnych z zakresu profilaktyki alkoholowej, przeprowadzono zajęcia z wykorzystaniem algogogli.

Profilaktyka wszawicy

Celem akcji było ograniczenie szerzenia się chorób pasożytniczych wśród dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Zwiększenie wiedzy rodziców i nauczycieli na temat choroby oraz sposobów ich zapobiegania.

Wybrane działanie:

W szkołach podstawowych prowadzono prelekcje z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych i filmów edukacyjnych z zakresu profilaktyki wszawicy z nastawieniem na przedstawienie objawów , przebiegu, leczenia oraz profilaktyki w zakresie wszawicy. Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych.

Podsumowanie i wnioski:

Zakres działalności oświatowo- zdrowotnej i promocji zdrowia w 2019 roku skupiony był przede wszystkim na realizacji zadań w zakresie realizacji interwencji programowych i nieprogramowych na terenie nadzorowanym przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Koszalinie. Działania oświatowo-zdrowotne prowadzone były w większości we współpracy z Komendą Miejską Policji w Koszalinie w przedszkolach, szkołach podstawowych, ponadpodstawowych oraz w obiektach wypoczynku letniego i zimowego dzieci i młodzieży. Dyrekcja i kadra pedagogiczna przedszkoli oraz placówek szkolnych chętnie włączała się w realizację programów edukacyjnych oraz interwencji nieprogramowych.

Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Koszalinie w ramach prowadzonej współpracy pozyskuje środki finansowe z Urzędu Miejskiego w Koszalinie. Niestety pozyskane i posiadane środki ograniczają możliwości organizacji większej ilości działań edukacyjnych.

p.o. PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
w Koszalinie

lek. med. Elżbieta Galińska-Gruchal
specjalista chorób zakaźnych

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Koszalinie

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Koszalinie
ul. Zwycięstwa 136, 75-613 Koszalin

tel. 094 342-40-85; fax 094 342-53-57

<http://pssekoszalin.pis.gov.pl/> email: psse.koszalin@pis.gov.pl;